

**POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W ŻAGANIU**  
**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY W ŻAGANIU**



**OCENA STANU SANITARNEGO**  
**I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ**  
**POWIATU ŻAGAŃSKIEGO**  
**ZA ROK 2022**



**Opracowano:**

**w Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Żaganiu**

**luty 2023**

Autorzy tekstów:

Jacek Stępień, Elżbieta Bieleńczuk, Wanda Jaśnikowska, Tomasz Włodarczyk, Iwona Mikołajczyk, Edward Górniak, Agnieszka Bergiel, Żaneta Gołąb, Ewelina Tałanda, Anna Marchewka, Ewelina Zielińska, Anna Oleksy, Małgorzata Maternowska, Alicja Maziarz, Dorota Prusaczyk

Fotografie: źródło własne

Skład i opracowanie: Dorota Prusaczyk



**POWIATOWA STACJA SANITARNO - EPIDEMIOLOGICZNA W ŻAGANIU**

**ul. Szprotawska 45a**

**68 - 100 Żagań**

**tel./fax: (68) 477 66 00**

**e-mail: [psse.zagan@sanepid.gov.pl](mailto:psse.zagan@sanepid.gov.pl)**

## SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.....	3
II. WPROWADZENIE.....	4
III. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE ŻAGAŃSKIM.....	6
1. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH .....	7
1.1. ZACHOROWANIA I ZAKAŻENIA SZERZĄCE SIĘ DROGĄ NARUSZENIA CIĄGŁOŚCI TKANEK .....	9
1.2. ZACHOROWANIA SZERZĄCE SIĘ DROGĄ POKARMOWĄ.....	10
1.3. REALIZACJA ZAŁOŻEŃ PROGRAMU ERADYKACJI ZACHOROWAŃ NA POLIOMYELITIS.....	12
1.4. CHOROBY INWAZYJNE.....	13
1.5. CHOROBY ODZWIERZĘCE.....	14
1.6. CHOROBY WIEKU DZIECIĘCEGO.....	15
1.7. POZOSTAŁE JEDNOSTKI CHOROBOWE NOTOWANE W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM.....	18
2. NADZÓR NAD REALIZACJĄ SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH .....	21
<i>PODSUMOWANIE I WNIOSKI</i> .....	24
IV. OCENA STANU SANITARNO – TECHNICZNEGO PODMIOTÓW WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ NA TERENIE POWIATU ŻAGAŃSKIEGO .....	25
1. NADZOROWANE OBIEKTY I DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNO-REPRESYJNA.....	25
1.1. CAŁODOBOWE ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE.....	26
1.2. AMBULATORYJNE ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE .....	29
1.3. PRAKTYKI ZAWODOWE.....	31
<i>PODSUMOWANIE I WNIOSKI</i> .....	33
V. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO- ŻYWIENIOWYCH.....	33
1. CHARAKTERYSTYKA POSZCZEGÓLNYCH GRUP OBIEKTÓW.....	34
1.1. ZAKŁADY PRODUKCJI ŻYWNOŚCI:.....	34
1.2. OBIEKTY OBROTU HANDLOWEGO ŻYWNOŚCIĄ .....	36
1.3. ZAKŁADY ŻYWIENIA ZBIOROWEGO - OTWARTE:.....	41
1.4. ZAKŁADY ŻYWIENIA ZBIOROWEGO - ZAMKNIĘTE .....	42
2. JAKOŚĆ ZDROWOTNA ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH.....	43
3. NADZÓR NAD MATERIAŁAMI I WYROBAMI PRZEZNACZONYMI DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ .....	44
4. UDZIAŁ W PRZYGOTOWANIU I ZABEZPIECZENIU SANITARNYM PRZEBIUGU IMPREZ MASOWYCH.....	44
<i>PODSUMOWANIE I WNIOSKI</i> .....	44
VI. WARUNKI ZDROWOTNE ŚRODOWISKA BYTOWANIA MIESZKAŃCÓW POWIATU ORAZ OCENA SANITARNA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ .....	45
1. ZWODOCIĄGOWANIE POWIATU ŻAGAŃSKIEGO I JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI.....	45
2. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ .....	49
3. REKREACJA WODNA.....	50
4. GOSPODARKA NIECZYSTOŚCIAMI STAŁYMI.....	51
<i>PODSUMOWANIE I WNIOSKI</i> .....	51
VII. ZAGROŻENIA WYSTĘPUJĄCE W ŚRODOWISKU PRACY.....	51
1. NADZÓR BIEŻĄCY NAD ZAKŁADAMI PRACY.....	52
2. NADZÓR NAD SZKODLIWYMI CZYNNIKAMI BIOLOGICZNYMI, RAKOTWÓRCZYMI I MUTAGENNYMI W ŚRODOWISKU PRACY .....	55
3. SUBSTANCJE I PREPARATY CHEMICZNE, PRODUKTY BIOBÓJCZE, PREKURSORY NARKOTYKÓW ORAZ PRODUKTY KOSMETYCZNE.....	55
4. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ZMNIEJSZENIA ZAGROŻEŃ ZDROWIA PUBLICZNEGO W OBSZARZE ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH .....	56
5. CHOROBY ZAWODOWE.....	56

<i>PODSUMOWANIE I WNIOSKI</i> .....	58
VIII. OCENA STANU SANITARNO – HIGIENICZNEGO PLACÓWEK OŚWIATOWO – WYCHOWAWCZYCH .....	59
1. OCENA STANU SANITARNO-TECHNICZNEGO W PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH.....	60
2. OCENA HIGIENY PRACY UCZNIÓW I DZIECI .....	62
3. OPIEKA MEDYCZNA NAD UCZNIAMI W SZKOŁACH .....	63
<i>PODSUMOWANIE I WNIOSKI</i> .....	63
IX. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE NADZORU ZAPOBIEGAWCZEGO.....	64
<i>PODSUMOWANIE I WNIOSKI</i> .....	66
X. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE PROMOCJI ZDROWIA .....	66
1. INTERWENCJE PROGRAMOWE.....	68
2. AKCJE I KAMPANIE SPOŁECZNE.....	70
<i>PODSUMOWANIE I WNIOSKI</i> .....	72
XI. SKARGI I ZGŁOSZENIA INTERWENCYJNE MIESZKAŃCÓW.....	72
<i>PODSUMOWANIE I WNIOSKI</i> .....	74
XII. PODSUMOWANIE.....	74

## I. WSTĘP



# Szanowni Państwo!

*Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie powiatu żagańskiego polegała na realizacji zadań w zakresie zdrowia publicznego o czym szerzej Państwo przeczytacie w dalszej części niniejszego opracowania. Jest to kompendium informacji oceniające sytuację epidemiologiczną oraz rezultaty prowadzonego nadzoru w minionym roku.*

*W zeszłym roku nadal prowadziliśmy zwalczanie zagrożenia wywołanego przez wirusa SARS-CoV-2, ale również wróciliśmy do wykonywania naszych zadań statutowych sprzed pandemii. Na uwagę zwraca również fakt wdrożenia działań związanych z wykorzystaniem usług cyfrowych, które nadal są rozwijane w zakresie działalności inspekcji.*

*Dziękuję pracownikom Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Żaganiu za sprostanie wyzwaniom, które postawił kolejny trudny rok. Organom samorządowym, inspekcjom i strażom za współpracę w wielu dziedzinach naszej działalności.*

*Żywię nadzieję, że przedstawione opracowanie da Państwu pewność, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny, a tym samym w znaczący sposób wpływa na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców powiatu.*

Państwowy Powiatowy  
Inspektor Sanitarny  
w Żaganiu  
Jacek Stepien

## II. WPROWADZENIE

W 2022 roku działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żaganiu prowadzone były na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2023r., poz. 338) i polegały na realizacji zadań w zakresie zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia,

w których są udzielane świadczenia zdrowotne

- w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Wykonywanie tych zadań polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żaganiu (PPIS w Żaganiu) jest organem zespolonej administracji rządowej w województwie i wykonuje zadania przy pomocy podległej stacji sanitarno-epidemiologicznej, która jest jednostką budżetową, podmiotem leczniczym finansowanym z budżetu państwa.

Statutowe zadania w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Żaganiu (PSSE w Żaganiu) realizowane są przez następujące komórki organizacyjne i samodzielne stanowiska pracy:

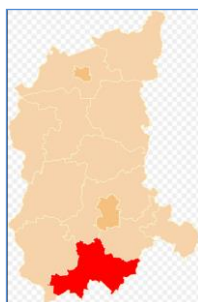
1. Sekcja Epidemiologii
2. Sekcja Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku
3. Sekcja Higieny Komunalnej
4. Sekcja Higieny Pracy
5. Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży
6. Sekcja Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej
7. Stanowisko Pracy ds. Nadzoru Zapobiegawczego,
8. Stanowisko ds. Statystyki.

Obszarem działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żaganiu (PPIS w Żaganiu) jest powiat żagański.

Powiat żagański jest położony w części południowej województwa; zajmuje powierzchnię 1132 km<sup>2</sup>, zamieszkiwany jest przez 74742 mieszkańców, co stanowi 7,7 % ludności województwa lubuskiego (dane GUS z 30.06.2022r.). W miastach zamieszkują 44682 osoby, co stanowi 59,79% całej ludności powiatu. Sieć osadniczą powiatu tworzy 5 miast i 100 innych miejscowości (wsie, osady, przysiółki, kolonie, leśniczówki)

W skład powiatu wchodzi:

- gminy miejskie: Gozdnicza, Żagań
- gminy miejsko-wiejskie: Iłowa, Małomice, Szprotawa
- gminy wiejskie: Brzeźnica, Niegosławice, Wymiarki, Żagań
- miasta: Gozdnicza, Żagań, Iłowa, Małomice, Szprotawa



Źródło: <http://www.gminy.pl/powiaty/90.html>, [https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat\\_żagański#/media/Plik:POL\\_powiat\\_żagański\\_map.svg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_żagański#/media/Plik:POL_powiat_żagański_map.svg)

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żaganiu w 2022r. znajdowało się 1756 obiektów (ich ilość jest nieznacznie zmienna w ciągu roku). Zaplanowano do kontroli 884 obiekty oraz pobór 434 prób. Na dzień 31.12.2022r. w PSSE w Żaganiu zatrudnione były 33 osoby na 31,5 etatach, w tym 23 pracowników w Oddziale Nadzoru Sanitarnego oraz 5 pracowników administracji i 3 pracowników obsługi.

W związku z panującą w kraju epidemią koronawirusa SARS-CoV-2 w I kwartale 2022 roku działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu żagańskiego w przeważającej mierze zostały skierowane na zapobieganie rozprzestrzeniania się epidemii. Podobnie, jak w roku poprzednim adekwatnie do panującej sytuacji epidemicznej prowadzono dyżury po 2 osoby na zmianie w weekendy i święta – w godz. od 8<sup>00</sup> do 21<sup>00</sup>, a w dni powszednie od 7<sup>25</sup> do 21<sup>00</sup>. W kwietniu natomiast w weekendy i święta dyżury pełniono na jednej zmianie od godz. 9<sup>00</sup> do godz. 15<sup>00</sup>. Stąd działania były dostosowane do zapewnienia bezpieczeństwa epidemiologicznego na terenie powiatu, na dalszy plan zostały przesunięte zadania związane z realizacją planu pracy, w I kwartale analizowanego roku nie było możliwości realizacji planu miesięcznego. W działaniach przeciwepidemicznych uczestniczyli wszyscy pracownicy Oddziału Nadzoru Sanitarnego. Od dnia 16.05.2022r. w kraju obowiązuje stan zagrożenia epidemicznego, sytuacja zaczęła się normalizować, nastąpił powolny, trudny powrót do stanu sprzed pandemii.

Do zadań w czasie epidemii należało m.in. prowadzenie wywiadów epidemiologicznych, obejmowanie kwarantanną osób z kontaktu z osobami zakażonymi, jak i współmieszkańców tych osób, monitorowanie ognisk zakażeń, rozpatrywanie wniosków o zwolnienie z kwarantanny przede wszystkim granicznej, wydawanie zaświadczeń potwierdzających odbycie kwarantanny, izolacji domowej, przeprowadzanie kontroli przedsiębiorców zakresie stosowania się do zakazów, nakazów, obostrzeń i ograniczeń obowiązujących w czasie epidemii (przeprowadzono 62 kontrole, w tym 34 kontrole przy współudziale Policji), wydawanie opinii w zakresie pracy zdalnej w placówkach oświatowych (wydano 14 pozytywnych na szkoły), udzielanie wszelkich informacji mieszkańcom powiatu, instytucjom, placówkom edukacyjnym, jak i wszelkim podmiotom gospodarczym. Kontynuowano współpracę w tym zakresie z Policją, Wojskowym Ośrodkiem Medycyny Prewencyjnej we Wrocławiu, burmistrzami i wójtami, starostwem powiatowym, szpitalami funkcjonującymi na terenie powiatu (w Żaganiu oraz w Szprotawie), praktykami lekarzy rodzinnych i innymi podmiotami leczniczymi.

W 2022 roku w zakresie zwalczania epidemii koronawirusa SARS-CoV-2 przeprowadzono 4903 wywiadów epidemiologicznych (w 2021r. – 6465), przeprowadzono 62 kontrole obiektów w zakresie przestrzegania określonych ograniczeń, obostrzeń, nakazów i zakazów w związku z obowiązującym stanem epidemii (w 2021r – 799), nałożono 11 mandatów karnych na sumę 1100zł za nieprzestrzeganie zakazów, nakazów i obostrzeń obowiązujących w czasie trwania epidemii (w roku 2021 – 20 na sumę 2000zł), nałożono 3 kary administracyjne na osoby nieprzestrzegające zasad kwarantanny na sumę 15000 zł ( w 2021 roku – 4 kary na sumę 20000 zł). Praca w zakresie zwalczania epidemii Covid-19 odbywała się nadal w systemach elektronicznych SEPIS oraz EWP, które to były modernizowane, wprowadzano nowe, przydatne do wykonywania pracy funkcjonalności. Pozwoliło to na sprawniejszą i skuteczną realizację zadań. W roku 2022 rozwinięto również projekt EpiBaza – Udostępnienie Zasobów Ogólnopolskiego Systemu Nadzoru Epidemiologicznego i Środowiskowego nad Bezpieczeństwem Ludności. Projekt ten realizowany przez NIZP-PZH w ramach Polski Cyfrowej pozwolił na połączenie elektronicznych instytucji biorących udział w systemie monitorowania chorób zakaźnych i bezpieczeństwa żywności.

W ciągu roku prowadzono również zgodnie z harmonogramem pracy: kontrole dot. nadzoru sanitarnego, monitoring wody, pobór do badań laboratoryjnych próbek żywności, zabezpieczano zaopatrzenie w preparaty szczepionkowe, przyjmowano materiał do badań sanitarno-epidemiologicznych. Prowadzono dochodzenia epidemiologiczne w zakresie innych chorób zakaźnych (193), realizowano zadania w zakresie nadzoru zapobiegawczego (143) oraz

w zakresie chorób zawodowych (6 decyzji w sprawie stwierdzenia choroby zawodowej). Prowadzono też działania edukacyjne z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej. Zgodnie z Harmonogramem kontroli na rok 2022 zrealizowano 758 kontroli z 884 zaplanowanych (2021r. – 487 z 748 kontroli zaplanowanych) oraz pobrano do badań 409 z 436 zaplanowanych prób (2021r. – 273 z 283 próbek zaplanowanych). W 2022r. łącznie przeprowadzono 1311 kontroli sanitarnych obiektów w zakresie nadzoru nad obiektami (w 2021 – 824), pobrano 421 próbek do badań (w 2021 - 278 próbki). Pozaplanowo wykonano 553 kontroli i pobrano 12 próbek. (w 2021r. – 337 kontroli, 5 próbek). W zakresie działalności kontrolno-represyjnej w PSSE w Żaganiu w 2022 roku przeprowadzono łącznie 6407 kontroli (5096 wywiadów epidemiologicznych, 1311 kontroli sanitarnych), wydano 410 decyzji administracyjnych merytorycznych, 457 decyzji w sprawie opłaty, 9 postanowień, 1 tytuł wykonawczy, nałożono 96 mandatów karnych na sumę 22950zł, z czego 11 mandatów na sumę 1100zł dotyczyło wykroczeń w zakresie obowiązujących nakazów, zakazów i obostrzeń w czasie epidemii. Nałożono 3 kary administracyjne na osoby nieprzestrzegające zasad kwarantanny na sumę 15000 zł. Prowadzono również działania w zakresie promocji zdrowia oraz oświaty zdrowotnej. W roku 2022 działaniami z zakresu upowszechniania wiedzy dot. promocji i ochrony zdrowia oraz zdrowego stylu życia objęto 31962 mieszkańców powiatu, co stanowi 42,8% naszego społeczeństwa, w tym z zakresu profilaktyki i zwalczania uzależnień – 14462 osoby. Łącznie nadzorem sanitarno-epidemiologicznym oraz profilaktyką i promocją zdrowia objęto 38912 osób, czyli 52,06% społeczeństwa powiatu żagańskiego.

Ocenę stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej za rok 2022 opracowano na podstawie wyników przeprowadzonych kontroli, pobranych do badań laboratoryjnych próbek żywności i wody, kontroli biologicznej skuteczności procesów sterylizacji, a także na podstawie zgłoszeń chorób zakaźnych i zawodowych oraz przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych i ich analizy.

Ocena stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej powiatu żagańskiego zawiera dane minionego roku na dzień 31.12.2022r.

---

### **III. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE ŻAGAŃSKIM**

Sekcja Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Żaganiu realizuje zadania w oparciu o przepisy ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. W działalności sekcji można wyróżnić trzy główne obszary:

1. Nadzór nad chorobami zakaźnymi i zakażeniami obejmujący szerokie działania mające na celu zwalczanie chorób zakaźnych, oparte w szczególności na sprawowaniu nadzoru epidemiologicznego polegającego na stałym, systematycznym gromadzeniu i analizowaniu informacji o zachorowaniach, jak również na sprawowaniu nadzoru indywidualnego, polegającego na analizie i interpretacji informacji o okolicznościach i skutkach zakażenia oraz podejmowaniu działań mających na celu przerwanie dróg szerzenia się choroby zakaźnej.
2. Nadzór nad wykonawstwem obowiązkowych szczepień ochronnych w podmiotach leczniczych, niepożądanymi odczynami poszczepiennymi oraz dystrybucją preparatów szczepionkowych zakupionych przez Ministra Zdrowia do tych podmiotów.
3. Bieżący nadzór nad podmiotami leczniczymi udzielającymi stacjonarnych i ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych oraz praktykami zawodowymi lekarzy, stomatologów, pielęgniarek, położnych i fizjoterapeutów.



## 1. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŹNYCH

Głównym celem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest realizacja zadań z zakresu zdrowia publicznego, a w szczególności ochrona zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych. Kontroluje ona stan higieny w różnych dziedzinach życia oraz zapobiega powstawaniu chorób, w tym zakaźnych i zawodowych oraz zajmuje się kształtowaniem odpowiednich postaw i zachowań prozdrowotnych poprzez prowadzenie działalności oświatowo-zdrowotnej. Ponadto prowadzi nadzór nad wykonywaniem szczepień ochronnych, które są skuteczną formą zapobiegania chorobom zakaźnym, jak również prowadzi postępowania w stosunku do osób uchylających się od obowiązku szczepień w celu przymuszenia do wypełnienia ustawowego obowiązku.

W dobie masowych migracji ludności i ruchów antyszczepionkowych choroby zakaźne są globalnym problemem zdrowia publicznego. Poprzez postęp w zakresie medycyny, wzrost świadomości zdrowotnej ludności, a także prowadzone na szeroką skalę działania profilaktyczne, w tym szczepienia, dążymy do poprawy sytuacji zdrowotnej ludności, a w przypadku niektórych chorób do ich całkowitej eliminacji. Działania podejmowane przez sekcję Epidemiologii wynikają z aktualnej sytuacji epidemiologicznej powiatu i skierowane są na ochronę zdrowia i życia ludzkiego.

Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej poparte jest rzetelnym nadzorem epidemiologicznym prowadzonym poprzez analizę zgłoszonych podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne. Rejestracja zgłoszonych podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne przez podmioty lecznicze prowadzona jest zgodnie z „Międzynarodową Klasyfikacją Chorób” (ICD-10) oraz w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowanych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

W okresie sprawozdawczym w powiecie żagańskim, podobnie jak w całej Polsce największym zagrożeniem ze strony chorób zakaźnych, stanowił wirus SARS-CoV-2, który zdominował wszystkie inne zachorowania wywołane przez czynniki zakaźne. Blisko 60% wszystkich zachorowań stanowiły zachorowania na COVID-19 (w 2021r. stanowiły one 93% wszystkich zachorowań). Stan epidemii wywołanej przez wymienionego wirusa wymusił na inspekcji sanitarnej podejmowanie działań związanych głównie ze zwalczaniem wywołanych przez niego zachorowań.

Na nadzorowanym przez PSSE terenie nie rejestrowano zachorowań na choroby szczególnie niebezpieczne i ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową.

Prowadzony na bieżąco monitoring sytuacji epidemiologicznej nadzorowanego terenu z liczbą mieszkańców 74742 osoby (stan na dzień 30.06.2022r.) pozwala nam ocenić stan faktyczny powiatu w tym zakresie.

Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Żaganiu w 2022r. zarejestrowała łącznie 6543 zachorowania na choroby zakaźne, w których 528 osoby wymagały hospitalizacji, co stanowi ok. 8% wszystkich chorych. (w 2021r. - 4663 zachorowania, w tym 353 hospitalizacje).

W 55 przypadkach zachorowania zakończyły się zgonem, z czego w 53 przypadkach przyczyną zgonu był COVID-19 (w 2021r. 119 zgonów- wszystkie z powodu COVID-19).

Zestawienie liczby zachorowań i zapadalność na choroby zakaźne na terenie powiatu żagańskiego w roku 2022, w porównaniu do roku 2021r.

Lp.	Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa		ROK 2022		ROK 2021	
				Liczba zachorowań	Zapadalność na 100.000	Liczba zachorowań	Zapadalność
0	1	2		3	4	5	6
1	A02.0	Salmonelloza	zatrucie pokarmowe	7	9,37	8	10,29
2	A02.1		posocznica	0	-	0	-
3	A02.2-8		inne zakażenie pozajelitowe	0	-	0	-
4	A04.0-2	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	wywołane przez <i>E. coli</i> biegunkotwórczą	0	-	0	-
5	A04.3		wywołane przez <i>E. coli</i> enterokrwotoczną	0	-	0	-
6	A04.4		wywołane przez <i>E. coli</i> inną i BNO	4	5,35	1	1,29
7			wywołane przez <i>Campylobacter</i>	2	2,68	3	3,86

Lp.	Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa		ROK 2022		ROK 2021	
				Liczba zachorowań	Zapadalność na 100.000	Liczba zachorowań	Zapadalność
8	A04.6		wywołane przez <i>Yersinia enterocolitica</i> lub	0	-	0	-
9	A04.7-8		wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	10	13,38	5	6,43
			inne określone	1	1,34	1	1,29
10	A04.9		nie określone	2	2,68	1	1,29
11	A04	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2		3	4,01	2	2,57
12	A 05.9	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe		0	-	0	-
13	A08.0	Wirusowe	wywołane przez rotawirusy	65	86,97	23	29,59
14	A08.1	zakażenia	wywołane przez norowirusy	4	5,35	2	2,57
15	A08.2-3	jelitowe	inne określone	13	17,39	7	9,00
16	A08.4	(ogółem)	nie określone	19	25,42	4	5,15
17	A08.0-4	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2		26	34,79	13	16,72
18	A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie	ogółem	238	318,43	38	48,89
19			w tym u dzieci do lat 2	44	58,87	31	39,88
20	A07.1	Giardioza (lamblioza)		1	1,34	1	1,29
21	A32	Listerioza		1	1,34	0	-
22	A37	Krzusiec		1	1,34	0	-
23	A38	Płonica (szkarlatyna)		4	5,35	0	-
24	A39	Meningokoki	Ogółem	0	-	1	1,29
25	A50	Kiła	wrodzona i noworodków	0	-	1	1,29
26	A51		wczesna	0	-	1	1,29
27	A52		późna	0	-	0	-
28	A53		inne postaci kiły i kiła nie określona	1	1,34	1	1,29
29	wym. niżej	Choroba	ogółem	7	9,37	0	-
30	A46	wywołana przez	róża	7	9,37	0	-
31	A48.3	<i>Streptococcus</i>	zespół wstrząsu toksycznego	0	-	0	-
32	B95.0/O85	<i>pyogenes</i> ,	gorączka połogowa	0	-	0	-
33	B95.0/(...)	inwazyjna	inna określona i nie określona	0	-	0	-
34	A69.2	Borelioza z Lyme		53	70,91	26	33,45
35	A56	Inne choroby przenoszone drogą płciową wyw. . przez Chlamydie		1	1,34	0	-
34	-	Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14lat		0	-	0	-
35	Z20.3/Z24.2	Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień		5	6,69	4	5,15
36	B01	Ospa wietrzna		617	825,51	86	110,63
37	B06	Różyczka		0	-	0	-
38	B15	Wirusowe zapalenie wątroby	typu A	0	-	0	-
39	B16		typu B - ostre	0	-	0	-
40	B18.0-1		typu B - przewlekłe i BNO	4	5,35	6	7,72
41	B17.1; B18.2		typu C ostre wg def. UE	0	-	0	-
42	odpowiednio		typu C-przewlekłe i BNO	7	9,37	4	5,15
43	B17.0,2-8;		inne i nie określone	0	-	0	-
44	Z21	Nowo wykryte zakażenia HIV		4	5,35	2	2,57
45	B20-B24	AIDS-Zespół nabytego upośledzenia odporności		0	-	0	-
46	B26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)		2	2,68	1	1,29
47	wym. niżej	Choroba	ogółem	0	-	1	1,29
48	B95.3/G04.2;	wywołana przez	zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	0	-	0	-
49	A40.3	<i>Streptococcus</i>	posocznica	1	1,34	1	1,29
50	B95.3/(...)	<i>pneumoniae</i>	inna określona i nie określona	0	-	0	-
51	G01;G04.2;	Bakteryjne	w innych chorobach objętych MZ-56	0	-	0	-
52	G00.2-8;G04.2	zapalenie	inne określone	0	-	0	-

Lp.	Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa		ROK 2022		ROK 2021	
				Liczba zachorowań	Zapadalność na 100.000	Liczba zachorowań	Zapadalność
53	G00.9;G04.2	opon mózgowych	inne, nie określone	1	1,34	0	-
54	G03	Zapalenie opon mózgowych inne i nie określone		1	1,34	0	-
55	J10-J11	Grypa		7	9,37		
56	A86	Inne wirusowe	nieokreślone	0	-	0	-
57	U 07.1-2	Zakażenie SARS-CoV-2 (COVID- 19)		3912	5234	4346	5590,65

\* Na formularzu MZ - 55 o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę w roku 2022r. zgłoszono 1549 przypadków, zapadalność – 2072,46 ( w roku 2021- 82 zachorowania , zapadalność – 105,48), w tym 7 potwierdzono badaniami molekularnymi. Ponadto zarejestrowano 6 zachorowań na gruźlicę , zapadalność – 8,03 (w roku 2021- 7 gruźlic, zapadalność- 9,00).

## 1.1. ZACHOROWANIA I ZAKAŻENIA SZERZĄCE SIĘ DROGĄ NARUSZENIA CIĄGŁOŚCI TKANEK

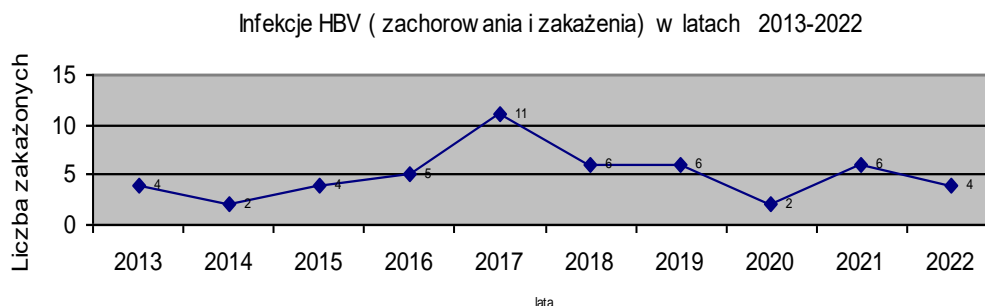
Wirusowe zapalenia wątroby to grupa chorób wątroby, w których przebiegu dochodzi do jej uszkodzenia – powstania zmian zapalno-martwiczych, a ich czynnikami sprawczymi są wirusy. Najczęściej występują: wirusowe zapalenie wątroby typu A, B i C. Wirus zapalenia wątroby typu A powoduje jedynie ostre wirusowe zapalenie wątroby, a B i C, także przewlekłe. Najważniejsze w zapobieganiu tym chorobom jest przestrzeganie zasad higieny, a w przypadku WZW A i B – także szczepienie.

### Infekcje HBV

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 4 przypadki zakażeń HBV (w 2021r. zgłoszono 6 przypadków), wszystkie o charakterze bliżej nieokreślonym. Zachorowaniu uległa 1 kobieta, mieszkanka wsi i 3 mężczyźni, 2 mieszkańców miasta i 1 wsi.

W 3 przypadkach zachorowanie miało przebieg bezobjawowy, natomiast w 1 przypadku w trakcie hospitalizacji związanej z układem krążenia, u chorego wystąpiło zażółcenie gałek ocznych. W wykonanych badaniach oprócz zakażenia wirusem typu B wątroby, zdiagnozowano toksyczne uszkodzenie wątroby z zastojem żółci. W przypadkach zakażenia wykryto w trakcie hospitalizacji nie związanej z zakażeniem, w kolejnych 2 - badania wykonano z własnej inicjatywy: jako kontrolne z kontaktu z zakażonym domownikiem i przed zabiegiem operacyjnym.

We wszystkich przypadkach prawdopodobną drogą zakażenia były zabiegi medyczne. Stan chorych nie wymagał hospitalizacji.



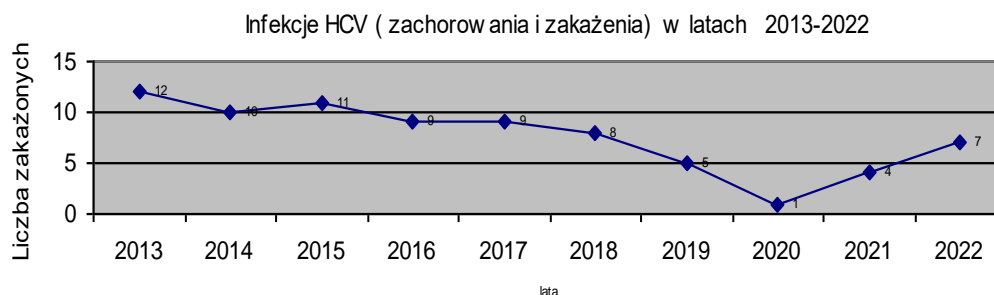
### Infekcje HCV

W analizowanym okresie zarejestrowano 7 przypadków WZW typu C o charakterze bliżej nieokreślonym (w 2021 roku- 4 zachorowania).

Zachorowaniu uległo 6 kobiet-5 mieszkanek miasta i 1 wsi (uchodźca z Ukrainy) oraz 1 mężczyzna z miasta. Tylko u 2 osób przebieg choroby był bezobjawowy i zakażenie wykryto przypadkowo w trakcie rutynowych badań: u osoby chorej onkologicznie i przed przyjęciem do pracy. Natomiast w pozostałych przypadkach zakażenie wykryto w trakcie diagnostyki związanej

z objawami klinicznymi. Wszystkie osoby pozostają pod nadzorem Poradni Chorób Wątroby w Zielonej Górze, jedna we Wrocławiu.

W większości przypadków (6 osób) w przeszłości wykonywano zabiegi medyczne z naruszeniem ciągłości tkanek i 1 chora z narażeniem zawodowym (pielęgniarka), w tym dodatkowo 2 osoby miały wykonywane tatuaże w nieprofesjonalnych warunkach i 1 osoba z kontaktu z zakażonym domownikiem. Żadna z osób chorych nie była poddana hospitalizacji.



W analizowanym okresie nie zarejestrowano przypadków WZW o przebiegu ostrym.

## 1.2 ZACHOROWANIA SZERZĄCE SIĘ DROGĄ POKARMOWĄ

Zatrucia i zakażenia pokarmowe to grupa chorób niejednorodna pod względem etiologicznym i klinicznym. Ich wspólną cechą, jest droga zakażenia związana z przyjmowaniem pokarmu i wody. Właściwa jakość produkowanej żywności oraz utrzymanie podstawowych zasad higieny osobistej, to główne elementy decydujące o skali szerzenia się chorób zakaźnych przenoszonych drogą pokarmową.

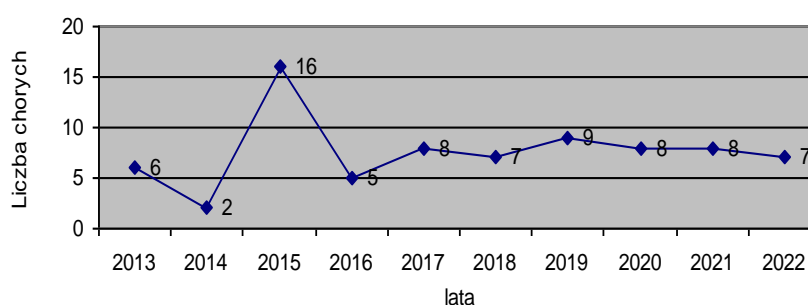
### Bakteryjne zatrucia pokarmowe

#### *Salmonellozy*

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 7 przypadków salmonellozy (2021r.-8). Zatruciu uległo 5 kobiet, 4 mieszkanki miasta i 1 wsi oraz 2 mężczyzn, po 1 z miasta i ze wsi. Stan 6 chorych wymagał hospitalizacji, 1 chora była leczona ambulatoryjnie. Najczęstszą przyczyną zatruc była *Salmonella* Enteritidis- 5 przypadków, w 2 przypadkach *Salmonella* spp., w tym 1 z gr. CO.

Podczas przeprowadzanych wywiadów nie ustalono jednoznacznie źródeł zakażenia chorych. Osoby chore nie potrafiły wskazać podejrzanych posiłków i potraw spożytych w okresie 3 dni przed zachorowaniem. Wszystkie zachorowania były przypadkami 1-osobowymi w danym środowisku (brak ognisk), co jeszcze bardziej utrudniało dochodzenie, ze względu na brak możliwości ustalenia wspólnego czynnika zakażenia. W trakcie kontaktu z chorymi szerzono oświatę zdrowotną kształtującą zachowania prozdrowotne na rzecz zwiększenia higieny osobistej oraz higieny przygotowywania posiłków. Oprócz jednej osoby, wszystkie pozostałe osoby chore (ozdrowieńcy) i osoby z kontaktu zostały objęte nadzorem epidemiologicznym - zlecono badanie kału w kierunku salmonelli. Jedna osoba nie została przebadana jako ozdrowieniec z powodu zgonu z przyczyn innych niż salmonella.

Liczba chorych na Salmonellozy w latach 2013-2022



### *Inne bakteryjne zakażenia jelitowe i zatrucia pokarmowe*

Wpłynęło 19 zgłoszeń innych bakteryjnych zakażeń jelitowych (w 2021r. -11) wywołanych przez:

- *E coli* inną i BNO - 4 przypadki
- *Campylobakter jejuni* - 2 przypadki
- *Clostridium difficile* - 10 przypadków
- inne określone - 1 przypadek
- inne nieokreślone - 2 przypadki

Zachorowaniu uległo 10 mężczyzn, po 5 mieszkańców miasta i wsi oraz 9 kobiet, w tym 6 mieszkanki miasta i 3 wsi. Wśród chorych było 3 dzieci w wieku do lat 2.

W przypadku *Clostridium difficile* oprócz zachorowania 1 chłopca w wieku 9 lat, pozostałe przypadki dotyczyły starszych osób powyżej 50 roku życia.

W całej ww. grupie zachorowań, stan 14 chorych, w tym 2 dzieci w wieku do lat 2 wymagał hospitalizacji.

W okresie sprawozdawczym, podobnie jak w roku wcześniejszym nie zarejestrowano przypadku innego bakteryjnego zatrucia pokarmowego.

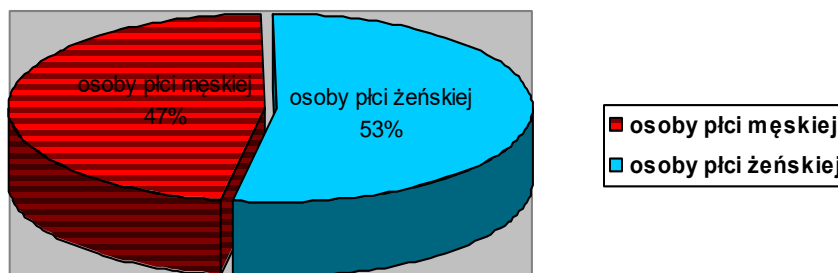
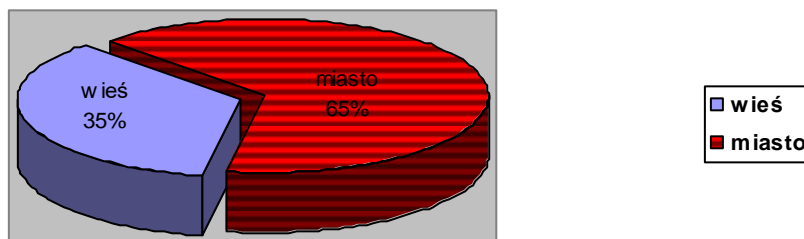
### **Wirusowe zakażenia jelitowe**

W omawianym okresie odnotowano 101 przypadków zachorowań wywołanych przez wirusy (w 2021r.-36), w tym u dzieci do lat 2- 26 przypadków, co stanowi ok. 26%.

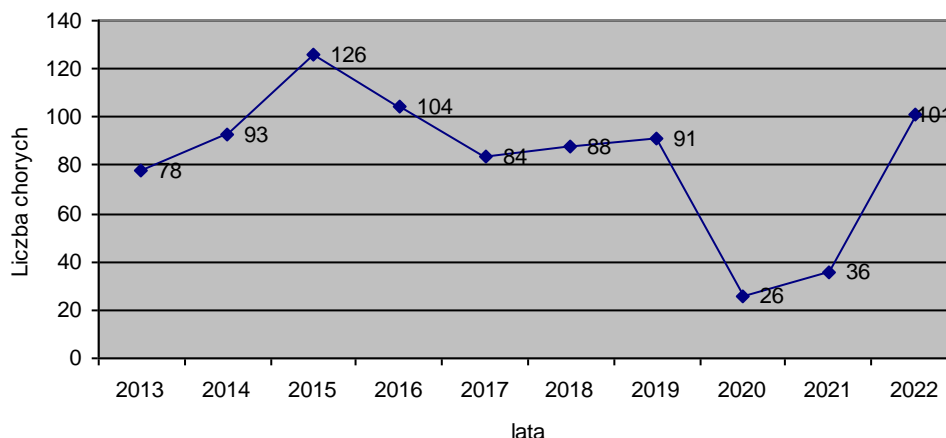
W 65 przypadkach wyizolowano rotawirusy, tj. około 64% wszystkich zakażeń wirusowych, następnie 4 przypadki norowirusów, 13 innych przypadków określonych i 19 przypadków zakażeń wirusowych nieokreślonych.

Stan 81 osób wymagał hospitalizacji, w tym 24 dzieci do lat 2. Pozostałe osoby były leczone ambulatoryjnie.

Na wirusowe zakażenia jelitowe częściej chorowali mieszkańcy miast- 66 przypadków, co stanowi ok. 65%, niż wsi - 35 przypadków, tj. ok. 35% wszystkich zachorowań. Zachorowały 54 kobiety, co stanowi ok. 53% i 47 mężczyzn- tj. ok.47% ogólnej liczby wirusowych zakażeń jelitowych.



Liczba chorych na wirusowe zakażenia jelitowe określone i nie określone w latach 2013-2022



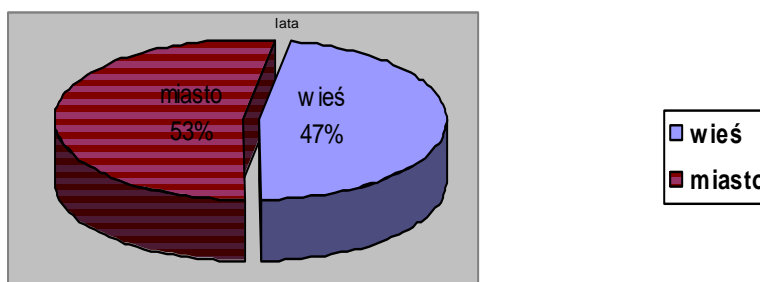
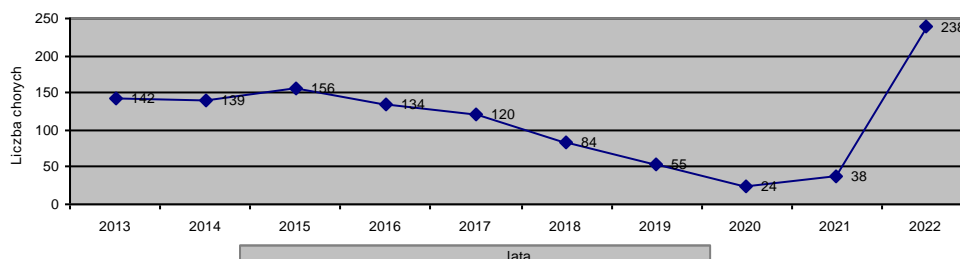
### **Biegunka i zapalenie żołądkowo – jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu**

W okresie sprawozdawczym zanotowano 238 przypadków biegunki i zapaleń żołądkowo – jelitowych BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (w 2021r.- 38), w tym u dzieci do lat 2 - 44 zachorowania.

Hospitalizacji poddano 34 osoby, w tym 15 dzieci do lat 2.

Częściej chorowały kobiety- 129 przypadków, co stanowi ok. 54% oraz mieszkańcy miasta – 126 przypadków, tj. ok. 53%.

Liczba biegunek i zakażeń żołądkowo-jelitowych o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2 w latach 2013-2022



### **1.3 REALIZACJA ZAŁOŻEŃ PROGRAMU ERADYKACJI ZACHOROWAŃ NA POLIOMYELITIS**

Na terenie powiatu żagańskiego brak oddziału neurologii dziecięcej, ale podobnie jak w latach ubiegłych prowadzono nadzór nad zgłaszaniem zachorowań i podejrzeń zachorowań przebiegających z objawami ostrych porażenia nerwów u dzieci do 15 roku życia w Oddziale Pediatrycznym w Nowym Szpitalu Sp. z o.o. w Szprotawie. Z prowadzonego monitoringu tych zachorowań sporządzane są cotygodniowe meldunki i wysyłane są do WSSE w Gorzowie Wlkp. W okresie sprawozdawczym ww. szpital nie zgłosił przypadków ostrych porażenia nerwów u dzieci.

## 1.4. CHOROBY INWAZYJNE

Za zakażenia inwazyjne uważa się takie, w których określone szczepy bakteryjne izolują się z krwi, płynu mózgowo-rdzeniowego czy innych fizjologicznie jałowych miejsc organizmu. Choroby inwazyjne najczęściej przebiegają pod postacią posocznicy, zapalenia mózgu i opon mózgowo-rdzeniowych oraz róży.

### **Inwazyjna choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae***

Zachorowanie dotyczy 88-letniego mężczyzny, mieszkańca miasta. Przebywał on na Oddziale Pulmonologii z Pododdziałem Chorób Wewnętrznych oraz Anestezjologii i Intensywnej Terapii w 105 Szpitalu Wojskowym w Żaganiu. Przy przyjęciu pacjent w stanie ogólnym średnim, w pełnym kontakcie słowno-logicznym, bez deficytów neurologicznych. Przyjęty na oddział w trybie nagłym z powodu duszności, opasującego bólu w klatce piersiowej, silnego osłabienia, dodatniego wyniku testu na COVID-19.

Na podstawie obrazu klinicznego i wykonanych badań (krew na posiew) potwierdzono sepsę pneumokokową. Wdrożono antybiotykoterapię uzyskując obniżenie wartości wskaźników zapalnych i poprawę stanu chorego. Pacjenta wypisano do domu po 13-dniowej hospitalizacji, bez powikłań po przebytej chorobie.

### **Inwazyjna choroba wywołana przez *Streptococcus pyogenes***

Wszystkie przypadki choroby przebiegały pod postacią róży. Zachorowaniu uległo 7 osób (w 2021r. –0), w tym 5 kobiet (4 z miasta, 1 ze wsi) i 2 mężczyzn (po 1 z miasta i ze wsi). Stan 1 osoby chorej wymagał hospitalizacji.

Wszystkie przypadki zostały zakwalifikowane jako możliwe na podstawie charakterystycznych objawów klinicznych, bez potwierdzenia badaniami laboratoryjnymi.

W okresie sprawozdawczym nie odnotowano chorób inwazyjnych wywołanych przez inne drobnoustroje takie jak *Neisseria meningitidis* czy *Haemophilus influenzae*.

## **ZAPALENIE OPON MÓZGOWYCH I/LUB MÓZGU**

**Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych** jest groźną chorobą zakaźną wywoływaną najczęściej przez wirusy lub bakterie, rzadziej przez pierwotniaki, pasożyty i niektóre leki. Rozwija się w wyniku przeniknięcia drobnoustrojów do płynu mózgowo-rdzeniowego, który fizjologicznie jest jałowy. Może do tego też dojść za pośrednictwem krwi, na skutek przejścia z obszarów skażonych w przypadku urazu czaszki lub w przebiegu innych chorób. Gorsze rokowania oraz zwiększone ryzyko powikłań dotyczą zwłaszcza zapalenia opon mózgowych o podłożu bakteryjnym, szczególnie postaci ropnej. Ten rodzaj choroby występuje jednak bardzo często – zapalenia bakteryjne to nawet połowa wszystkich stwierdzonych przypadków schorzenia, a zakażenia ropne stanowią 90% z nich. Dla tego typu zakażenia typowy jest bardzo szybki rozwój choroby, którego pierwszym objawem może być ból głowy. W typowych przypadkach obok silnych bólów głowy, nudności i wymiotów występuje też wysoka gorączka, dreszcze, charakterystyczna dla choroby sztywność karku. Z zachorowaniem na bakteryjne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych wiąże się **ryzyko powikłań neurologicznych**, takich jak: padaczka, ropnie mózgu, niedowłady lub porażenia kończyn, głuchota lub słaby słuch, zaburzenia mowy czy zaburzenia osobowości.

W 2022r zarejestrowano 2 przypadki zapalenia opon mózgowych i/lub mózgu, natomiast w roku wcześniejszym nie było ich w ogóle.

### **Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu**

Zachorowaniu uległo 5-tygodniowe niemowlę płci męskiej, będące uchodźcą z Ukrainy. Dziecko trafiło do szpitala w Szprotawie z powodu wysokiej gorączki i drażliwości (wzmoczona płaczliwość). Wg informacji uzyskanej od matki dziecka 2 tygodnie wcześniej, na Ukrainie chłopiec miał robioną punkcję krwiaka podokostnowego na głowie, powstałego w trakcie porodu. Po 2 dniach hospitalizacji w Szprotawie, chory został przetransportowany na Oddział

Neurologii Dziecięcej w Wielospecjalistycznym Szpitalu SP ZOZ w Nowej Soli. W posiewie płynu mózgowo-rdzeniowego stwierdzono *Enterococcus faecium*. Leczony zgodnie z antybiogramem. Po uzyskaniu poprawy po 10 dniach hospitalizacji, w stanie dobrym, został wypisany do domu.

### **Zapalenie opon mózgowych inne i nie określone**

Niespełna 15-letni chłopiec, mieszkaniec wsi, z powodu utrzymującej się wysokiej gorączki (do 40°C), bólu głowy z towarzyszącymi wymiotami, konsultowany i leczony przez lekarza POZ bez widocznych efektów, został skierowany na Oddział Dziecięcy w Wielospecjalistycznym Szpitalu SP ZOZ w Nowej Soli. W badaniu ogólnym płynu mózgowo-rdzeniowego uzyskano podwyższony poziom białka, natomiast w posiewie kontaminację *Micrococcus luteus*-brak innych patogenów. Wyniki badań wirusologicznych wykluczyły istotną neuroinfekcję OUN. Po zastosowaniu leczenia empirycznego i uzyskaniu poprawy, chorego w stanie dobrym, po 14 dniach hospitalizacji wypisano do domu.

## **1.5. CHOROBY ODZWIERZĘCE**

### **Osoby szczepione przeciwko wścieklicznie**

W analizowanym okresie zaszczepiono 5 osób przeciwko wścieklicznie (w 2021r. -4 osoby) pięcioma dawkami szczepionki Verorab na oddziale zakaźnym w Zielonej Górze. Jedna z tych osób przyjęła tylko pierwszą dawkę w szpitalu w Zielonej Górze, pozostałe 4 w szpitalu w Bytomiu. Oprócz jednej osoby pokąsanej przez kota, pozostałe 4 zostały pokąsane przez psy.

### **Pokąsania, po których nie podjęto szczepień p/ wścieklicznie**

**Wściekliczna** jest groźną chorobą zakaźną wywołaną pogryzieniem przez zwierzę drapieżne, bądź domowe będące jej nosicielem. Wywołana jest przez neurotropowy wirus z rodziny rabdowirusów, tzn. szerzący się i namnażający w układzie nerwowym. Zakażenie następuje przez wprowadzenie wirusa ze śliną do rany, zazwyczaj kąsanej (uszkodzona skóra, błony śluzowe, spojówka). Jedynym, skutecznym sposobem uniknięcia śmiertelnych skutków zarażenia jest wdrożenie szczepień p/wścieklicznie. Ze względu na wysoką śmiertelność choroby, każdy zgłoszony przez lekarza przypadek narażenia na wścieklicznę jest wnikliwie analizowany.

W 2022r. opracowano 27 przypadków pokąsań przez zwierzęta (w 2021r.-25 przypadków), po których nie podejmowano szczepień p/ wścieklicznie. W większości przypadków sprawcami pokąsań były psy - 25 przypadków, w 2 przypadkach koty. Zwierzęta poddano obserwacjom weterynaryjnym celem wykluczenia wściekliczny. W trakcie przeprowadzanych 15-dniowych obserwacji, u zwierząt nie zaobserwowano niepokojących objawów wściekliczny, co pozwoliło zwolnić osoby poszkodowane z obowiązku szczepień przeciwko wścieklicznie.

### **Borelioza**

**Borelioza** inaczej choroba z Lyme lub krętkowica kleszczowa to bakteryjna, wieloukładowa choroba zakaźna wywołana przez krętki *Borrelia burgdorferi*.

Do zakażenia dochodzi w czasie ukłucia przez zakażonego kleszcza. Jeśli po kilku dniach od ukłucia nie pojawi się czerwona, z czasem powiększająca się zmiana skórna, tzw. rumień wędrujący, to większość dotkniętych chorobą osób, nawet nie wie o jej istnieniu. Ze względu na brak wczesnej diagnozy, nie udaje się jej wyleczyć w początkowym stadium i przechodzi ona w postać przewlekłą, która może prowadzić do zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych oraz mózgu, zapalenia nerwów, stawów lub zaburzeń rytmu serca. W przypadku wystąpienia rumienia, duże znaczenie ma fakt jak najszybszego poddania chorego antybiotykoterapii, która daje duże szanse na całkowite wyleczenie.

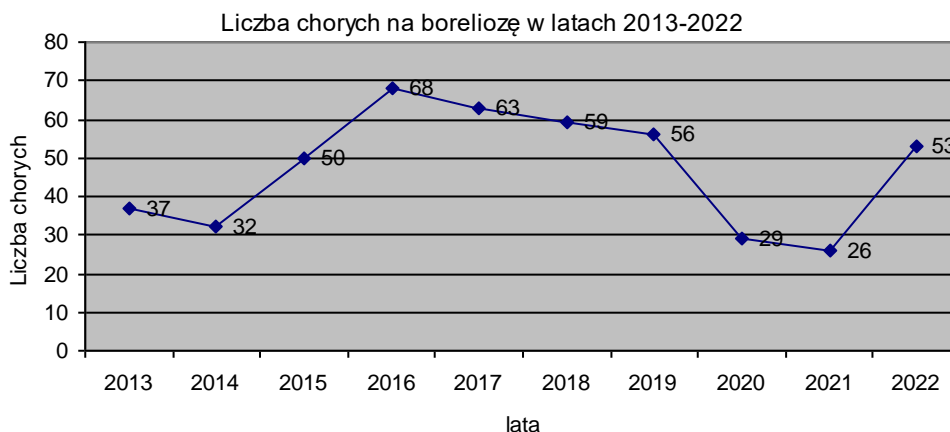
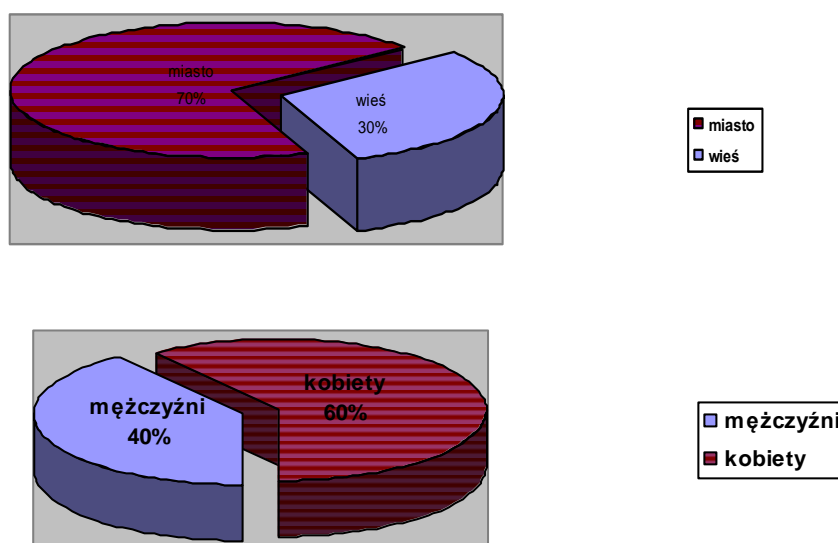
W roku 2022 zarejestrowano 53 przypadki boreliozy, tj. 47 potwierdzonych i 6 prawdopodobnych (w 2021r.-ogółem 26). Część zachorowań zgłaszanych przez podmioty lecznicze nie spełniała kryteriów definicji na potrzeby nadzoru epidemiologicznego, bądź były to



zgłoszenia powtarzające się, np. wizyty kontrolne. Zachorowaniom uległo 21 mężczyzn (ok. 40%) i 32 kobiety (ok.60%). Chorowali mieszkańcy miast jak i wsi (miasto-37przypadków, co stanowi ok.70%, wieś- 16, tj. 30% ).

W 41 przypadkach stwierdzono rumień wędrujący, w pozostałych 12 diagnozę postawiono na podstawie objawów klinicznych (nawracające bóle i obrzęki stawów, bóle mięśni, osłabienie) potwierdzonych dodatnimi wynikami badań serologicznych w kierunku przeciwciał w klasie IgG. Oprócz jednej osoby, której stan wymagał hospitalizacji, wszystkie pozostałe osoby były leczone w warunkach ambulatoryjnych. Tylko w 10 przypadkach, w wywiadzie, chorzy nie podają faktu ukąszenia przez kleszcza. Pozostałe osoby były kąsane przez kleszcze jedno- lub wielokrotnie.

Największą grupę chorych stanowią emeryci (27 przypadków) spędzający wolny czas w formie wypoczynku i prac na działkach ogrodowych. W związku z narażeniem zawodowym zachorowały 4 osoby ( 2 leśniczych i 2 rolników).

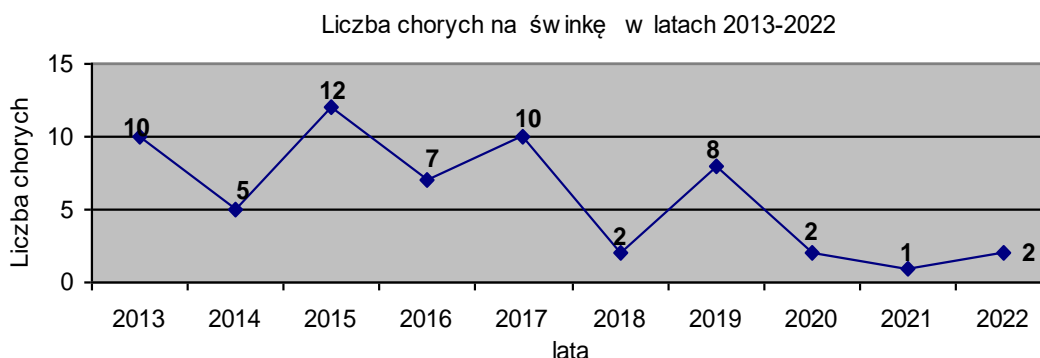


## 1.6. CHOROBY WIEKU DZIECIĘCEGO

### Nagminne zapalenie przyusznic

**Świnka** (nagminne zapalenie przyusznic) to choroba wirusowa ludzi, najczęściej dzieci w wieku szkolnym, objawiająca się w większości przypadków gorączką, bolesnym powiększeniem ślinianek przyusznych, ogólnie złym samopoczuciem. Bardzo często (u połowy chorych) nie występują żadne objawy choroby i zakażenie można stwierdzić jedynie przez wykrycie przeciwciał we krwi. Wirus świnki ma dużą zdolność zarażania. Rezerwuarem i źródłem zakażenia jest chory człowiek, a zakażenie następuje drogą kropelkową lub poprzez skażone śliną przedmioty.

W omawianym okresie zarejestrowano 2 przypadki zachorowania z powodu nagminnego zapalenia przyusznic (w 2021r.-1). Zachorowały 2 kobiety: 21-letnia i 45-letnia, po jednej z miasta i ze wsi. Stan chorych nie wymagał hospitalizacji. Obie kobiety nie były poddane szczepieniom przeciwko śwince.

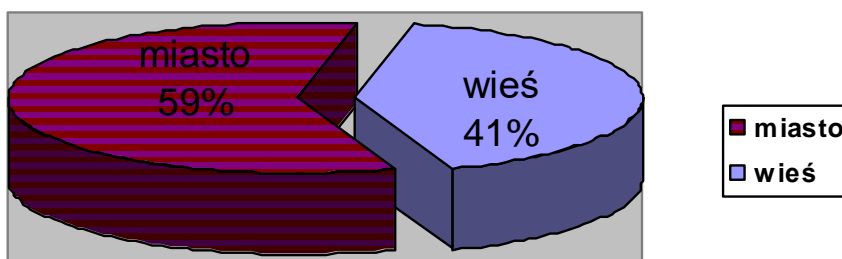


### **Ospa wietrzna**

Jest to choroba zakaźna wywołana przez wirusa ospy wietrznej i półpaśca. Źródłem zakażenia jest chory człowiek. Choroba jest niezwykle zaraźliwa. Wirus przenosi się drogą kropelkową oraz z ruchem powietrza na odległość do kilkudziesięciu metrów – stąd nazwa ospa wietrzna. Głównym objawem choroby jest występowanie charakterystycznej wysypki pojawiającej się po parodniowym okresie niecharakterystycznych objawów prodromalnych. Większość ludzi choruje w dzieciństwie, a ponieważ zachorowanie pozostawia trwałą odporność, dorośli są odporni na tę chorobę i powtórne zachorowania na ospę należą do rzadkości. Szacuje się, że ryzyko pojawienia się reaktywacji zakażenia w postaci półpaśca w ciągu całego życia wynosi 20%.

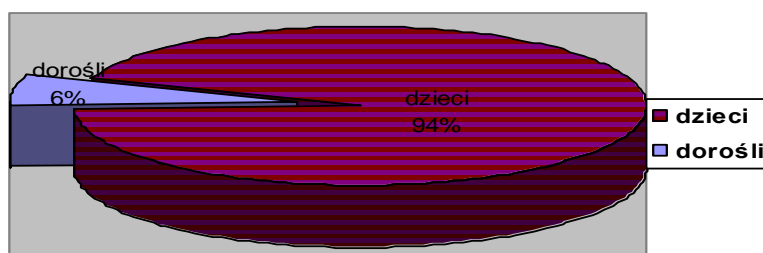
Dostępna jest szczepionka przeciw ospie wietrznej. Jest ona w Polsce zalecana dla wszystkich zdrowych dzieci, natomiast zgodnie z aktualnie obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych obowiązkowa dla osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie (np. kobiety planujące ciążę, uczniowie szkół i uczelni medycznych, pracownicy służby zdrowia) Szczepienia odgrywają bardzo dużą rolę, ponieważ przebieg zakażenia u chorych zaszczepionych zazwyczaj jest bezobjawowy lub skąpo objawowy, natomiast w przypadku osób niezaszczepionych choroba może prowadzić do poważnych powikłań.

W omawianym okresie odnotowano znaczny wzrost liczby zachorowań w stosunku do roku ubiegłego. W 2022 roku wykazano 617 osp wietrznych, natomiast w 2021r. zarejestrowano tylko 86 zachorowań. Zachorowaniu uległo 325 kobiet i 292 mężczyzn, w tym 364 mieszkańców miasta, tj. ok. 59% i 253 wsi, co stanowi ok. 41% wszystkich przypadków.



Zdecydowaną większość, tzn. 581 przypadków zachorowań zanotowano u dzieci do lat 14, co stanowi ok. 94% wszystkich zachorowań. Stan 3 mężczyzn w wieku 2, 17 i 35 lat oraz 1 kobiety w wieku 5 lat wymagał hospitalizacji ze względu na powikłania.

Szczepieniu jedną dawką szczepionki Varilix zostało poddanych 3 dzieci, natomiast dwoma dawkami zaszczepiono 4 osoby. Wszystkie osoby zaszczepione pozostają w przedziale wiekowym 4-8 lat. W przypadku jednej chorej brak danych na temat szczepienia.

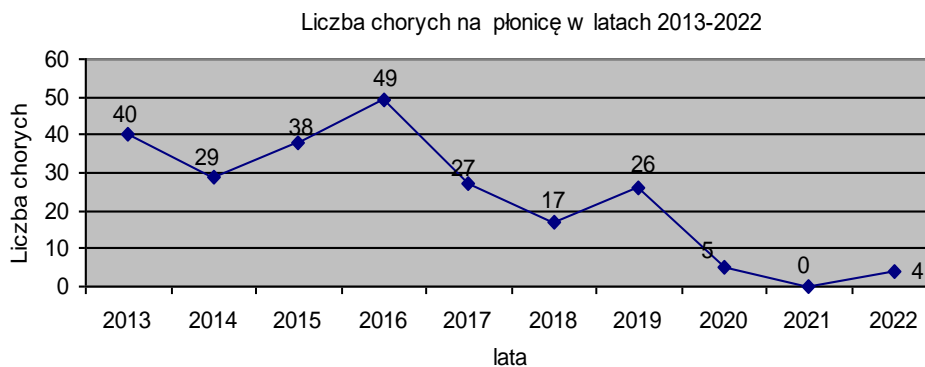


## Płonica

**Płonica** inaczej szkarlatyna wywołana przez paciorkowce grupy A to ostra, wysypkowa choroba zakaźna. Dotyczy ona najczęściej dzieci, choć zdarzają się też przypadki zachorowań u dorosłych. Źródłem zakażenia jest chory człowiek, ozdrowieniec lub nosiciel paciorkowca. Do zakażenia dochodzi drogą kropelkową. Płonicę należy leczyć, ponieważ jej przebieg może prowadzić do bardzo poważnych powikłań m.in. zapalenia mięśnia sercowego, kłębuszkowego zapalenia nerek, zapalenia stawów, węzłów chłonnych, ucha środkowego oraz gorączki reumatycznej. Ponieważ przyczyną płonicy są bakterie, dlatego w leczeniu wykorzystuje się antybiotyki. Płonica u dziecka wymaga ograniczenia kontaktów z rówieśnikami, gdyż choroba jest bardzo zaraźliwa.

W 2022r. na terenie nadzorowanym przez PSSE w Żaganiu odnotowano 4 zachorowania na płonicę, natomiast w 2021r. nie było ich w ogóle.

Chorowały 3 dziewczynki w wieku 1, 3 i 5 lat oraz 7-letni chłopiec. Wszyscy są mieszkańcami miasta. Ich stan nie wymagał hospitalizacji.



## Krztusiec

**Krztusiec**, inaczej koklusz, jest ostrą chorobą dróg oddechowych, wywołaną przez pałeczki krztuśca *Bordetella pertussis*. Obok odry i ospy wietrznej należy do najbardziej zaraźliwych chorób zakaźnych wieku dziecięcego. Zakażenie następuje drogą powietrzno-kropelkową.

Krztuścem można zarazić się w każdym wieku, ale najostrej przebiega u nieodpornionych noworodków, niemowląt i małych dzieci. Zamiast kaszlu napadowego mogą wystąpić u nich bezdechy, utrata przytomności z niedotlenienia, a nawet zgon.

Do powikłań krztuśca należą: zapalenie płuc, pewne formy uszkodzenia mózgu, zapalenie ucha środkowego, drgawki, wybroczyny.

Okres zdrowienia jest różny, w zależności od odporności osobniczej chorego. Objawy kaszlu stopniowo łagodnieją, ale jeszcze przez kilka tygodni do kilku miesięcy występują nawroty kaszlu przy zadziałaniu różnych bodźców – zimne powietrze, wysiłek fizyczny, dym papierosowy.

W Polsce zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych szczepienia przeciwko krztuścowi dzieci są obowiązkowe.

W przeciwieństwie do roku wcześniejszego, kiedy nie notowano krztuśca, w analizowanym okresie zarejestrowano 1 przypadek zachorowania. Zachorowanie dotyczyło 7-letniej dziewczynki, mieszkanki wsi. Stan chorej wymagał hospitalizacji. Przypadek został zakwalifikowany jako możliwy, zgłoszony przez lekarza na podstawie objawów klinicznych.

## 1.7. POZOSTAŁE JEDNOSTKI CHOROBY NOTOWANE W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

### Grypa wg MZ – 55

**Grypa** to ostra choroba zakaźna układu oddechowego wywołana wirusem grypy. Przenosi się pomiędzy ludźmi drogą kropelkową, dlatego też rozprzestrzenianie się wirusów grypy jest bardzo dynamiczne, co sprzyja zachorowaniom o charakterze epidemicznym lub pandemicznym. Największa ilość zachorowań występuje okresowo w sezonie jesienno-zimowym.

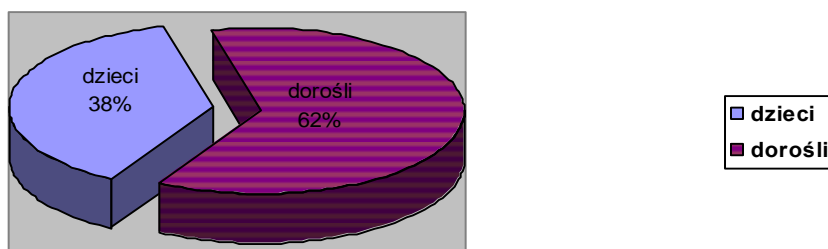
Przebieg choroby jest ciężki, a jej nasilenie i czas trwania zależy od odporności chorego, jego wieku, stanu ogólnego, chorób współistniejących oraz oczywiście od zjadliwości wirusa. Nieleczona grypa jest często przyczyną groźnych powikłań.

Najlepszą obroną przeciwko grypie jest unikanie chorych ludzi, dbanie o higienę osobistą, odpowiednie odżywianie, a także wysiłek fizyczny o odpowiednim natężeniu hartujący organizm.

Najskuteczniejszą metodą zapobiegania grypie są natomiast zalecane szczepienia ochronne, szczególnie dla osób z obniżoną odpornością organizmu, np. dzieci, osoby starsze obciążone innymi schorzeniami. Poziom odporności zabezpieczający przed zachorowaniem osiąga się dopiero po upływie około 2 tygodni od dnia szczepienia, zatem najskuteczniejsze jest poddanie się szczepieniu, przed rozpoczęciem sezonowego wzrostu zachorowań na grypę.

W okresie sprawozdawczym liczba zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę w porównaniu z rokiem wcześniejszym wzrosła prawie 19-krotnie. Zarejestrowano 1549 przypadków zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę, w tym u 584 dzieci do lat 14, co stanowi ok. 38 % wszystkich przypadków. W roku wcześniejszym zanotowano 82 zachorowania, przy czym odsetek dzieci stanowił 17%. Najczęściej chorowali ludzie w przedziale wiekowym 15-64 lat - 861 osób i najwięcej zachorowań wystąpiło w IV kwartale 2022r.-1073. U 103 osób w związku z powikłaniami: ze strony układu oddechowego -100 osób, układu krążenia -1 osoba i innych przyczyn- 2 osoby, w przebiegu choroby konieczna była hospitalizacja. Hospitalizacje najczęściej dotyczyły dzieci w wieku do lat 14 (82 przypadki).

Żadne z zachorowań nie zakończyło się zgonem. Większość przypadków diagnozowano na podstawie objawów klinicznych i wywiadu, jedynie u 7 osób potwierdzono grypę badaniami molekularnymi, co stanowi 0,45%. Tak niski odsetek wykonywanych badań laboratoryjnych może być powodem stosunkowo niskiej wiarygodności postawionych rozpoznań i rozbieżności pomiędzy zgłoszonymi przypadkami, a faktyczną liczbą zachorowań.



## **Giardioza**

**Giardioza**, inaczej lamblioza to choroba pasożytnicza. Wywołuje ją pierwotniak *Giardia lamblia*. Jest chorobą jelita cienkiego, dwunastnicy oraz dróg żółciowych, rzadziej dotyka przewodów trzustkowych. Pasożyt namnaża się w przewodzie pokarmowym po zakażeniu drogą pokarmową. Do zarażenia dochodzi poprzez picie skażonej wody oraz zjedzenie pokarmów, na których znajdują się cysty pierwotniaka *Giardia lamblia*. Możliwe jest także przeniesienie choroby z osoby na osobę. Na zarażenie najbardziej narażone są dzieci w wieku 2–5 lat, choć dość często zdarzają się też zachorowania osób dorosłych, co wynika z faktu, że zachorowanie na lambliozę nie daje trwałej odporności, a zatem ponowne zachorowania w przyszłości są możliwe. U większości osób dorosłych i dzieci zarażonych Giardią zachorowanie nie daje żadnych objawów. W około 10% przypadków lamblioza przybiera ostrą postać objawową min. w formie biegunki, bólu brzucha, braku apetytu. Podobnie jak w roku wcześniejszym, obecnie również zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na giardiozę. Dotyczył on 8-letniego chłopca, mieszkańca wsi. Głównym objawem choroby były przede wszystkim biegunki i bóle brzucha. Diagnozę postawiono w oparciu o wykonane badania laboratoryjne próbki kału. Wdrożono skuteczne leczenie vermoxem i metronidazolem- stan chorego uległ poprawie. Przebieg choroby nie wymagał hospitalizacji. Nie ustalono źródła zakażenia.

## **Listerioza**

**Listerioza** jest rzadką, ale bardzo poważną zakaźną chorobą wywoływaną przez Gram-dodatnie pałeczki *Listeria monocytogenes*. Bakterie te powszechnie występują w środowisku, są w glebie, wodzie, ściekach, gnijących roślinach, kiszonkach, u dzikich i hodowlanych zwierząt. Zwierzęta są nosicielami, które zakażenie przechodzą najczęściej bezobjawowo.

Człowiek zaraża się *Listeria monocytogenes* drogą pokarmową poprzez spożywanie zanieczyszczonych produktów. Charakterystyczne dla bakterii *Listeria monocytogenes* jest to, że ma zdolność namnażania się nawet w temperaturze lodówki, a więc w zakresie już od 2 do 45 stopni C. Spożycie niepasteryzowanego mleka, białych serów, mrożonych warzyw, czy surowych i wędzonych ryb może doprowadzić do listeriozy, mimo przechowywania w warunkach chłodniczych.

Listerioza u osób zdrowych z prawidłową odpornością najczęściej przebiega bezobjawowo albo objawy mają niewielkie nasilenie o charakterze grypopodobnym. Objawy listeriozy u dzieci, osób starszych i tych z obniżoną odpornością są znacznie bardziej nasilone. Czasem u pacjentów obserwuje się dolegliwości ze strony układu pokarmowego (biegunkę, nudności, wymioty) oraz ze strony układu nerwowego (zaburzenia równowagi, drgawki i inne). *Listeria monocytogenes* jest szczególnie niebezpieczna dla kobiet w ciąży, ponieważ może być przyczyną: poronienia, martwego płodu, rozwinięcia u dziecka listeriozy wrodzonej. Dziecko ma wtedy bardzo niewielkie szanse na przeżycie, bo śmiertelność noworodków z listeriozą wrodzoną wynosi nawet 80 proc. W analizowanym okresie zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na listeriozę (w 2021r.-o) u 63-letniej kobiety, mieszkanki wsi. Kobieta była hospitalizowana w Oddziale Chorób Wewnętrznych w Wielospecjalistycznym Szpitalu SP ZOZ w Nowej Soli. Z posiewu krwi uzyskano wynik potwierdzający zachorowanie - stwierdzono *Listeria monocytogenes*.

## **Gruźlica**

**Gruźlica** jest chorobą zakaźną, wywołaną zakażeniem prątkiem gruźlicy (*Mycobacterium tuberculosis*). Bakterie te są niezwykle odporne, w kurzu czy glebie mogą przetrwać kilka lat. Są również odporne na konwencjonalne środki dezynfekcyjne. Do zarażenia dochodzi drogą kropelkową. Choroba z reguły zajmuje płuca choć zdarzają się również przypadki gruźlicy pozapłucnej. W przypadku zachorowania na gruźlicę brak jest charakterystycznych objawów. Mogą one mieć charakter ogólny (np. gorączka, osłabienie organizmu, brak apetytu, utrata masy ciała) lub miejscowy, w zależności od atakowanego narządu. Najczęstszym objawem gruźlicy płuc jest długotrwałe utrzymujący się kaszel, ponadto mogą wystąpić duszności, bóle

w klatce piersiowej, czy krwotoki płucne. Niecharakterystycznymi objawami gruźlicy pozapłucnej mogą natomiast być obrzmienia, bolesność ruchowa, powiększenie obwodowych węzłów chłonnych, upośledzenie funkcjonowania zaatakowanych narządów.

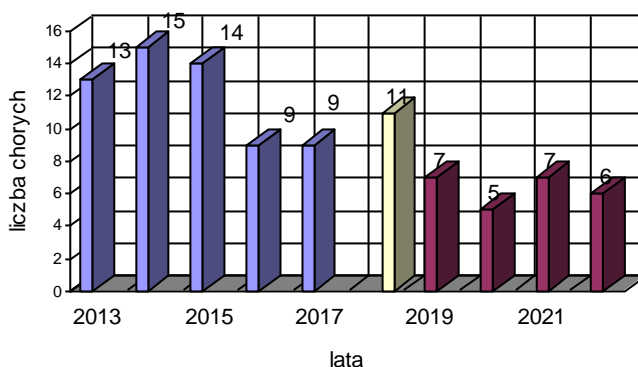
Najważniejszą metodą zapobiegania gruźlicy są szczepienia przeciwko gruźlicy, BCG, które wykonywane są w Polsce noworodkom, w pierwszej dobie po urodzeniu. Natomiast dorosłe osoby, które chcą ochronić się przed gruźlicą, powinny zadbać o higieniczne warunki mieszkalne, a także o prowadzenie zdrowego i higienicznego trybu życia.

Zwalczanie gruźlicy opiera się głównie na wykrywaniu osób, które mogą stanowić źródło zakażenia dla innych i wdrożeniu leczenia z zastosowaniem długotrwałej kuracji z użyciem antybiotyków i chemioterapeutyków.

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 6 przypadków gruźlicy (w 2021r.-7), w tym 4 prątkujące i 2 nieprątkujące, z czego jedna jest gruźlicą pozapłucną- Gruźlica układu moczowo-płciowego. Zachorowało 4 mężczyzn i 2 kobiety w przedziale wiekowym od 24 do 66 lat. Oprócz jednego mężczyzny, pozostałych 5 osób to mieszkańcy miasta. Nie zarejestrowano przypadków zachorowań u dzieci do lat 14.

We wszystkich przypadkach diagnozę postawiono na podstawie zmian w obrazie rtg klatki piersiowej, w przypadkach prątkującej dodatkowo potwierdzono je wynikami badań płwociny w kierunku prątków gruźlicy. Oprócz chorej z gruźlicą pozapłucną, która leczyla się ambulatoryjnie, pozostałe osoby chore poddane zostały hospitalizacji w specjalistycznym szpitalu w Torzymiu. Po zakończonej hospitalizacji osoby zostały objęte nadzorem lekarskim w Poradni Gruźlicy i Chorób Płuc w Żaganiu (4 przypadki) oraz nadzorem Poradni Gruźlicy i Chorób Płuc w Torzymiu (1 chora).

liczba chorych na gruźlicę w latach 2013-2022



### **Choroby przenoszone drogą płciową**

Choroby przenoszone drogą płciową, zwane kiedyś chorobami wenerycznymi, to grupa chorób zakaźnych, które przenoszone są poprzez kontakty płciowe. Najczęściej dotyczą one młodych osób podejmujących ryzykowne zachowania. Z uwagi na to, że wiele chorób przenoszonych drogą płciową nie daje żadnych objawów lub objawy są bardzo nieznaczne, chory często nieświadomie zaraża kolejne osoby. Dlatego też w celu szybkiego wykrycia i podjęcia leczenia ważne jest wykonywanie badań przesiewowych, zwłaszcza u osób z grup wysokiego ryzyka. Osoba zakażona chorobą przenoszoną drogą płciową powinna poinformować o tym fakcie partnera/partnerów seksualnych, z którymi miała kontakt w ostatnim czasie, aby ich też można było objąć leczeniem.

W analizowanym okresie wykazano 2 przypadki zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową, z czego 1 przypadek dotyczy choroby wywołanej przez Chłamydie, natomiast drugi to kiła. Zachorowania potwierdzono dodatnimi wynikami badań. Oba przypadki dotyczą kobiet z miasta, pierwszy 42-letniej, drugi - 38-letniej kobiety. Chore były diagnozowane i leczone ambulatoryjnie, ich stan nie wymagał hospitalizacji. Osobę z kontaktu z chorą objęto nadzorem lekarskim.

## **Zakażenia HIV i zachorowania na AIDS**

HIV to ludzki wirus upośledzenia (niedoboru) odporności (ang. *human immunodeficiency virus*), który powoli uszkadza system odpornościowy człowieka, odpowiadający za naszą podatność na infekcję. Zakażenie wirusem HIV może przez wiele lat przebiegać bezobjawowo, jednak w tym czasie wirus cały czas się namnaża i niszczy odporność zakażonej osoby. Może wywołać zespół nabytego upośledzenia odporności – AIDS. AIDS to końcowy etap nielezonego zakażenia HIV. To zespół chorób atakujących osoby zakażone HIV. Zaliczamy do niego różne infekcje i typy nowotworów. AIDS występuje po wielu latach trwania infekcji HIV u osób, które o swoim zakażeniu nie wiedzą. Osoby, które wiedzą o swoim zakażeniu objęte są nowoczesną terapią antyretrowirusową, która zapobiega chorobie.

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 4 nowe przypadki zakażenia wirusem HIV (w 2021r.-2 przypadki). Zakażeniu ulegli sami mężczyźni w przedziale wiekowym 27-55 lat. Dwóch z nich pochodzi z miasta, dwóch ze wsi. Wszyscy zakażeni pozostają pod nadzorem Poradni Nabytych Niedoborów Immunologicznych w Zielonej Górze. W większości przypadków nie ustalono dróg nabycia zakażenia, tylko jedna osoba podała fakt przyjmowania narkotyków dożylnie. Dwie osoby przebadaly się z własnej inicjatywy w Punkcie Konsultacyjno-Diagnostycznym przy Towarzystwie Rozwoju Rodziny w Zielonej Górze, jednej wykonano badania w Areszcie Śledczym w Zielonej Górze, pozostałej - w RCKiK w Wałbrzychu. W analizowanym okresie nie zarejestrowano natomiast zachorowań na AIDS.

## **Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)**

SARS-CoV-2 jest wirusem, który pojawił się po raz pierwszy w Polsce w marcu 2020r. wywołującym chorobę zwaną COVID-19. Jest to choroba zakaźna, której najczęstsze objawy to: gorączka, suchy kaszel i zmęczenie, duszność, utrata smaku lub węchu. Objawy te są zwykle łagodne i zaczynają się stopniowo. Niektórzy zakażeni ludzie chorują bardzo łagodnie, albo przechodzą zakażenie bezobjawowo. Człowiek może zarazić się SARS-CoV-2 od innych osób, które są nim zakażone. Wirus przenosi się z człowieka na człowieka przez małe kropelki z wydzieliną oddechową, które są wydalane, przez osobę zakażoną podczas kaszlu, kichania lub mówienia. Dlatego bardzo ważne jest przestrzeganie reżimu sanitarnego, polegającego min. na regularnym myciu rąk, zachowaniu dystansu od innych osób, osłanianiu ust i nosa w sytuacjach, kiedy zachowanie dystansu nie jest możliwe. W walce z wirusem dużą rolę odgrywają szczepienia, które nie zabezpieczają przed zakażeniem, ale dzięki nim przebieg choroby może być dużo łagodniejszy. Na terenie powiatu żagańskiego w okresie sprawozdawczym zarejestrowano 3912 przypadków zakażeń wywołanych tym wirusem, co w porównaniu do roku wcześniejszego daje nieznaczny spadek zachorowań (w 2021r.- 4346 przyp.) W większości miały one charakter umiarkowany, łagodny, bądź bezobjawowy, a badania wykonano przypadkowo np. przed przyjęciem na oddział szpitalny. We wszystkich przypadkach objawowych, najczęściej występowały stany gorączkowe (37,2-39,0°C), katar, suchy kaszel, ból gardła, ból głowy, ogólne osłabienie, bóle mięśniowe, rzadziej nudności/wymioty, biegunka. W ciężkich przypadkach występowały silne duszności, problemy z oddychaniem. niska saturacja.

Ze względu na poważny przebieg choroby, stan 274 osób wymagał hospitalizacji.

W przypadku 53 osób zachorowanie zakończyło się zgonem, co daje ponad dwukrotny spadek w porównaniu do roku wcześniejszego (w 2021r.- 119 zgonów). Osoby zmarłe najczęściej obarczone były innymi chorobami współistniejącymi. Zarejestrowana przez PSSE liczba zgonów wynika z liczby oficjalnie zgłoszonych przez podmioty lecznicze zgonów na formularzu ZLK 5.

## **2. NADZÓR NAD REALIZACJĄ SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH**

PPIS w Żaganiu koordynuje i nadzoruje realizację obowiązkowego Programu Szczepień Ochronnych (PSO), zabezpiecza zaopatrzenie w preparaty szczepionkowe, prowadzi Rejestr Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (NOP), które opracowuje w Systemie Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPI) i wprowadza do Nadzoru Epidemiologicznego (EpiBazy).

Przyjmowanie szczepionek i rozchód odbywa się poprzez Elektroniczny System Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek (ESNDS). Szczepionki dostarczane są do magazynu PSSE przez WSSE w Gorzowie Wlkp., następnie przekazywane są, wg zamówień, do Punktów Szczepień. Dystrybucja odbywa się z zachowaniem tzw. łańcucha chłodniczego, zgodnie z przepisami ustawy Prawo farmaceutyczne. Wszystkie Punkty szczepień spełniają wymagania w zakresie przechowywania szczepionek w temperaturze od 2-8°C tj. preparaty przechowywane są w lodówkach z elektronicznym monitoringiem temperatury z powiadamianiem na sms do osób odpowiedzialnych.

Wszyscy lekarze, kwalifikujący do szczepień oraz wszystkie pielęgniarki wykonujące szczepienia ochronne posiadają wymagane kwalifikacje, zgodne z przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (t.j. Dz. U. z 2022r. poz. 2172).

W roku sprawozdawczym PPIS poinformował podmioty lecznicze, realizujące PSO o przepisach rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie metody zapobiegania zakażeniu lub chorobie zakaźnej stanowiącej szczególne zagrożenie dla zdrowia w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy (Dz.U. z 2022r. poz. 681), Komunikacie Ministra Zdrowia i Uzupelnieniu do komunikatu z dnia 4 marca 2022r. w sprawie realizacji szczepień ochronnych u dzieci, które przekroczyły granice RP z Ukrainą w związku z konfliktem zbrojnym oraz o szczepionkach do zaproponowania w przypadku braku udokumentowanych dowodów wcześniejszego szczepienia.

Obowiązkowe szczepienia ochronne, finansowane ze środków publicznych, realizowane są zgodnie z obowiązującym na dany rok Programem Szczepień Ochronnych w 20 podmiotach leczniczych. W roku 2022, wg ilości kart uodpornienia, szczepieniami objęto 13606 dzieci i młodzieży od 0-20 roku życia. Liczba niezaszczepionych z powodu uchylania się od szczepień na dzień 31 grudnia 2022r. wynosiła 44 dzieci.

W związku z powyższym na bieżąco przeprowadzano rozmowy z rodzicami, opiekunami prawnymi dzieci, wystosowano 9 pism edukacyjnych, wystawiono 4 upomnienia z wezwaniem do wykonania obowiązku, odpowiadano na wnioski w trybie informacji publicznej.

W roku sprawozdawczym skontrolowano wszystkie Punkty szczepień. Przeprowadzono ogółem 20 kontroli planowych i 1 kontrolę interwencyjną. Kontrola interwencyjna dotyczyła nieprawidłowości w zaszczepieniu dziecka. W wyniku interwencji nałożono mandat karny w wysokości 500,00zł.

Poniższa tabela przedstawia ilość kart uodpornienia wg roku urodzenia od 2003-2022 roku.

Rok urodzenia	Karty ogółem	Rok urodzenia	Karty ogółem	Rok urodzenia	Karty ogółem	Rok urodzenia	Karty ogółem
2022	<b>427</b>	2017	<b>727</b>	2012	<b>753</b>	2007	<b>830</b>
2021	<b>517</b>	2016	<b>728</b>	2011	<b>678</b>	2006	<b>736</b>
2020	<b>674</b>	2015	<b>650</b>	2010	<b>761</b>	2005	<b>625</b>
2019	<b>600</b>	2014	<b>682</b>	2009	<b>820</b>	2004	<b>669</b>
2018	<b>616</b>	2013	<b>626</b>	2008	<b>853</b>	2003	<b>634</b>

Na podstawie kontroli oraz analizy sporządzanych corocznie sprawozdań ze szczepień ochronnych MZ- 54 ocenia się, że liczba zaszczepionych dzieci i osób starszych, pomimo pandemii i dużej liczby odroczeń bieżących z powodu zachorowań tzw. sezonowych, kształtuje się na podobnym poziomie. Poniżej przedstawiono wykonawstwo szczepień w 3 roku życia i wykonawstwo niektórych szczepień oraz ilość NOP w latach 2020-2022.

### **Realizacja „Kalendarza szczepień”**

Stan zaszczepienia dzieci w 3 roku życia w roku 2020 w odniesieniu do „Kalendarza szczepień”

Rok urodzenia	Wszystkie szczepienia <sup>a</sup>	Brak niektórych szczepień <sup>b</sup>	Brak jakichkolwiek szczepień
2018	94,35 %	4,98 %	0,66 %



Stan zaszczepienia dzieci w 3 roku życia w roku 2021 w odniesieniu do „Kalendarza szczepień”

Rok urodzenia	Wszystkie szczepienia <sup>a</sup>	Brak niektórych szczepień <sup>b</sup>	Brak jakichkolwiek szczepień
2019	94,35 %	4,81 %	0,83 %

Stan zaszczepienia dzieci w 3 roku życia w roku 2022 w odniesieniu do „Kalendarza szczepień”

Rok urodzenia	Wszystkie szczepienia <sup>a</sup>	Brak niektórych szczepień <sup>b</sup>	Brak jakichkolwiek szczepień
2020	94,50%	5,00%	0,40%

a) osoby, które przeciw wszystkim chorobom uwzględnionym w „Kalendarzu szczepień” otrzymały wszystkie dawki szczepionek wymaganych w tym wieku.

b) osoby, które nie otrzymały uwzględnionych w „Kalendarzu szczepień” wszystkich dawek szczepionek wymaganych w tym wieku.

**Inne, wybrane szczepienia wykonane w latach 2020- 2022**

Szczepienia przeciw grypie, wg wieku (ukończone lata)

Liczba zaszczepionych/rok	Ogółem	Wiek 0-4	Wiek 5-14	Wiek 15-64	Wiek ≥ 65
2020	1050	13	54	654	329
2021	2086	7	49	873	1157
2022	1873	13	64	738	1058

Szczepienia przeciw tężcowi profilaktycznie i po narażeniu, wg wieku (ukończone lata)

Liczba zaszczepionych/ rok	Ogółem	Wiek 0-19	Wiek 20-29	Wiek ≥ 30
2020	320	10	31	279
2021	238	2	5	231
2022	371	0	41	330

Szczepienia przeciw ospie wietrznej w ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych i w ramach szczepień zalecanych, wg wieku (ukończone lata)

Liczba zaszczepionych/ rok	Ogółem	Wiek 0-11	Wiek 12-19	Wiek ≥ 20
2020	98	97	0	1
2021	71	57	0	14
2022	108	107	1	0

Szczepienia przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B w ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych i w ramach szczepień zalecanych, wg wieku (ukończone lata)

Liczba zaszczepionych/ rok	Ogółem	Wiek 0-19	Wiek 20-29	Wiek ≥ 30
2020	225	2	8	215
2021	154	1	4	149
2022	147	0	0	147

### Szczepienia przeciw zakażeniom wirusem brodawczaka, wg wieku (ukończone lata)

Liczba zaszczepionych/ rok	Ogółem	Wiek 0-9	Wiek 10-14	Wiek 15- 19	Wiek ≥ 20
2020	10	1	3	6 (w tym 1 mężczyzna/chłopiec)	0
2021	12	0	2	8 (w tym 1 mężczyzna/chłopiec)	2 (w tym 1 mężczyzna/chłopiec)
2022	38		14 (w tym 1 mężczyzna/chłopiec)	18 (w tym 3 mężczyzna/chłopiec)	6 (w tym 1 mężczyzna/chłopiec)

### Szczepienia przeciw innym chorobom, wg wieku (ukończone lata), wykonane w latach 2020-2022

Liczba zaszczepionych przeciw chorobie w latach 2020-2022	Ogółem	Wiek 0- 19	Wiek ≥ 20
Cholera	0	0	0
Dur brzuszny	0	0	0
Japońskie zapalenie mózgu	0	0	0
Kleszczowe zapalenie mózgu	80	34	46
Wirusowe zapalenie wątroby typu A	11	2	9
Zakażenia Neisseria meningitidis	221	212	9
Żółta gorączka	0	0	0

### Niepożądane Odczyny Poszczepienne w latach 2020-2022

Rok	Ogółem	Kwalifikacja NOP ciężki	Kwalifikacja NOP poważny	Kwalifikacja NOP łagodny
2020	0	0	0	0
2021	10	0	1	9
2022	3	1	0	2



### **PODSUMOWANIE I WNIOSKI**

Okres ostatnich trzech lat to trudny czas zarówno dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej jak i wszystkich podmiotów leczniczych. Pojawienie się w Polsce w marcu 2020r. nowego wirusa SARS-CoV-2 spowodowało chaos i całkowite zaburzenia w funkcjonowaniu tych jednostek. Wszystkie siły i działania służb medycznych skierowane były na walkę z pandemią przy jednoczesnym zaniedbaniu diagnostyki i leczenia dotychczas występujących zachorowań.

Dokonanie właściwej oceny sytuacji epidemiologicznej powiatu w porównaniu do roku wcześniejszego, stało się tej sytuacji niemożliwe. W latach 2020-2021 występowały głównie zachorowania na COVID-19 przy znikomej diagnostyce i zgłaszaniu innych przypadków (utrudniony kontakt na linii pacjent- lekarz). W roku sprawozdawczym nastąpił niewielki spadek zachorowań na COVID-19, przy wzroście liczby pozostałych jednostek chorobowych. Sytuacja ta nie może jednak świadczyć o gorszej sytuacji epidemiologicznej w roku 2022, lecz o normalizowaniu się sytuacji w funkcjonowaniu podmiotów leczniczych. Zatem liczba wykazanych zachorowań w ciągu ostatnich dwóch lat nie jest wiarygodnym zwierciadłem stanu zdrowia naszego społeczeństwa i realną podstawą do przeprowadzenia właściwej oceny sytuacji epidemiologicznej powiatu.

Przy dokonywaniu tej oceny nie bez znaczenia jest jednak fakt, że na terenie powiatu nie wystąpiły choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne, liczba zgonów spadła o ponad połowę oraz nie zarejestrowano ognisk chorób zakaźnych, w tym wśród uchodźców z Ukrainy.

W roku sprawozdawczym szczepienia były prowadzone systematycznie i zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych. W stosunku do roku 2021 odnotowano wzrost w szczepieniach niemowlaków oraz nieznaczny wzrost w rocznikach szkolnych.

---

#### **IV. OCENA STANU SANITARNO – TECHNICZNEGO PODMIOTÓW WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ NA TERENIE POWIATU ŻAGAŃSKIEGO**

Jednym z głównych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

Ocenę stanu sanitarno-technicznego podmiotów wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu żagańskiego opracowano na podstawie wyników kontroli przeprowadzonych w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego, sprawowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żaganiu zgodnie z Zaleceniami Głównego Inspektoratu Sanitarnego oraz wytycznych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gorzowie Wlkp. na rok 2022.

##### **1. NADZOROWANE OBIEKTY I DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNO-REPRESYJNA**

Wg ewidencji na dzień 31.12.2022r. pod nadzorem sekcji epidemiologii w PSSE Żaganiu znajdowało się 135 obiektów działalności leczniczej z zachowaniem następującego podziału:

- 1 szpital
- 20 przychodni, ośrodków zdrowia, poradni, ambulatoriów z izbą chorych,
- 2 medyczne laboratoria diagnostyczne;
- 7 zakładów rehabilitacji leczniczej;
- 2 inne ambulatoryjne świadczenia zdrowotne: Oddział Terenowy Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Żaganiu i punkt pobrań materiału do badań laboratoryjnych.
- 33 indywidualne praktyki lekarskie (wszystkie stomatologiczne)
- 27 indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich w tym 26 lekarskich, 1 stomatologiczna;
- 2 grupowe praktyki lekarskie w tym 1 lekarska, 1 stomatologiczna;
- 8 indywidualnych praktyk pielęgniarek szkolnych (działających na terenie szkół)
- 25 indywidualnych specjalistycznych praktyk pielęgniarek;
- 3 grupowe praktyki pielęgniarek;
- 5 innych praktyk zawodowych w tym: gabinet rehabilitacji ruchowej, ośrodek terapeutyczny, poradnia dla uzależnionych, pracownia technika dentystycznego, sklep ortopedyczny.

Na podstawie ryzyka zagrożenia epidemiologicznego wybrano 98 obiektów do przeprowadzenia czynności kontrolnych na rok 2022. Skontrolowano 88 obiektów, co stanowi 90%.

##### **Zakres prowadzonego nadzoru sanitarnego i rodzaje kontroli**

Prowadzono nadzór w zakresie procesów dekontaminacji, dezynfekcji sprzętu medycznego, dezynfekcji pomieszczeń, technologii sprzątania pomieszczeń, stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń, w których świadczone są usługi medyczne, postępowanie z odpadami w miejscu ich wytwarzania, pobierano próby w celu kontrolowania skuteczności procesów sterylizacji w autoklawach. Prowadzono kontrole przestrzegania procedur zapobiegających zakażeniom COVID-19. Prowadzono kontrole kompleksowe, planowe, sprawdzające, interwencyjne oraz dla celów opiniodawczych.

W roku 2022 zaplanowano 118 kontroli. Przeprowadzono zgodnie z harmonogramem w okresie sprawozdawczym 108 kontroli i 14 kontroli pozaplanowych. Łącznie przeprowadzono 122 kontrole w tym 97 kontroli obiektów wysokiego ryzyka, 14 kontroli obiektów średniego ryzyka i 11 kontroli obiektów niskiego ryzyka dla bezpieczeństwa zdrowotnego.

Przeprowadzono 14 kontroli pozaplanowych w tym:

2 kontrole interwencyjne dotyczące punktu szczepień oraz Szpitala w Szprotawie, 2 kontrole na wnioski stron w celach odbiorowych, 1 kontrolę tematyczną w pracowni endoskopii, 9 kontroli sprawdzających wykonanie decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego Żaganiu.

Wydano łącznie 22 decyzje administracyjne, w tym 1 decyzję umarzającą postępowanie administracyjne i 21 decyzji administracyjnych na poprawę warunków higienicznosanitarnych i technicznych, które dotyczyły takich obszarów jak:

- brak spełnienia wymagań przepisów Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz.U. z 2022r., poz. 402)
- brak spełnienia wymagań przepisów Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U.2022.poz.1225)
- brak spełnienia wymagań przepisów Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz.U. 2017 poz. 1975).

Wydano 6 decyzji umarzających postępowanie administracyjne w tym:

- 1 decyzja w całości stała się bezprzedmiotowa – obiekt zaprzestał działalności;
- 5 decyzji w całości lub w części stały się bezprzedmiotowe – usunięto nieprawidłowości przed terminem wydania decyzji administracyjnej.

Wydano 18 decyzji administracyjnych w sprawie opłat za czynności kontrolne na kwotę 1431,97 zł.

W rejestrze prowadzonym przez sekcję Epidemiologii, znajdują się 42 urządzenia do sterylizacji narzędzi wielokrotnego użytku. Na rok 2022 zaplanowano kontrolę wszystkich 42 autoklawów parowo-ciśnieniowych.

Upoważnieni przedstawiciele PPIS w Żaganiu kontrolując autoklawy, dokonują sprawdzenia paszportu technicznego wraz z zapisem dokonanych przeglądów. Dokonują wglądu do zarchiwizowanych wyników badań wewnętrznych wraz z umową na przeprowadzenie tychże badań przez laboratorium mikrobiologiczne. W ramach kontroli zewnętrznej dokonują pobrania próbki - testu Sporal A, która zostaje przekazana do laboratorium w Zielonej Górze.

Pobrano 62 próbki do badań z 83 próbek zaplanowanych na rok 2022, co stanowi 75 % wykonalności poboru próbek do badań laboratoryjnych.

## 1.1. CAŁODOBOWE ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żaganiu w 2022 roku funkcjonowały 2 obiekty wykonujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne: szpital oraz zakład opiekuńczo-leczniczy w Szprotawie mieszczące się w jednym budynku oraz prowadzone przez jeden podmiot leczniczy będący przedsiębiorcą Nowy Szpital sp.z o.o. w Szprotawie. W czerwcu 2022r. w ramach kontroli kompleksowej skontrolowano obydwie zakłady.

Szpital dysponuje ogółem 97 łózkami dla pacjentów w tym:

- Oddział wewnętrzny z 18 łózkami;
- Oddział pediatryczny z 12 łózkami;
- Zakład opiekuńczo-leczniczy z 67 łózkami.

W 2022 r. w szpitalu przeprowadzono kontrolę na wniosek strony dotyczącą odbioru pracowni endoskopii. Pracownia endoskopowa, powstała w wyniku przebudowy pomieszczeń zlokalizowanych na parterze istniejącego obiektu budowlanego, tj. Nowego Szpitala Sp. z o.o. w Szprotawie, dodatkowo w ramach kontroli kompleksowej PSSE wspólnie z przedstawicielami Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gorzowie Wlkp. przeprowadzono kontrolę w zakresie skutecznego i technicznie powtarzalnego procesu dekontaminacji endoskopów. Dekontaminacja endoskopów i akcesoriów endoskopowych odbywa się w myjni automatycznej.

Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną na podstawie telefonicznego zgłoszenia dotyczącego stanu sanitarnego w zakładzie opiekuńczo - leczniczym oraz przerw między posiłkami - wydano zalecenie dotyczące wydłużenia przerw między posiłkami, w pozostałym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Nowy Szpital w Szprotawie Sp. z o. o. zlokalizowany jest w budynku wolnostojącym, wielokondygnacyjnym. Obiekt przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych (posiada podjazd przy wejściu do szpitala, toaletę dla osób niepełnosprawnych, windę).

W szpitalu wyodrębniono następujące komórki organizacyjne: centralna izba przyjęć, oddział wewnętrzny, oddział dziecięcy, zakład opiekuńczo – leczniczy, poradnia ginekologiczno – położnicza, poradnia chirurgii ogólnej, poradnia rehabilitacyjna, pracownia endoskopii.

We wszystkich komórkach organizacyjnych znajdowały się gabinety zabiegowe, które posiadają zmywalne powierzchnie ścian i podłóg, wyposażone w lampy bakteriobójcze, zestawy do utrzymania higieny rąk.

W szpitalu wydzielono również magazyn odpadów medycznych.

W Nowym Szpitalu w Szprotawie Sp. z o. o. zatrudnionych jest 48 pracowników na umowę o pracę, 77 pracowników na umowę zlecenie oraz 43 osoby na kontrakcie. Badania profilaktyczne pracowników są aktualne. W szpitalu znajduje się opracowana ocena ryzyka zawodowego dla poszczególnych stanowisk. Pracodawca posiada rejestr czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy oraz karty badań i pomiarów czynników szkodliwych, do których na bieżąco wpisywane są wyniki badań i pomiarów środowiskowych.

Wszystkie substancje, mieszaniny chemiczne przechowywane są w aptece. Na oddziałach umieszczone są środki do dezynfekcji pobrane wcześniej z apteki. Pracodawca posiada spis stosowanych substancji chemicznych/mieszanin, dla których zapewniono aktualne karty charakterystyki. Środki te przechowywane są w miejscach i opakowaniach do tego przeznaczonych, odpowiednio oznakowanych i zabezpieczonych.

Stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń socjalnych dla pracowników jest bez zastrzeżeń. Pracodawca posiada wszystkie wymagane instrukcje oraz procedury postępowania ze szkodliwym czynnikiem biologicznym. Pracodawca posiada rejestr prac oraz rejestr pracowników narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne.

Pracownikom proponowane są szczepionki. Przeciwciała HCV, HBS – obowiązkowe badania przed zatrudnieniem. W przypadku wyniku niskich przeciwciał – pracownik podlega doszczepieniu.

### **Zaopatrzenie w wodę, odprowadzenie ścieków i gospodarka odpadami**

Obiekt zaopatrywany jest w wodę doprowadzaną z sieci wodociągu publicznego w Szprotawie. Jakość wody monitorowana jest w ramach kontroli wewnętrznej przez administratora wodociągu oraz w ramach nadzoru sanitarnego przez Państwową Inspekcję Sanitarną w Żaganiu w zakresie monitoringu kontrolnego i przeglądownego. Szpital nie posiada własnego ujęcia wody. Zaopatrzenie w wodę na wypadek wystąpienia jej braku w sieci wodociągowej stanowią 2 zbiorniki retencyjne wykonane ze stali nierdzewnej, mieszczące 48-godzinny zapas wody, przykryte pokrywą, zlokalizowane na poddaszu budynku szpitalnego. Woda ciepła pozyskiwana jest z kotłowni głównej szpitala, w której znajdują się 2 piece gazowe dwufunkcyjne, zaspokajające wszystkie potrzeby cieplne obiektu. Przeprowadzane są również w ramach kontroli wewnętrznej przez administratora budynku oraz w ramach nadzoru sanitarnego przez Państwową Inspekcję Sanitarną w Żaganiu badania w kierunku wykrycia bakterii Legionella sp. w ciepłej wodzie użytkowej w instalacji budynku. W roku sprawozdawczym nie stwierdzono przekroczeń w zakresie wykrycia bakterii Legionella sp. w ciepłej wodzie użytkowej w instalacji budynku Szpitala.

### **Postępowanie z bielizną czystą i brudną**

Bielizna czysta jest przechowywana w wydzielonych szafach wydzielonych na oddziałach, magazynkach podręcznych, brudna zbierana selektywnie, wg zabrudzenia i zanieczyszczenia biologicznego, do worków mocowanych na stelażach. Postępowanie z brudną odzieżą i bielizną jednorazowego użycia prowadzi się jak z odpadami medycznymi.

## **Postępowanie z odpadami medycznymi w miejscu ich wytwarzania**

W związku z brakiem bloku operacyjnego i nieprzeprowadzaniem zabiegów operacyjnych nie są wytwarzane odpady medyczne o kodzie 180102\*. Postępowanie z odpadami medycznymi w szpitalu jest zgodne z opracowaną i wdrożoną procedurą i instrukcją. Wytwarzane w szpitalu odpady o kodzie 180103\* w miejscu wytwarzania zbierane są selektywnie do czerwonych worków umieszczonych w pedałowach kubłach bezkontaktowych, natomiast odpady o ostrych końcach zbierane są do jednokierunkowych twardych pojemników czerwonych. Wszystkie pojemniki oznakowane są metryczkami kodem odpadu, nazwą wytwórcy, nr REGON, nr księgi rejestrowej, datą otwarcia i datą zamknięcia opakowania-worka. Odpady 1 x dziennie każdego dnia tygodnia i wg zaistniałych potrzeb, transportowane są przez przeszkolonego pracownika w jednorazowym worku transportowym, na wózku do magazynu odpadów. Magazyn odpadów znajduje się na terenie szpitala w niezależnym budynku, z niezależnym wejściem. W magazynie wydzielona jest chłodnia - pomieszczenie, gdzie znajdują się pojemniki plastikowe z przykrywkami, w których umieszcza się worki z odpadami.

## **Sprzątanie pomieszczeń.**

Sprzątanie wykonuje firma zewnętrzna, sprzęt jest oznakowany i używany odpowiednio do stref czystości mikrobiologicznej pomieszczeń.

## **Procesy dezynfekcji**

Obiekt zaopatrzony jest w pełne spektrum środków dezynfekcyjnych do narzędzi wielokrotnego użycia, sprzętów i powierzchni, posiadających karty charakterystyki i dopuszczenie do obrotu. Szpital posiada plan stosowania preparatów dezynfekcyjnych z wyszczególnieniem przeznaczenia i okresu stosowania. Obiekt jest wyposażony w prawidłowe pojemniki do dezynfekcji płynowej. Dezynfekcja odbywa się w poszczególnych komórkach organizacyjnych.

## **Procesy sterylizacji**

Od dnia 31.12.2018r. w szpitalu nie działa sterylizatornia, została podpisana umowa na świadczenie sterylizacji narzędzi wielorazowego użycia przez Głogowski Szpital Powiatowy Sp. z o.o. W szpitalu w większości stosowany jest sprzęt i materiały medyczne jednorazowego użycia.

## **Ocena stanu żywienia pacjentów w szpitalu na podstawie jadłospisów/posiłków**

Szpital prowadzi żywienie w systemie cateringowym. W dniu 20.06.2022r. podczas kontroli kompleksowej bloku żywieniowego pobrano do badań próbki posiłku całodziennego z diety podstawowej.

Na podstawie otrzymanego sprawozdania z badań pobranego całodziennego posiłku oraz na podstawie „Arkusza oceny dekadowej jadłospisów” stwierdzono nieprawidłowości z zakresu jakości żywienia, które dotyczyły: zaniżonej wartości energetycznej posiłku, a tym samym zaniżonym udziale poszczególnych składników odżywczych w stosunku do wartości zadeklarowanych w umowie z firmą cateringową oraz przekroczonej zawartości soli. Ponadto, żywienie pacjentów wymaga poprawy z uwagi na: brak pełnowartościowego białka we wszystkich posiłkach głównych, brak 2 porcji mleka i przetworów mlecznych (w tym napojów fermentowanych) w jadłospisie w większości ocenianych dni, małą podaż warzyw i owoców w dziennej racji pokarmowej, zbyt małą ilość surowych warzyw i/lub owoców, podawanie zbyt małej ilości roślin strączkowych suchych, czy nieprzypisywanie alergenów do każdej potrawy/produktu w dostępnych dla pacjentów jadłospisach.

W związku z powyższym, wystosowano do Nowego Szpitala Sp. z o.o. w Szprotawie pismo nakazujące podjęcie działań naprawczych, uzyskano odpowiedź z firmy cateringowej zajmującej się żywieniem pacjentów w ww. szpitalu, informujące, że podjęte stosowne działania mające na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości.

### **Kontrola wewnętrzna**

W szpitalu zostały opracowane i obowiązują procedury higieniczne, regularnie odnawiana jest Księga Procedur Higienicznych KP-7.5-02. Kontrola wewnętrzna w zakresie realizacji przepisów ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi wraz z oceną prawidłowości i skuteczności prowadzona jest regularnie 1 raz na 6 m-cy przez specjalistę ds. epidemiologicznych. Szpital posiada wdrożone i zaktualizowane procedury postępowania z pacjentem zakażonym SARS CoV-2, oraz środki ochrony osobistej spełniające wymogi pracy przy pacjencie covidowym.

### **Działalność kontrolno - represyjna:**

W roku 2022 przeprowadzono kontrolę kompleksową szpitala w Szprotawie,

- 1 kontrolę na wniosek strony w celach odbiorowych pomieszczeń pracowni endoskopii,
- 1 kontrolę sanitarną w pracowni endoskopii wspólnie z przedstawicielami WSSE w Gorzowie Wlkp.,
- 1 kontrolę tematyczną w obszarze endoskopii.
- 1 kontrolę interwencyjną w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym.

Wydano 3 decyzje administracyjne na poprawę warunków technicznych.

## **1.2. AMBULATORYJNE ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE**

Pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu żagańskiego znajduje się 36 podmiotów leczniczych udzielających ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych, w tym:

- 20 przychodni, ośrodków zdrowia,
- 2 medyczne laboratoria diagnostyczne,
- 7 zakładów rehabilitacji leczniczej,
- 2 inne ambulatoryjne świadczenia zdrowotne: Oddział Terenowy w Żaganiu Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa i Punkt pobrań materiału do badań.
- 5 innych praktyk zawodowych w tym: gabinet rehabilitacyjny, ośrodek terapeutyczny, poradnia dla uzależnionych, pracownia technika dentystycznego, sklep ortopedyczny.

W tych podmiotach kontrolowano: stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, czystość bieżącą, metody i środki chemiczne podczas prowadzenia procesów dezynfekcji i sterylizacji, postępowanie z bielizną medyczną i odpadami oraz postępowanie zgodne z procedurami w czasie świadczenia usług medycznych.

### **Działalność kontrolno – represyjna**

Skontrolowano 26 obiektów zgodnie z harmonogramem, w tym 20 przychodni/ośrodków zdrowia i 6 pozostałych obiektów udzielających ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych. Wydano 21 decyzji administracyjnych na poprawę warunków technicznych.

### **Stosowane metody sterylizacji i procesy myjąco-dezynfekcyjne**

Większość kontrolowanych obiektów stosuje materiały medyczne i sprzęt jednorazowy, bądź posiada umowę formalno-prawną na sterylizację przez podmiot zewnętrzny. Jako opakowania sterylizacyjne używane są rękawy papierowo - foliowe, torebki papierowo - foliowe, włóknina.

Obiekty zaopatrzone są w pełne spektrum środków dezynfekcyjnych do narzędzi, sprzętów i powierzchni, posiadające karty charakterystyki i dopuszczenie do obrotu na terenie Unii Europejskiej. Stosowane są wyroby medyczne i sprzęt medyczny wyłącznie jednorazowego użycia. W trakcie kontroli sprawdzono wyposażenie gabinetu zabiegowego w sprzęt i w sterylne pakiety. W gabinecie zabiegowym pakiety sterylne sprzętu i materiału opatrunkowego przechowywane są w szafkach medycznych z zachowaniem segregacji zastosowania. Pakiety przechowywane są w sposób zabezpieczający przed wtórnym skażeniem.

W gabinetach przyjęć lekarskich oraz w gabinecie diagnostyczno- zabiegowym wydzielone są niezależne stanowiska do utrzymania higieny rąk.

W jednym obiekcie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania ze sprzętem

i materiałem sterylnym – brak prawidłowego ciągu sterylizacyjnego. Przeprowadzono kontrolę biologiczną skuteczności sterylizacji w 1 urządzeniu (podmiot posiadał autoklaw parowo-ciśnieniowy klasy B). Próbek kwestionowanych nie było.

### **Stan sanitarno-techniczny obiektów udzielających ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych**

Większość obiektów utrzymana jest w dobrym stanie sanitarno-technicznym z pomieszczeniami wykonanymi z materiałów umożliwiającymi mycie i dezynfekcję. Kształt i powierzchnia pomieszczeń umożliwia prawidłowe rozmieszczenie, zainstalowanie i użytkowanie urządzeń, aparatury i sprzętu, stanowiących jego niezbędne funkcjonalne wyposażenie. W większości obiektów wyeksploatowany sprzęt wymieniany jest na bieżąco.

Zastrzeżenia kontrolujących dotyczyły głównie: nieprzewodzenia na bieżąco drobnych prac naprawczych powierzchni dotykowych, bezdotykowych; zakłóceń w sprawnej wymianie powietrza w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych, braku ustandaryzowania w gospodarowaniu odpadami medycznymi.

### **Postępowanie z bielizną czystą i brudną**

Stosowana jest głównie jednorazowa odzież ochronna personelu medycznego nakładana na odzież roboczą wielorazowego użycia. Bielizna stosowana w przychodni jest w większości jednorazowa (np. podkłady, flizelinowe środki ochrony osobistej). Postępowanie z bielizną jednorazową prowadzone jest jak z odpadami medycznymi. Zachowany jest rozdział pomiędzy bielizną czystą i brudną. Bielizna czysta przechowywana jest w szafach do tego celu. Odzież ochronna czysta i odzież wierzchnia personelu przechowywana jest selektywnie w szafie dwudzielnej. Pranie bielizny odbywa się w pralniach usługowych lub na terenie przychodni w pomieszczeniu gospodarczym.

### **Sprzątanie pomieszczeń**

Sprzątanie pomieszczeń wykonuje zatrudniona osoba sprzątająca, przeszkolona w zakresie zachowania czystości mikrobiologicznej powierzchni. Przestrzegane są zasady zachowania czystości mikrobiologicznej powierzchni. Sprzęt wykorzystywany do sprzątania jest dedykowany dla placówki, odpowiednio opisany i przetrzymywany w pomieszczeniu magazynowo-gospodarczym.

### **Postępowanie z odpadami medycznymi w miejscu ich wytwarzania**

W praktykach wytwarzane są odpady medyczne o kodzie 180103\*. Postępowanie z odpadami medycznymi w miejscu wytwarzania jest prawidłowe tj. zachowana jest segregacja na odpady o ostrych końcówkach i krawędziach, gromadzone w atestowanych do tego celu, jednokierunkowych sztywnych, mechanicznie odpornych na przekłucie lub przecięcie, odpornych na działanie wilgoci pojemnikach nieprzekłuwalnych, oznakowanych metryczką zawierającą: adres wytwórcy, kod odpadów, datę zamknięcia.

Wszystkie pozostałe odpady medyczne gromadzone są w czerwonych workach jednorazowego użycia z folii polietylenowej, z możliwością jednokrotnego zamknięcia. Worki umieszczone są w bezkontaktowych pojemnikach, oznakowanych opisaną metryczką, zawierającą: kod odpadów medycznych, nazwę wytwórcy, regon wytwórcy odpadów, datę i godzinę otwarcia pojemnika. Odpady umieszczane są w pomieszczeniu na przenośne urządzenie chłodnicze z termometrem. Odpady odbierane są przez zarejestrowane firmy i utylizowane w zakładach do tego przeznaczonych.

### **Postępowanie z odpadami komunalnymi.**

Do zbierania odpadów komunalnych w pomieszczeniach praktyk udzielających ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych stosuje się bezkontaktowe pedałowe kosze plastikowe, wyłożone workami foliowymi. Gospodarka śmieciowa uwzględnia zbieranie selektywne odpadów komunalnych do koszy, których zawartość jest opróżniana do pojemnika na zewnątrz



budynku. Przychodnie zaopatrywane są w wodę z wodociągu miejskiego, będącego pod nadzorem PPIS w Żaganiu; wszystkie obiekty są skanalizowane.

### **Przestrzeganie zakazu palenia tytoniu i papierosów elektronicznych.**

W kontrolowanych obiektach udzielających świadczeń ambulatoryjnych przestrzegany jest zakaz palenia wyrobów tytoniowych oraz papierosów elektronicznych. W miejscach widocznych umieszczono odpowiednie piktogramy. Nie otrzymano zgłoszenia, ani nie odnotowano podczas kontroli faktu nieprzestrzegania zakazu palenia.

### **Realizacja kontroli wewnętrznej**

W zakresie realizacji przepisów ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi nie stwierdzono uchybień. W trakcie kontroli oceniono ostatnie protokoły kontroli w zakresie przeglądu obowiązujących procedur zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym (w tym SARS-CoV-2), oceny ryzyka występowania zakażeń w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, stosowanych środków ochrony indywidualnej. Dokumentacje pacjentów oraz dokumentacja działań zapobiegających zakażeniom przechowywane są w zamkniętych szafach aktowych, niedostępnych dla osób nieuprawnionych.

## **1.3. PRAKTYKI ZAWODOWE**

Pod nadzorem PPIS w Żaganiu znajdują się 103 praktyki zawodowe, w tym:

- 33 indywidualne praktyki lekarzy stomatologów,
- 26 indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarzy specjalistów,
- 2 grupowe praktyki lekarskie,
- 3 grupowe praktyki pielęgniarstwa
- 8 indywidualnych praktyk pielęgniarstwa (I pomoc przedlekarska w szkołach)
- 25 indywidualnych specjalistycznych praktyk pielęgniarstwa,
- 5 innych praktyk zawodowych.

W praktykach zawodowych kontrolowano stan sanitarno – techniczny pomieszczeń, czystość bieżącą, prowadzenie procesów dezynfekcji i sterylizacji, postępowanie z bielizną medyczną, odpadami medycznymi, komunalnymi oraz zgodność postępowania z procedurami podczas świadczenia usług medycznych.

Na ogólną liczbę 103 obiektów znajdujących się w bazie obiektów PSSE w Żaganiu zaplanowano do kontroli na rok 2022 - 65 obiektów z tego 63 zostało skontrolowanych, co stanowi 97% wykonalności.

Liczba próbek zaplanowanych do pobrania zgodnie z *Harmonogramem pobierania próbek* na rok 2022 - 83 próbki, zrealizowano 62 próbek. Przyczyny nie wykonania poboru próbek zgodnie z harmonogramem to:

- 5 gabinetów stomatologicznych zrezygnowało z prowadzenia działalności – (10 próbek ),
- 6 gabinetów stomatologicznych zrezygnowało z drugiego autoklawu, lub definitywnie zrezygnowało ze stosowania narzędzi wielokrotnego użytku (11 próbek).

Na ogólną liczbę 42 autoklawów parowo-ciśnieniowych przeprowadzono test w 31 urządzeniach tj. w 73% urządzeń sterylizujących. Dodatkowo przeprowadzono 1 kontrolę w związku z uruchomieniem nowego autoklawu w praktyce lekarza rodzinnego. Próbek kwestionowanych nie było.

### **Działalność kontrolno – represyjna**

Wydano 7 decyzji administracyjnych na poprawę warunków technicznych; w 4 gabinetach ginekologicznych, w 1 gabinecie chirurgicznym i w 2 gabinetach stomatologicznych.

## **Czystość mikrobiologiczna:**

### **Stosowane metody sterylizacji i dezynfekcji.**

80% skontrolowanych placówek korzysta ze sprzętu wielorazowego użytku, który poddawany jest procesowi sterylizacji we własnym zakresie. Gabinety wyposażone są w autoklawy kl. B, które poddawane są przez właścicieli przeglądom technicznym i rutynowym kontrolom skuteczności sterylizacji zgodnie z podpisaną umową na wykonywanie badań mikrobiologicznych przez uprawnione laboratorium. Powyższe działanie jest każdorazowo dokumentowane i archiwizowane w zeszytowym rejestrze. Jako opakowania sterylizacyjne używane są rękawy papierowo - foliowe, torebki papierowo – foliowe. Wyegzekwowano i sprawdzano poprawność sterylizacji w prawidłowym ciągu dekontaminacji gabinetowej. Pozostałe gabinety stosują materiały medyczne i sprzęt jednorazowego użycia.

Obiekty zaopatrzone są w pełne spektrum środków dezynfekcyjnych do narzędzi, sprzętów i powierzchni, posiadające karty charakterystyki i dopuszczenie są do obrotu na terenie Unii Europejskiej.

W trakcie kontroli sprawdzono wyposażenie gabinetu zabiegowego w sprzęt i w sterylne pakiety. W gabinecie zabiegowym pakiety sterylne sprzętu i materiału opatrunkowego przechowywane są w szafkach medycznych z zachowaniem segregacji zastosowania. Pakiety przechowywane są w sposób zabezpieczający przed wtórnym skażeniem.

W gabinetach przyjęć lekarskich oraz w gabinecie zabiegowym wydzielone są niezależne stanowiska do utrzymania higieny rąk.

Tylko w jednym obiekcie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania ze sprzętem i materiałem sterylnym – brak prawidłowego ciągu sterylizacyjnego.

### **procesy dezynfekcji**

Procesy dezynfekcji prowadzone są prawidłowo, stosowane są środki o pełnym spektrum działania biobójczego, we wszystkich placówkach wyegzekwowano prawidłowe pojemniki do prowadzenia dezynfekcji płynowej. Powietrze wyjaławiane jest przez lampy bakteriobójcze, co jest dokumentowane w rejestrze. Gabinety zabiegowe w większości wyposażone są w myjki ultradźwiękowe. Grupowa Praktyka Stomatologiczna posiada myjnię - dezynfektor. Prowadzona jest wewnętrzna kontrola procesu mycia i dezynfekcji, fizyczna i chemiczna z zastosowaniem testu wsadu.

### **Zaopatrzenie w wodę**

Obiekty zaopatrywane są w wodę z wodociągów publicznych, będących pod nadzorem PPIS w Żaganiu, spełniającą wymagania przydatności do spożycia pod względem bakteriologicznym i fizykochemicznym. Wszystkie obiekty są skanalizowane.

### **Postępowanie z bielizną**

Stosowana jest odzież ochronna jednorazowa. Zapas bielizny czystej przechowywany jest w szafach wydzielonych do tego celu. Bielizna brudna zbierana jest selektywnie wg zabrudzenia lub zanieczyszczenia biologicznego i traktowana jak odpady komunalne, bądź niebezpieczne. Odzież robocza ochronna prana jest we własnym zakresie, egzekwuje się pranie w pralniach usługowych. Postępowanie z bielizną zgodne jest z instrukcjami wewnętrznymi.

### **Gospodarka odpadami medycznymi i komunalnymi.**

Podmioty posiadają uregulowania formalno - prawne dla prowadzenia gospodarki odpadami niebezpiecznymi oraz odpadami komunalnymi. Postępowanie z odpadami jest zgodne z instrukcjami wewnętrznymi.

Kontrolowano, czy sposób postępowania z odpadami medycznymi jest zgodny z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia. Szczególną uwagę zwracano na prawidłowe oznakowanie w miejscu wytwarzania, prawidłowość opisywania worków, pojemników oraz

warunki techniczne magazynowania odpadów medycznych, egzekwuje się posiadanie przenośnego urządzenia chłodniczego do czasowego magazynowania odpadów. Wydano 2 decyzje administracyjne na poprawę warunków technicznych urządzeń do czasowego magazynowania odpadów.

W kontrolowanych obiektach praktyk zawodowych przestrzegany jest zakaz palenia wyrobów tytoniowych oraz papierosów elektronicznych - odpowiednie piktogramy umieszczone są w widocznych miejscach.



### **PODSUMOWANIE I WNIOSKI**

1. Stan sanitarno-techniczny podmiotów leczniczych należy uznać jako dobry. Prowadzący działalność w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych, w których stwierdzono nieprawidłowości realizują w terminie nakazy w wydanych decyzjach administracyjnych.
2. Podmioty lecznicze, świadczące usługi medyczne przy użyciu sprzętu wielorazowego, zgodnie z wymaganiami przepisów, nadal udoskonalają ciągi technologiczne dekontaminacji ww. sprzętu w gabinetach. Niezależnie od prowadzonych kontroli wewnętrznych, przeprowadzono kontrole zewnętrzne biologicznej skuteczności sterylizacji. Nieprawidłowości nie stwierdzono.
3. W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 2 kontrole interwencyjne (1 zasadna i 1 częściowo zasadna) dotyczące punktu szczepień oraz szpitala w Szprotawie.
4. W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej Nowego Szpitala w Szprotawie będącego pod nadzorem PPIS w Żaganiu stwierdzono, że stan techniczny obiektu wymaga poprawy (wydano nakazy w decyzji). Natomiast stan sanitarno-porządkowy nie budził zastrzeżeń. Czystość bieżąca oddziałów i pozostałych pomieszczeń zostały ocenione jako zadowalające.

---

## **V. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO- ŻYWIENIOWYCH**

Do głównych zadań sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku w Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Żaganiu, zgodnie z ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy:

- kontrola warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz warunków żywienia zbiorowego,
- nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego,
- kontrola warunków zdrowotnych produkcji i obrotu przedmiotami użytku, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetykami oraz wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi,
- pobieranie próbek do badań laboratoryjnych.

Nadzór sanitarny w poszczególnych dziedzinach prowadzony jest na podstawie:

- ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia,
- rozporządzenia (WE) Nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004r w sprawie higieny środków spożywczych.

Główne kierunki obrane do działań na 2022 rok to:

1. Prowadzenie wzmożonego nadzoru nad zakładami, których stan sanitarny wymaga poprawy.
2. Dokonywanie oceny stanu żywienia pacjentów w szpitalach na podstawie jadłospisów/posiłków – zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego.
3. Dokonywanie oceny stanu żywienia w jednostkach systemu oświaty – na zgodność z przepisami w tym zakresie.
4. Prowadzenie nadzoru nad produkcją pierwotną owoców miękkich i warzyw zielonych, które potencjalnie mogą być spożywane na surowo.

5. Prowadzenie nadzoru nad sprzedażą internetową (ze zwróceniem uwagi na sposób prezentacji) ze szczególnym uwzględnieniem suplementów diety, żywności dla określonych grup oraz żywności wzbogaconej.

Nadzorem sanitarnym w roku 2022 objęto 846 obiektów, w tym:

- 812 zakładów żywienia – żywnościowych;
- 34 zakłady zajmujące się obrotem materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością;

▶ Z ww. liczby skontrolowano 358 obiektów, przeprowadzając w nich 586 kontroli, sporządzając 580 protokołów z kontroli sanitarnych, w wyniku których wydano 178 decyzji administracyjnych, w tym:

- 131 nakazujących usunięcie uchybień z zakresu stanu technicznego i zmiany terminu wykonania obowiązków oraz wykreślenia z rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w tym 4 decyzje unieruchamiające działalność zakładu ze względu na rażąco zły stan sanitarny tego zakładu.

- 47 decyzji zatwierdzających zakłady obrotu, produkcji i transportu żywności.

Wystawiono 364 decyzje w sprawie opłaty za przeprowadzone czynności kontrolne.

Za stwierdzone wykroczenia nałożono 83 mandaty karne, na kwotę 20.850 zł.

▶ Do badań laboratoryjnych pobrano 198 próbek żywności z czego 8 uległo zakwestionowaniu.

▶ Nadzorowane obiekty poddano również kontrolom kompleksowym, na sformalizowanych arkuszach oceny. Zaplanowano do kontroli 317 obiektów, w tym:

- 230 w obiektach wysokiego ryzyka,
- 60 w obiektach średniego ryzyka,
- 27 w obiektach niskiego ryzyka.

▶ W sierpniu i we wrześniu przeprowadzono 68 kontroli sanitarnych w sklepach rybnych oraz na targowiskach na terenie powiatu w związku ze śnięciem ryb w rzece Odra.

▶ W roku sprawozdawczym w dalszym ciągu prowadzono nadzór nad wprowadzaniem do obrotu mięsa niewiadomego pochodzenia oraz dziczyzny w związku z ogniskami ASF. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

## **1. CHARAKTERYSTYKA POSZCZEGÓLNYCH GRUP OBIEKTÓW**

### **1.1. ZAKŁADY PRODUKCJI ŻYWNOCI:**

#### **a) automaty do lodów:**

Pod nadzorem znajdowało się 6 automatów do lodów, skontrolowano 4, 4 oceniono na podstawie arkusza oceny zakładu. Przeprowadzono w nich 6 kontroli.

Stan sanitarny kontrolowanych zakładów nie budził zastrzeżeń. Wydano 1 decyzję dot. poprawy stanu technicznego kontrolowanego zakładu.

#### **c) piekarnie:**

W ewidencji znajdowało się 8 piekarni - skontrolowano 6.

Ogółem przeprowadzono w nich 15 kontroli. Na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego oceniono 6 zakładów. Nałożono 2 mandaty karne na kwotę 800 zł. Powodem ukarania było niezachowanie zasad higieny w procesie produkcji (niedomyty drobny sprzęt produkcyjny, brak rozdziału odzieży prywatnej od roboczej w szafkach pracowniczych, nieaktualne zapisy w dokumentacji GHP/GMP i HACCP).

Wydano 6 decyzji administracyjnych w celu poprawy stanu sanitarno-higienicznego.

#### **d) ciastkarnie:**

W ewidencji ujęto 4 ciastkarnie, skontrolowano 2.  
Ogółem w ciastkarniach przeprowadzono 3 kontrole. Nie nakładano mandatów karnych.  
Wydano 2 decyzje administracyjne celem poprawy stanu technicznego pomieszczeń zakładu.

#### **e) producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni:**

W roku 2022 w ewidencji znajdowało się :

- 196 producentów pierwotnych, skontrolowano 13, przeprowadzono 13 kontrole, pobrano 10 próbek – nie uległy zakwestionowaniu,
- 15 rolników prowadzących działalność w ramach rolniczego handlu detalicznego, skontrolowano 2, przeprowadzono 3 kontrole,
- 6 dostawców bezpośrednich, nie kontrolowani,
- 2 producentów pierwotnych i dostawców żywności, nie kontrolowani.

Nie wydawano decyzji administracyjnych. W trakcie przeprowadzanych czynności kontrolnych nie stwierdzono uchybień natury sanitarnej.

#### **f) inne wytwórnie żywności:**

W nadzorze znajduje się 12 zakładów, skontrolowano 4, przeprowadzono w nich 6 kontrole, nałożono 2 mandaty karne na kwotę 800zł.

Wydano 6 decyzji dot. poprawy stanu technicznego w tym 1 zakład został unieruchomiony:

W trakcie kontroli wytwórni żywności, która została unieruchomiona, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) brak jest pomieszczenia służącego personelowi na jadalnię, w przeznaczony na ten cel sali trwają prace remontowe – budowlane polegające na układaniu różnych kawałków płyt na posadzce, montowaniu zlewu, układaniu paneli na ścianach, połączenia już położonych paneli nierówne, powierzchnia ścian trudna do utrzymania w należytej czystości, w dalszym ciągu brak pokrycia drewnianego stelaża, z którego wykonano sufit. W pomieszczeniu brak wentylacji. Futryny przy drzwiach prowadzących do głównego pomieszczenia obieralni wykonane z drewnianych desek, chropowate, nierówne, nie nadające się do mycia lub dezynfekcji. W pomieszczeniu znajdują się tapicerowane kanapy, krzesła, metalowe listwy, itp.
- 2) pomieszczenie, w którym prowadzone jest obieranie surowca, tutaj też trwają prace remontowe budowlane.
- 3) posadzka betonowa, pylista, chropowata, o nierównej, dziurawej powierzchni, brak jest możliwości utrzymania jej w należyłym stanie sanitarnym,
- 4) powierzchnia sufitu pokryta folią, która zasłania jedynie drewniany stelaż, brak jest możliwości jej umycia, odkurzenia, utrzymania w czystości,
- 5) przy stanowiskach produkcji żywności (zatrudnionych jest ok. 10 osób ) brak jest pojemników na łupiny, które mieszane są w trakcie pracy z gotowym produktem, wiaderka z obranym produktem ustawione są na brudnej posadzce, w bezpośrednim sąsiedztwie worków z brudnym produktem,
- 6) stanowiska pracy utrzymane w nieładzie, brudne, zakurzone, przechowywane są tam rzeczy zbędne np. szpikulce, szufelki, łopatkki.
- 7) ze względu na brak szatni, pracownice odzież prywatną przechowują na oparciach krzesel, wspólnie z fartuchami, poduszkami na siedziska krzesel,
- 8) w pomieszczeniu panuje duszący, nieprzyjemny, drażniący zapach. Związane jest to z brakiem jakiegokolwiek wentylacji w pomieszczeniu,
- 9) brak jest punktów wodnych, zlewu do mycia sprzętu pomocniczego, umywalki do mycia rąk w trakcie wykonywanych czynności,
- 10) w pomieszczeniu prowadzi się też odważanie obranego produktu – podest i waga brudne, pokryte warstwą kurzu,
- 11) drzwi oraz ich futryny znajdujące się w pomieszczeniu wykonane z drewna, ich powierzchnie nie nadają się do mycia i dezynfekcji, powierzchnie nierówne,

- 12) w pomieszczeniu przeznaczonym na obieranie surowca przechowywane są też skrzynie z brudnymi łupinami, puste skrzynie oraz brudne drewniane podesty,
- 13) w miejscach przypadkowych, bezpośrednio na brudnej posadzce ustawiane są worki z surowcem przed obraniem,
- 14) w związku z trwającym remontem w pomieszczeniu znajdują się tam rzeczy zbędne: drabina, panele, sprzęt remontowy,
- 15) toaleta dla personelu wraz z natryskiem utrzymana brudno,
- 16) ściany oraz podłoga pokryta płytkami ceramicznymi, brak wydzielonego przedsionka w którym usytuowana winna być umywalka do mycia rąk,
- 17) w pomieszczeniu toalety brak wentylacji,
- 18) łączenia ścian z powierzchnią podłogi brudne, pokryte nalotem pleśni,
- 19) brak szafki przeznaczonej do przechowywania sprzętu porządkowego oraz środków myjących i dezynfekcyjnych,
- 20) przy umywalce do mycia rąk brak warunków do higienicznego ich osuszania, brak środków dezynfekcyjnych do rąk,
- 21) przy natrysku cokół wykonany z cegieł klinkierowych, łączenie ze ścianką natrysku brudne;
- d) w obieralni brak pomieszczenia przeznaczonego na szatnię dla personelu, wyposażonego w dwudziałowe szafki z przeznaczeniem oddzielnie na odzież wierzchnią i roboczą,
- 22) pomieszczenie z osobnym wejściem, w którym znajduje się bus dostawczy, brudne skrzynie z obierkami oraz worki z surowcem,
- 23) ściany - brak warstwy tynku, powierzchni chropowata, pylista cegła, pokryta czarnym kurzem, pyłem, miejscowo z zaciekami, częściowo pokryta starą warstwą farby (bielona), nie nadaje się do utrzymania w czystości,
- 24) powierzchnia sufitu wykonana z belek i desek drewnianych, z fragmentami starego otynkowania (głównie na belkach nośnych), powierzchnia nierówna, zniszczona, z licznymi szczelinami, trudna do utrzymania w czystości,
- 25) posadzka betonowa, pylista, dziurawa, nie nadająca się do utrzymania w należytej czystości,
- 26) w pomieszczeniu składowisko różnych rzeczy: płyt, desek, starych, zniszczonych, brudnych podestów,
- 27) pomieszczenie utrzymane bardzo brudno, sprawia wrażenie, że nie było nigdy sprzątane,
- 28) brak osoby, która mogłaby udzielić informacji dot. terminu zakończenia remontu, dokumentacji strategicznej i operacyjnej w zakresie Dobrej Praktyki Higienicznej/Dobrej Praktyki Produkcyjnej, zaświadczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych.

## 1.2. OBIEKTY OBROTU HANDLOWEGO ŻYWNOSCIĄ

### a) sklepy spożywcze:

Pod nadzorem znajdowało się 191 obiektów, skontrolowano 153, ogółem przeprowadzono 271 kontroli.

Na podstawie arkusza oceny oceniono 119 zakładów, pod nadzorem znajdowało się 35 supermarketów, w których przeprowadzono 103 kontrole.

Do badań laboratoryjnych pobrano 165 próbek żywności – 7 uległo zakwestionowaniu.

Wydano 65 decyzji administracyjnych, w tym 3 dotyczące unieruchomienia działalności całego zakładu i 14 decyzji dotyczących zatwierdzenia prowadzonej działalności w zakładach nowouruchomionych.

Z uwagi na niżej wymienione stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości unieruchomiono następujące obiekty:

#### **Sklep spożywczy (miasto):**

- 1) otoczenie obiektu utrzymane w złym stanie sanitarnym, w szczególności strefa dostaw towaru – rampy wyładunkowe: I wraz z wiatą magazynową oraz II - utrzymane brudno. W przestrzeni pod wiatą przy rampie I przechowuje się w dużych ilościach przedmioty przypadkowe, m.in. opony, rowery, pojemniki transportowe wypełnione dokumentacją sklepu

(paragony itp.), posłania dla psa, pozostałości po skrzyniach po warzywach, elementy pojemników transportowych po innych środkach spożywczych, motocykl, stare kartony i folie wykorzystywane do pakowania palet z towarem, pokrowce na fotele samochodowe, banery reklamowe, elementy regałów sklepowych oraz całe częściowo zardzewiałe regały ekspozycyjne, „wykiełkowane” ziemniaki. W części poza wiatą wyładowniczą magazynują się duże ilości skrzynek po piwie, zarówno pustych, jak i z napełnionymi butelkami, połamane transportery, kosze z nieużywanych urządzeń chłodniczych i zamrażarek, węże ogrodnicze, zepsute zamrażarki. Zarówno pod wiatą oraz na zewnątrz, obok ww. przedmiotów przechowuje się środki spożywcze, m.in. piwo, napoje, wodę. Wszystkie powierzchnie były utrzymane brudno, pokryte warstwą kurzu, otoczone śmieciami różnego rodzaju, miejscowo zawilgocone. Ponadto rampa wyładunkowa II (przeznaczona do przyjęcia nabiału oraz mięsa i wędlin) była utrzymana w złym stanie sanitarno-higienicznym. W jej bezpośrednim otoczeniu znajduje się pojemnik na odpady, z uszkodzoną pokrywą, z tego powodu nigdy nie zamykany, ponadto na samej rampie znajdują się przedmioty zbędne, tj. stojak ekspozycyjny na słodczyce, elementy regałów, worek na odpady sortowane (opakowania foliowe), opony. Również w strefie, w której przechowuje się artykuły chemiczne i kosmetyczne panuje ogromny nieład i bałagan – część asortymentu leży na brudnej ziemi bez opakowania, całość produktów pokryta warstwą kurzu i brudu.

2) w obiekcie nie funkcjonuje prawidłowo procedura zabezpieczenia przed dostępem szkodników, o czym świadczy obecność owadów latających na stoisku mięsno-wędliniarskim (muchy), wśród części asortymentu w szczególności w chłodni nabiałowej znaleziono ślady obecności szkodników.

3) pomieszczenia sklepu w szczególności w części zaplecza utrzymane brudno. W komorach chłodniczych do warzyw oraz nabiału podłoga brudna, pokryta warstwą kurzu (pod podestami), ponadto w komorach chłodniczych część środków spożywczych przechowuje się na brudnych, kartonach. Ze względu na sposób zabudowy części ścian w magazynie, tj. brak ukończonej zabudowy z płyt kartonowo gipsowych, widoczne elementy konstrukcji metalowej są miejscem zbierania się kurzu i brudu, bez możliwości dokładnego oczyszczenia obszaru. Ponadto w tym samym systemie wykonano zabudowę dla pieca do odpieku pieczywa głęboko mrożonego. Tylna część urządzenia posiada dojście od strony magazynu, niestety dotyczy to również stojaka na blachy do odpieku pieczywa – nie posiadają one żadnej osłony chroniącej przed zanieczyszczeniem przy dostawie towaru, w bezpośrednim sąsiedztwie przechowuje się pojemniki transportowe, kartony zbiorcze z magazynowanymi produktami, pozostałości budowlane. W magazynie obok chłodni warzywniej znajduje się waga (wykorzystywana np. przy rozważaniu warzyw przyjętych do obrotu) pokryta grubą warstwą zastalego brudu. Dodatkowo w magazynie wydzielone zostało pomieszczenie przeznaczone na rozdzielnię elektryczną, w której przechowuje się środki spożywcze oraz artykuły nieżywnościowe. W pomieszczeniu panuje nieład i nieporządek, przechowuje się tam przedmioty zbędne, pomieszczenie ze względu na przeznaczoną funkcję, w ogóle nie powinno być wykorzystywane do magazynowania, w tym magazynowania żywności. W szatni personelu jest brudna umywalka do mycia rąk. Szafki wykorzystywane w celach socjalnych są zniszczone, utrzymane brudno, niedomyte, wypełnione zbędnymi przedmiotami. Kuchenka mikrofalowa pokryta wewnątrz resztkami potraw, na zewnątrz pokryta warstwą lepkiego kurzu. Niedomyte drzwi do szafek na odzież roboczą i prywatną personelu, wnętrza pobrudzone, wypełnione przypadkowymi przedmiotami. Pomieszczenie sprzątane tylko pobieżnie – pod umywalką oraz przy krzesłach podłoga pokryta nalotem z lepkiego, tłustego brudu. W toalecie dla personelu przy drzwiach do kabiny ustępowej znajduje się rozprawienie instalacji elektrycznej i wodnej – rury i ich mocowania pokryte warstwą zapleśniałego brudu. W pomieszczeniu pomocniczym przy chłodni mięsno-wędliniarskiej za zamrażarką przechowuje się śmieci i przedmioty zbędne tj. plastikowe wiaderko, stare folie, podesty transportowe prawdopodobnie do regału na pieczywo. Sama zamrażarka utrzymana brudno, z grubą warstwą lodu, pokryta resztkami żywności. Przy wejściu na salę sprzedaży w ciągu komunikacyjnym ustawiono regał, na którym przechowuje się wspólnie żywność, opakowania zbiorcze, kartony, rolki folii, elementy regałów z sali sprzedaży,

cenówki, kubek (prawdopodobnie kogoś z personelu), parasol, części instalacji elektrycznej i inne przypadkowe przedmioty.

4) stoisko mięsno-wędliniarskie utrzymane brudno. Podłoga za urządzeniami chłodniczymi brudna, zdeptana. Blaty robocze, punkty wodne oraz sprzęt pomocniczy (krajalnice, deski, blok do dzielenia mięsa) niedomyte, pokryte resztkami żywności. Przewody elektryczne oraz gniazda pokryte grubą warstwą tłustego osadu, zakurzone. Brudny pojemnik na ręczniki papierowe. W szafkach na stoisku panuje bałagan i nieporządek, przechowuje się duże ilości przedmiotów zbędnych m.in. garnki gliniane, zabawki, prywatne rzeczy personelu itp.

5) niehigieniczne przechowywanie środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Część pieczywa do odpieku przechowuje się przed wypiekiem w chłodni mięsno-wędliniarskiej. Ponadto opakowania przeznaczone do porcjowania surówek oferowanych do sprzedaży na stoisku mięsno-wędliniarskim przechowuje się w brudnym pomieszczeniu kotłowni, bezpośrednio na podłodze.

6) brudny piec do odpieku pieczywa. Wnętrze niedoczyszczone, pokryte nalotem zapieczonego brudu, blachy przetrzymywane pod piecem brudne, niedomyte.

7) w chłodni warzywnej odprowadzenie wody z agregatu chłodniczego następuje do wiaderka, w którym jednocześnie przechowuje się nać pietruszki.

8) w trakcie kontroli nie okazano orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych dwóch pracowników:

9) kontrolowano aktualność terminów przydatności do spożycia i dat minimalnej trwałości 80 partii środków spożywczych w opakowaniach jednostkowych producenta (przetwory owocowo-warzywne, koncentraty spożywcze, przyprawy, wyroby zbożowe, kawa, herbata, słodycze, sosy) oraz 30 partii żywności nietrwalej mikrobiologicznie (nabiał, mięso, wędliny) – stwierdzając w obrocie 3 produkty po terminie przydatności do spożycia w następującym asortymencie: Serek homogenizowany truskawkowy, Monte Max , Gratka smak truskawkowy.

W obiekcie nie funkcjonuje prawidłowo procedura wycofania żywności niewłaściwej jakości zdrowotnej. Ww. asortyment został wycofany podczas kontroli, zobowiązano właściciela do okazania dokumentu utylizacji, bądź przeznaczenia na cele inne niż żywienie zwierząt hodowlanych.

10) okazana podczas kontroli dokumentacja z zakresu dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej (GHP/GMP) jest niekompletna i nieaktualna. Monitoruje się przyjęcie do obrotu tylko niektórych grup środków spożywczych (mięso i wędliny od jednego dostawcy), pozostałe środki spożywcze (w tym pozostały asortyment żywności wymagającej chłodzenia) przyjmowane są do obiektu bez jakiegokolwiek nadzoru sanitarnego. Dokumentuje się utrzymanie czystości, mycie i dezynfekcję pomieszczeń, jednakże przedstawione zapisy dotyczą jedynie pomieszczeń zaplecza, brak dokumentacji dotyczącej sali sprzedaży, urządzeń chłodniczych i zamrażarek oraz stoiska mięsno-wędliniarskiego. Przedstawiono dokument potwierdzający wykonanie zabiegów DDD, jednakże podczas kontroli stwierdzono obecność szkodników latających. Nie okazano dokumentacji z zakresu szkoleń personelu, wycofania z obrotu, gospodarki odpadami kategorii 3, monitoringu temperatur w urządzeniach chłodniczych. Ze względu na zastany stan sanitarny przedstawiona dokumentacja nie odzwierciedla stanu rzeczywistego.

### **Sklep spożywczy (wieś):**

W dniu kontroli stwierdzono znaczne rozbieżności dot. rozmieszczenia pomieszczeń. Pomieszczenia zakładu znacznie uszczuplono, ponadto trwa w nich remont, gruntowna przebudowa, połączona z wydzieleniem nowych ścian:

1) znacznie uszczuplono powierzchnię sklepu poprzez dobudowanie pokoju prywatnego połączonego drzwiami z salą sprzedażową,

2) ściany w sali sprzedażowej wykonane z płyty karton – gips, ich łączenia, powierzchnie nierówne, chropowate, trudne do utrzymania w należytej czystości, w znacznej części zasłonięte regałami na których eksponuje się środki spożywcze,

3) wejście do sklepu to ciemny, nieoświetlony korytarz, dolne części ścian wykonane z gipsowych bloków, powyżej z płyty karton – gips, powierzchnie nierówne, chropowate, trudne do utrzymania w należytej czystości,



- 4) łączenia na styku ścian i podłóg nierówne, pokryte czarnym nalotem, brudne, nierówne, trudne do mycia i dezynfekcji,
- 5) w sklepie brak wentylacji, istniejące otwory wentylacji grawitacyjnej nie spełniają swojej roli, są brudne, pokryte nalotem kurzu, w toalecie dla personelu wentylator zamontowano w kratce wentylacyjnej,
- 6) w sali sprzedaży zdemontowano umywalkę do mycia rąk, wg wyjaśnień właściciela obiektu: „brak miejsca dla umywalki”,
- 7) przy jedynym punkcie wodnym - umywalka do mycia rąk w toalecie dla personelu, brak bieżącej wody ciepłej,
- 8) szafka odzieżowa zastawiona rzeczami prywatnymi właściciela: kurtki powieszona na drzwiach, sprzęt do ćwiczeń, kable, węże gumowe, walizki, na szafce kartony, rzeczy zbędne, które nie są związane z prowadzoną działalnością,
- 9) na podłodze rozłożono wykładzinę dywanową, która trudna jest do utrzymania w należytej czystości,
- 10) pomieszczenie wypełnione kartonami, zabawkami dziecięcymi, workami, wypełnionymi reklamówkami, kartonami z papierami, śmieciami, istniejący zlewozmywak dwukomorowy wypełniony butelkami i puszkami po piwie, wewnątrz komór brudne. Zlewozmywak nie jest wykorzystywany zgodnie z przeznaczeniem, przed zlewozmywakiem ustawiono umywalkę do mycia rąk, którą zlikwidowano w sali sprzedażowej. Służy jako miejsce do składowania pustych puszek po piwie. Umywalka nie jest podłączona do kanalizacji,
- 11) na podręcznym stole sztuczne kwiaty, pojemniki, butelki, papiery, szuflada, kartony, śmieci, balony,
- 12) pomieszczenie magazynowe wykorzystywane jest przez właściciela jako składowisko prywatnych rzeczy zbędnych, niepotrzebnych, zbytecznych. W magazynie brud, bałagan, pomieszczenie nie jest sprzątane na bieżąco, systematycznie, zorganizowano tam magazyn starych, zużytych sprzętów i narzędzi.
- 13) magazyn utrzymany bardzo brudno, w pomieszczeniu panuje bałagan i nieporządek, brak jakichkolwiek oznak sprzątania.
- 14) przy umywalce do mycia rąk w toalecie brak bieżącej wody ciepłej, mydła w płynie i warunków do higienicznego ich osuszenia,
- 15) podłoga brudna, zdeptana,
- 16) brak mechanicznej wentylacji w pomieszczeniu sanitariatu, pomieszczenie brudne.
- 17) w sali sprzedaży brak umywalki do mycia rąk, brak punktu wodnego do mycia sprzętu pomocniczego,
- 18) lada sprzedażowa brudna, na niej ułożono słodkie wyroby cukiernicze (pączki, bułki) przeznaczone do bezpośredniego spożycia oraz inne artykuły spożywcze,
- 19) na tapicerowanym fotelu rzeczy prywatne pracownicy (kurtka) oraz torba wypełniona papierami, śmieciami, podłoga za ladą brudna, zdeptana, na podręcznej szafce bałagan i nieporządek (papiery, kartony, kable, itp.),
- 20) pomieszczenie sali sprzedaży utrzymane brudno, brak bieżącej czystości, ład i porządku,
- 21) istniejący punkt wodny - zlewozmywak w magazynie – nie jest wykorzystywany zgodnie z jego przeznaczeniem,
- 22) osoby uczestniczące w procesie sprzedaży żywności nie posiadają orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych,
- 23) pomieszczenia zakładu utrzymane są brudno, procesy mycia i dezynfekcji nie są prowadzone nie są udokumentowane,
- 24) w zakresie GHP/GMP nie przedłożono do wglądu dokumentacji strategicznej i operacyjnej,
- 25) brak procedury zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników.

### **Sklep spożywczy (wieś):**

1) ze względu na wielką masę towarową zgromadzonego asortymentu, nie można było przeprowadzić wszystkich czynności kontrolnych przewidzianych w zakresie kontroli. Część towaru była niedostępna - zastawiona regałami z produktami, brak przejścia, na podłodze szafka zastawiona magazynowanym towarem. W związku z powyższym oceną objęto wyłącznie środki spożywcze i części pomieszczeń, do których dostęp był możliwy. Również opis infrastruktury

obiekty w znacznej części zaczerpnięty został z opisów zawartych w protokołach z lat poprzednich,

2) brak dostępu do punktów wodnych w obiekcie. Dostępny jest jedynie zlew jednokomorowy do mycia drobnego sprzętu, niestety wykorzystywany jest niezgodnie z przeznaczeniem. Właściciele używają go w celach socjalnych – do mycia naczyń po konsumpcji posiłków, mycia rąk itp. Ociekacz przy zlewie zastawiony naczyniami, butelkami z wodą, przetworami do bieżącej konsumpcji przez właścicieli. Pod zlewem przechowuje się środki spożywcze wprowadzane do obrotu, w tym wyroby cukiernicze, napoje, wycofane ze sprzedaży warzywa o zmienionych cechach organoleptycznych,

3) magazynowanie żywności nietrwałej mikrobiologicznie odbywa się w sposób nieprawidłowy. W jednym urządzeniu chłodniczym na sali sprzedaży przechowuje się towar dostępny dla klienta oraz prywatną żywność właścicieli – przygotowany do konsumpcji obiad - na jednej półce znajdują się przyrządzone potrawy w miskach i garnkach oraz wyroby rybne, nabiał, warzywa i owoce. Ponadto w całym urządzeniu brak jakiegokolwiek segregacji środków spożywczych – nabiał, warzywa nieoczyszczone, jaja przechowywane wspólnie. Komora chłodnicza w ladzie ekspozycyjnej do przechowywania wędlin wypełniona jest w całości zmieszanyimi wyrobami wędliniarskimi wprowadzanymi do obrotu oraz o niewłaściwej jakości zdrowotnej. W komorze chłodniczej w chłodni ekspozycyjnej do przechowywania nabiału przechowuje się wspólnie warzywa oraz nabiał. Nie zachowuje się rozdzielności w poszczególnych typach asortymentów, co naraża na powstawanie zanieczyszczeń krzyżowych,

4) przerwany łańcuch chłodniczy – zamrażarka na lody ustawiona bezpośrednio przy wejściu do sali sprzedaży uszkodzona, komora nie posiada możliwości zamknięcia – szyba zamykająca stłuczona, zamrażarka zamykana jest kartonem oraz przykryta brudną szmatą, uniemożliwia to utrzymanie odpowiedniej temperatury w urządzeniu,

5) w przedsiönku toalety personelu przechowuje się piwo i inne środki spożywcze, a także śmieci w workach. Na drzwiach do toalety zawieszono odzież roboczą oraz prywatną właścicieli. Brak dostępu do punktu wodnego w toalecie. W kabinie ustępowej przechowuje się rzeczy zbędne – drabinę, wiadra po wyrobach garmazeryjnych i rybnych, wagę spożywczą,

6) brak wagi do higienicznego rozważania wprowadzanych do obrotu środków spożywczych. W obiekcie zapewniono jedną wagę, na której w sposób niehigieniczny rozważa się nabiał, wędliny, mięso (jeżeli znajduje się w sprzedaży), wyroby cukiernicze i ciastkarskie oraz warzywa (w tym okopowe). Druga waga, która powinna być w użytku została wyniesiona do toalety dla personelu,

7) w sali sprzedaży na chłodni z wędlinami urządzono ekspozycję dostępnych do sprzedaży piw i innych napojów. Produkty ustawiono na urządzeniu, które ze względu na swoją konstrukcję nie nadaje się do tego typu przechowywania – wieko urządzenia o zaokrąglonym kształcie. Dla stabilizacji eksponowane produkty podtrzymuje się brudnym i zakurzonym pasem taśmy klejącej. Ekspozycje asortymentowe występują również na wyższych kondygnacjach półek za ladą sprzedaży – wystawiono rzędy produktów (głównie napoje i piwo), zakurzonych, brudnych np. nad przejściem do pomieszczeń zaplecza,

8) ciąg komunikacyjny prowadzący od sali sprzedaży do wejścia od strony zaplecza prawie całkowicie wypełniony zapasem środków spożywczych. Dostęp do szafki odzieżowej, znajdującej się na końcu korytarza niemożliwy – przy drzwiach oraz na pozostałej części podłogi magazynuje się środki spożywcze i inne niepotrzebne przedmioty,

9) z powodu utrudnionego dostępu skontrolowano jedynie terminy przydatności do spożycia i daty minimalnej trwałości środków spożywczych eksponowanych w urządzeniach chłodniczych, nie stwierdzając nieprawidłowości. Jednakże sposób przechowywania produktów odbiega od wyznaczonych standardów higienicznych,

10) w sali sprzedaży poza produktami wprowadzanymi do obrotu przechowuje się przedmioty zbędne, np. puste kartony, stojaki po produktach, śmieci, przedmioty przypadkowe. Przedmioty te zgromadzono za „wystawką” innych wyrobów niespożywczych przeznaczonych na sprzedaż (brak dostępu do tego miejsca). Za drzwiami wejściowymi do sali sprzedaży magazynuje się opakowania transportowe po piwie, puste skrzynki po warzywach. Ze względu na ogromną masę towarową, większość produktów pokryta warstwą kurzu, brudu. Żeby dodatkowo zwiększyć

powierzchnię ekspozycji towaru ustawiono dodatkowy „blat” z kontenerów transportowych do piwa. Za ladą sprzedaży część asortymentów przechowywana jest bezpośrednio na podłodze – piwo, napoje, alkohole wysokoprocentowe, wyroby ciastkarskie,

11) w trakcie kontroli nie okazano orzeczenia lekarskiego do celów sanitarno – epidemiologicznych osoby sprzedającej,

12)nie okazano żadnej dokumentacji z zakresu dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej (GHP/GMP).

#### **b) kioski spożywcze:**

W ewidencji znajdowały się 1 kiosk, który został skontrolowany, nie stwierdzono nieprawidłowości.

#### **c) magazyny hurtowe:**

W ewidencji ujęto 8 obiektów, skontrolowano 5, ogółem przeprowadzono w nich 11 kontroli. Na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego oceniono 3 zakłady. W zakładach tych pobrano 8 próbek żywności – 1 została zakwestionowana: papryka czerwona 1 próbka krajowa pobrana kierunku oznaczenia pestycydów w ramach UKŻ w hurtowni owocowo - warzywnej, zbadana w laboratorium zewnętrznym w Warszawie – stwierdzono obecność Etefonu (pestycydu) – produkt zgłoszono w systemie RASFF.

Nałożono 1 mandat karny na kwotę 400zł oraz wystawiano 1 decyzję administracyjną.

Uchybienia dotyczące utrzymania stanu sanitarnego:

1. W szatni dla personelu - szafka pracownicza wypełniona rzeczami zbędnymi np. brudnymi butelkami z płynami. Brak utrzymania czystości i porządku w hurtowni spożywczej: podłogi brudne, zaśmiecone, na ścianach wiszące pajęczyny, powierzchnia regałów zakurzona, pomiędzy regałami puste opakowania kartonowe, częściowo porozrywane. W magazynie napojów porozrywane opakowania foliowe po napojach.
2. Nie okazano dokumentacji operacyjnej dot. prowadzonych zapisów z wykonywanych czynności.
3. Nie okazano rejestru szkoleń pracowników.

#### **d) inne obiekty obrotu żywnością:**

W roku 2022 zewidencjonowano 73 obiekty, w których prowadzi się sprzedaż niewielkich ilości produktów spożywczych w opakowaniach jednostkowych producenta, tj.: stoiska spożywcze na stacjach benzynowych, apteki, obiekty ruchome oraz sklepy prowadzące sprzedaż środków spożywczych trwałych mikrobiologicznie.

W tej grupie obiektów skontrolowano 6 zakładów. Ogółem przeprowadzono w nich 7 kontroli.

### **1.3. ZAKŁADY ŻYWIENIA ZBIOROWEGO - OTWARTE:**

Ogółem w roku 2022, pod nadzorem znajdowało się 97 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego.

Skontrolowano ogółem 68 placówek, przeprowadzając w nich 107 kontroli,

Na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego oceniono 48 zakładów.

Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 21 mandatów karnych, na kwotę 6200 zł.

Wydano 25 decyzji administracyjnych celem poprawy stanu technicznego.

Najczęściej występujące uchybienia:

1. powierzchnie pod blatami roboczymi przy bufecie brudne, zanieczyszczone zalegającą mąką,
2. w zmywalni naczyń stołowych powierzchnia zlewu brudna, powierzchnia podłogi brudna, zdeptana,
3. w pomieszczeniu chłodni brak segregacji żywności – oczyszczone warzywa, produkty gotowe do nakładania na pizzę przechowuje się w sąsiedztwie nieoczyszczonych, brudnych warzyw. W pomieszczeniu panuje bałagan i nieporządek, podłogi i regały brudne, zanieczyszczone resztkami żywności,
4. podłoga w pomieszczeniu kuchni w znacznym stopniu zanieczyszczona resztkami żywności, mąką, piachem, zdeptana, brudna,

5. powierzchnie produkcyjne, sprzęty (np. mieszarka do ciasta) brudne, zanieczyszczone resztkami żywności, mąki,
6. w części pomieszczenia kuchennego:
  - a. powierzchnie produkcyjne brudne, tłuste, zanieczyszczone,
  - b. opakowania kartonowe, w których przechowuje się jednorazowe materiały i wyroby do pakowania żywności brudne, zatłuszczone,
  - c. powierzchnia sufitu bezpośrednio nad frytkownicą brudna, zatłuszczona, podobnie kratki wentylacyjne,
  - d. powierzchnie ścian, sufitów i podłogi brudne.
7. urządzenia chłodnicze (głównie zamrażarki) utrzymane w niewłaściwym stanie sanitarno-higienicznym, brudne, zanieczyszczone resztkami żywności, okruchami,
8. kosze do przechowywania odpadów otwarte, brudne,
9. pomieszczenie przygotowalni wstępnej brudne, szafka pod umywalką zniszczona, nasiąknięta, nierówna,
10. w toalecie dla personelu umywalka utrzymana brudno, powierzchnia silikonu łączącego umywalkę ze ścianą zapleśniała,
11. w szatni pracowniczej panuje bałagan, w szafkach odzieżowych nieporządek, brak segregacji odzieży, szafki brudne. W pomieszczeniu szatni ustawiono zamrażarkę służącą do przechowywania mrożonych frytek. Urządzenie brudne, w znacznym stopniu zaszronione. Ponadto, w szatni przechowuje się opakowania kartonowe do pizzy,
12. otoczenie zakładu utrzymane w nieładzie, przed wejściem do obiektu od strony zaplecza znajduje się składowisko m.in. skrzynek, kartonów, starych i zniszczonych mebli ogrodowych,
13. nie okazano orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych zatrudnionych osób,
14. z uwagi na stwierdzony stan sanitarno – higieniczny pomieszczeń, urządzeń i sprzętów w obiekcie nie funkcjonują prawidłowo procedury z zakresu systemów bezpieczeństwa żywności, tj. Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP), Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP) oraz systemu HACCP. Personel nie jest na bieżąco szkolony z podstawowych zagadnień dotyczących higieny, nie podejmuje się działań korygujących w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości. Nie okazano rejestru mycia, dezynfekcji pomieszczeń, urządzeń i sprzętu, dokumentacji potwierdzającej gospodarkę odpadami pokonsumpcyjnymi (w szczególności odpadami kategorii III), nie okazano harmonogramu i rejestru szkoleń personelu oraz wykazu środków myjących i dezynfekujących.

#### **1.4. ZAKŁADY ŻYWIENIA ZBIOROWEGO - ZAMKNIĘTE**

Pod nadzorem sanitarnym znajdowało się 75 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego. Skontrolowano 69, ogółem przeprowadzono w nich 108 kontroli.

Na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego oceniono 67 obiektów.

Ogółem wydano 13 decyzji administracyjnych celem poprawy stanu technicznego. Nałożono 13 mandatów karnych na kwotę 1900zł. Najczęstszą przyczyną nakładania mandatów były braki w zapisach w dokumentacji operacyjnej w zakresie Dobrej Praktyki Higienicznej i Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GHP/GMP), nieaktualne zaświadczenia lekarskie do celów sanitarno - epidemiologicznych, w jednym przypadku w magazynie stwierdzono środki spożywcze po upływie daty minimalnej trwałości.

Podczas przeprowadzonych kontroli sanitarnych dokonywano 58 ocen jadłospisów, w tym: 1 w szpitalu, 28 w stołówkach szkolnych, 1 w internacie, 18 w stołówkach przedszkolnych, 5 w domach małego dziecka, 2 w zakładach specjalnych i wychowawczych, 3 w innych zakładach żywienia.

Ocenie poddawano aspekt właściwego doboru produktów z poszczególnych grup żywieniowych, w tym obecność białka pochodzenia zwierzęcego. Ponadto oceniono organoleptycznie (smak, zapach, wygląd) gotowe posiłki serwowane w placówkach żywienia zbiorowego. W związku z obowiązywaniem rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach oświaty

oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach ( Dz. U. z 2016r., poz. 1154 ) dokonano analizy 58 jadłospisów z uwzględnieniem stosowania środków spożywczych z różnych grup produktów (zwartość w jadłospisie mleka lub produktów mlecznych, produktów zbożowych, warzyw i owoców, mięs, warzyw strączkowych, ryb, ziemniaków, jaj ). Skontrolowano również sosy, zupy oraz potrawy ze względu na użycie naturalnych składników do ich przygotowania, bez użycia koncentratów spożywczych (z wyłączeniem koncentratów z naturalnych składników). Uwagę zwrócono na fakt nie podawania więcej niż dwóch porcji potrawy smażonej w tygodniu oraz na zwartość w napojach cukrów (10g cukrów w 250ml gotowego produktu). W 2 przypadkach - w stołówkach przedszkolnych stwierdzono, brak podawania w ciągu dnia co najmniej dwóch porcji mleka lub ich przetworów oraz brak owoców i warzyw w posiłkach.

W 1 przypadku w stołówce szkolnej w ocenianym tygodniu nie podano porcji ryby.

Do badań laboratoryjnych w szpitalu pobrano całodzienny posiłek i po ocenie stwierdzono, że żywienie pacjentów wymaga poprawy z uwagi na:

- niepodawanie białka pełnowartościowego (zwierzęcego i strączkowego) we wszystkich głównych posiłkach;
- niepodawanie każdego dnia dwóch porcji mleka i przetworów mlecznych w tym napojów fermentowanych – w większości ocenianych dni były podawane tylko w 1 porcji (przeważnie w śniadaniu);
- małą podaż warzyw oraz owoców w dziennej racji pokarmowej, gdzie zalecane spożycie warzyw/owoców powinno wynosić co najmniej 400 g w pięciu porcjach – średnia ocena dekadowa spożycia warzyw i/lub owoców wynosi 1,4;
- zbyt małą ilość surowych warzyw i/ lub owoców – średnia punktów wyniosła 0,6 punktu na 1 możliwy;
- podawanie zbyt małej ilości roślin strączkowych suchych – ocenionej dekadzie podano je dwa razy;
- nieprzypisywanie alergenów do każdej potrawy/produktu w wywieszanych jadłospisach dla pacjentów.

O stwierdzonych nieprawidłowościach poinformowano pisemnie firmę cateringową obsługującą w tym zakresie szpital.

## **2. JAKOŚĆ ZDROWOTNA ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH**

Do badań laboratoryjnych pobrano 198 próbek żywności z czego 8 uległo zakwestionowaniu:

- papryka czerwona 1 próbka krajowa pobrana w kierunku oznaczenia pestycydów w ramach UKŻ w hurtowni owocowo - warzywniej, zbadana w laboratorium zewnętrznym w Warszawie – stwierdzono obecność Etefonu (pestycydu) – produkt zgłoszono w systemie RASFF,
- 2 próbki mięsa drobiowego „Filet z piersi z indyka” i „Paski z fileta z piersi kurczaka” krajowe, obie pobrane w kierunku: oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u bakterii zoonotycznych i komensalnych w ramach monitoringu w supermarkecie, zbadane przez laboratorium zewnętrzne z Puławach – stwierdzono obecność Escherichia coli - szczep odporny na cefalosparyny,
- 4 próbki krajowe „Mięso na kotlety z indyka” pobrane w kierunku oznaczeń mikrobiologicznych w ramach UKŻ w supermarkecie, zbadane przez laboratorium w Gorzowie Wlkp. – stwierdzono bakterie Salmonella Newlands w 4 na 5 próbek.
- 1 próbka krajowa „Wątroba z kurczaka” pobrana w ramach monitoringu w kierunku oznaczeń mikrobiologicznych w supermarkecie – stwierdzono obecność bakterii Campylobacter jejuni.

### **Ponadto w obiektach żywniowo – żywnościowych w roku 2022**

- skontrolowano 4017 partii środków spożywczych pod względem terminów przydatności do spożycia oraz dat minimalnej trwałości,
- skontrolowano oznakowanie, skład oraz sposób prezentacji 8 partii środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, 36 partii suplementów diety oraz 5 partii żywności wzbogaconej,
- skontrolowano oznakowanie 133 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- podczas przeprowadzonych kontroli dokonano oceny organoleptycznej 156 partii żywności (wędliny, mięso, drób i jego elementy, nabiał i jego przetwory, owoce, warzywa, wyroby ciastkarskie i cukiernicze itp.),
- w ramach systemu traceability skontrolowano pochodzenie 76 partii środków spożywczych,
- oceniono warunki przechowywania i magazynowania 386 partii środków spożywczych trwałych i nietrwałych mikrobiologicznie.

W trakcie przeprowadzanych kontroli sanitarnych wycofano z obrotu:

- 136 partii środków spożywczych ze względu na przekroczenie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości,
- 7 partii ze względu na przerwy łańcuch chłodniczy,
- 29 partii samowolnie zamrożonego mięsa, tuszek drobiowych, pieczywa, wyrobów garmażeryjnych,
- 32 partie środków spożywczych ze względu na nieprawidłowe bądź niepełne oznakowanie,
- 7 kg mięsa namielonego „na zapas”,

W roku 2022 na terenie powiatu żagańskiego nie wystąpiły ogniska zatruc pokarmowych i zatruc grzybami.

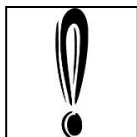
### **3. NADZÓR NAD MATERIAŁAMI I WYROBAMI PRZEZNACZONYMI DO KONTAKTU Z ŻYWNOCIĄ**

W roku 2022, ewidencją objęto 3 wytwórnie wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Zakłady te nie były kontrolowane w roku sprawozdawczym.

Ponadto, pod nadzorem znajdowało się 31 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Pod względem prawidłowości oznakowania w zakładach tych oraz w zakładach żywnościowo – żywniowych dokonano oceny 133 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, oceniano również deklaracje zgodności oraz dokumentację towarzyszącą. W ramach urzędowej kontroli żywności oraz monitoringu do badań laboratoryjnych pobrano 3 próbki – nie uległy zakwestionowaniu.

### **4. UDZIAŁ W PRZYGOTOWANIU I ZABEZPIECZENIU SANITARNYM PRZEBIUGU IMPREZ MASOWYCH.**

W trakcie trwania imprezy plenerowej „Jarmarku św. Michała” w Żaganie - przeprowadzono 12 kontroli – kontrole dotyczyły zapewnienia przez organizatorów klientom środków dezynfekcyjnych do rąk, utrzymania należytego stanu sanitarnego stoisk, dostępu do wody, aktualności zaświadczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych, decyzji zatwierdzających wydanych przez właściwego terenowo państwowego inspektora sanitarnego. W trakcie przeprowadzanych lustracji nie stwierdzono nieprawidłowości w kontrolowanym zakresie.



#### **PODSUMOWANIE I WNIOSKI**

1. Stan sanitarny zakładów żywności i żywienia w porównaniu do 2021r. nie zmienił się znacząco. W związku z powyższym należy dążyć do wzrostu świadomości przedsiębiorców w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej lub wprowadzanej do

obrotu żywności. Istotna jest współpraca przedsiębiorców sektora spożywczego z przedstawicielami Państwowej Inspekcji Sanitarnej w rozwiązywaniu problemów, co jest też czynnikiem mobilizującym do poprawy stanu sanitarnego obiektów i polepszenia bezpieczeństwa żywności i żywienia.

2. W dalszym ciągu należy kontynuować wzmożony nadzór sanitarny w zakresie :

- a) nadzoru nad obecnością dziczyzny w obrocie pochodzeniem mięsa wieprzowego i gospodarką jego odpadami w związku z licznymi ogniskami ASF,
- b) wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty,
- c) zachowania łańcucha chłodniczego na całej drodze od surowca do gotowego wyrobu wydawanego konsumentom, co ma znaczenie dla środków spożywczych łatwo psujących się,
- d) utrzymania i skutecznego stosowania systemów kontroli wewnętrznej w obiektach żywności i żywienia - zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) oraz systemu HACCP (wraz z niezbędną dokumentacją).

---

## **VI. WARUNKI ZDROWOTNE ŚRODOWISKA BYTOWANIA MIESZKAŃCÓW POWIATU ORAZ OCENA SANITARNA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ**

Przedmiotem działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu żagańskiego w zakresie sekcji Higieny Komunalnej jest bieżący nadzór sanitarny nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania dotyczące warunków higieny środowiska, w tym: jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, wód wykorzystywanych do kąpieli i rekreacji oraz innych zdrowotnych elementów środowiska bytowania człowieka tj.: kontrole przestrzegania przepisów w zakresie utrzymania należytego stanu higienicznego nieruchomości, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz środków transportu i komunikacji publicznej. Prowadzony jest nadzór sanitarny nad przedsięwzięciami lub działaniami, mogącymi skutkować rozprzestrzenianiem chorób, prowadzony w ramach ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, przepisów wykonawczych oraz przepisów odrębnych, w tym: ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych i przepisów wykonawczych, ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych. Rozpatrywane są również wszelkie wnioski i interwencje, które dotyczą szkodliwości lub uciążliwości środowiskowych, w tym występujących w środowisku pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi. Ogółem w roku 2022 pod nadzorem sekcji Higieny Komunalnej znajdowały się 293 obiekty. Łącznie przeprowadzono 227 kontroli, wydano 114 decyzji administracyjnych oraz 12 decyzji w sprawie opłaty za przeprowadzone czynności kontrolne.

### **1. ZWODOCIĄGOWANIE POWIATU ŻAGAŃSKIEGO I JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI.**

Państwowa Inspekcja Sanitarna powiatu żagańskiego działając na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2021r., poz.195 ze zm.), ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków ( Dz. U. z 2020 r., poz. 2028 ze zm.), rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi ( Dz. U. z 2017r., poz.2294) w roku 2022 prowadziła systematyczny monitoring jakości wody na terenie powiatu. Nadzór nad jakością wody prowadzony był w oparciu o wymagania zawarte w rozporządzeniu w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, w którym sprecyzowane są m. in. wymagania jakościowe dla wód przeznaczonych do spożycia oraz charakterystyki metod laboratoryjnych, jakimi należy oznaczać poszczególne parametry, wymagania dotyczące lokalizacji punktów poboru próbek wody oraz częstotliwości pobierania próbek wody do badań.

Woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności w powiecie żagańskim jest ujmowana z ujęć podziemnych. Nadzorem objęte były 23 urządzenia wodociągowe, które

zaopatrywały w wodę do spożycia 73 624 osoby, co stanowi 99,0% wszystkich mieszkańców powiatu.

Badania obejmowały oznaczenia: organoleptyczne, fizyczne, chemiczne i mikrobiologiczne. W ramach prowadzonego monitoringu kontrolnego (parametry grupy A) i przeglądowego (parametry grupy B) w roku 2022 pobrano 108 próbek wody do badań laboratoryjnych. Badania wykonywano w akredytowanym laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno -Epidemiologicznej w Zielonej Górze oraz w akredytowanym laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Gorzowie Wlkp. Przedsiębiorstwa wodociągowo - kanalizacyjne zaopatrujące w wodę do spożycia wykonały badania jakości wody w zakresie monitoringu kontrolnego, monitoringu przeglądowego oraz drugie badania monitoringu substancji promieniotwórczych. Badania radiologiczne wykonywane były w laboratoriach o udokumentowanym systemie jakości. Sprawozdania z wykonanych badań nie wykazały przekroczeń substancji promieniotwórczych.

W skład powiatu wchodzi 9 gmin: 2 gminy miejskie, 3 gminy miejsko-wiejskie oraz 4 gminy wiejskie.

### **Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia przez ludzi**

#### **Miasto:**

- 2 wodociągi publiczne o produkcji 1000-10000m<sup>3</sup>/d (Żagań, Szprotawa), które zaopatrywały 39 871 osób (54,1%). Z uwagi na wielkość produkcji wody i liczby zaopatrywanej ludności podlegają raportowaniu do Komisji Europejskiej,
  - 2 wodociągi publiczne o produkcji 100-1000m<sup>3</sup>/d (Gozdnica, Iłowa), które zaopatrywały 7 258 osób (9,85%).

#### **Wieś :**

- 12 wodociągów publicznych o produkcji 100-1000m<sup>3</sup>/d, które zaopatrywały 23 036 osób (31,3%),
  - 7 wodociągów publicznych o produkcji <100m<sup>3</sup>/d, które zaopatrywały 3 459 osób (4,7%).

### **Jednostkami odpowiedzialnymi w roku 2022 za jakość wody dostarczanej do odbiorców na terenie powiatu żagańskiego były:**

- Żagańskie Wodociągi i Kanalizacje Sp. z o.o. w Żaganiu,
- Gozdnicke Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. o.o. w Gozdnicy,
- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Iłowej,
- Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Szprotawie,
- Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej w Małomicach ,
- Gminny Zakład Usługowy w Brzeźnicy gm. Brzeźnica,
- Samorządowy Zakład Komunalny w Niegosławicach gm. Niegosławice,
- Gmina Wymiarki.

W roku 2022 prowadzono monitoring jakości wody w systemie elektronicznym WODA-EXCEL. Dokonywano kwartalnej aktualizacji bazy danych: wodociągów, ujęć głębinowych, stacji uzdatniania, zbiorników wyrównawczych, stref zaopatrzenia, punktów pobierania próbek wody oraz okresowej i rocznej oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z nadzorowanych urządzeń wodociągowych. W roku sprawozdawczym przekroczenia parametrów fizykochemicznych w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi odnotowano dla parametrów: mangan, żelazo. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żaganiu na bieżąco wydawał oceny jakości wody pochodzącej z nadzorowanych urządzeń i informował administratorów oraz jednostki samorządowe o jej jakości. W jednym przypadku PPIS wydał decyzję o braku przydatności wody do spożycia z uwagi na stwierdzone przekroczenia parametrów bakteriologicznych: bakterii grupy coli, Escherichia coli, enterokoków kałowych, ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C w jednej próbce wody pobranej w zakresie nadzoru sanitarnego w miejscowości Leszno Górne gm. Szprotawa zaopatrywanej w wodę do spożycia z wodociągu publicznego w Szprotawie. Przekroczenia parametrów bakteriologicznych bakterii grupy coli stwierdzono na trzech wodociągach: w Dzikowicach gm.



Szprotawa, w Chotkowie, w Brzeźnicy gm. Brzeźnica. W celu ochrony zdrowia odbiorców wydane zostały przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żaganiu decyzje administracyjne stwierdzające warunkową przydatność wody do spożycia oraz zobowiązujące administratorów ww. wodociągów do podjęcia natychmiastowych działań naprawczych. Decyzje otrzymały rygor natychmiastowej wykonalności. W zakresie przeprowadzonych badań realizowanych w ramach monitoringu przeglądowego parametrów grupy B przekroczenia wartości/stężeń - nie stwierdzono. Stężenie fluorków w wodzie w miejscowościach zwodociągowanych występuje w dolnych granicach normy od 0,11mg/l do 0,35mg/l.

Na terenie powiatu żagańskiego z 23 urządzeń wodociągowych zaopatrywanych w wodę o odpowiedniej jakości zgodnych z wymogami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017r., poz. 2294) (stan na 31.12.2022 r.) korzystały – 73 624 osoby.

Ocena zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia korzystających z urządzeń zbiorowego zaopatrzenia o niekwestionowanej jakości (stan na dzień 31.12. 2022 r.)

Gmina	Liczba ludności w gminie	Liczba ludności korzystająca z wodociągów	Ludność korzystająca z wody o niekwestionowanej jakości		% ludności gminy korzystającej z wody o niekwestionowanej jakości
			Liczba	%	
m. Żagań	23 949	23 949	25 110	100	100
m. Gozdnicza	2 794	2 794	2 794	100	100
m-w Szprotawa	19 356	18 814	18 814	100	97,2
m-w. Ilowa	6 448	6 196	6 196	100	96,1
w .Niegoslawice	4 369	4 342	4 342	100	99,4
w. Żagań	7 167	6 662	6 622	100	92,3
m-w. Małomice	5 149	5 118	5 118	100	99,4
w. Brzeźnica	3 632	3 632	3 632	100	100
w. Wymiarki	2 186	2 157	2 157	100	98,7
<b>Powiat</b>	<b>75 050</b>	<b>73 624</b>	<b>73 624</b>	<b>100</b>	<b>98,1</b>

Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w zależności od wydajności urządzeń wodociągowych na terenie powiatu (stan na dzień 31.12.2022r.)

Powiat żagański		Liczba urządzeń dostarczających wodę						Liczba ludności (w tys.)				
		według ewidencji w danym roku	w tym skontrolowanych	odpowiadająca wymaganiom	nieodpowiadająca wymaganiom mikrobiologicznym	nieodpowiadająca wymaganiom fizykochemicznym	nieodpowiadająca wymaganiom dla substancji promieniotwórczych	Zaopatrywanej w wodę odpowiadającą wymaganiom	objętej brakiem przydatności wody w zakresie wymagań bakteriologicznych	zaopatrywanej w wodę nieodpowiadającą wymaganiom fizykochemicznym	zaopatrywanej w wodę nieodpowiadającą wymaganiom dla substancji promieniotwórczych	
0		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<b>A. Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę - ogółem</b>		1	23	23	23	0	0	0	<b>73,624</b>	0	0	0
Wodociągi o produkcji [m <sup>3</sup> /d]	≤100	2	7	7	7	0	0	0	<b>3,459</b>	0	0	0
	101–1000	3	14	14	14	0	0	0	<b>30,294</b>		0	0
	1001–10000	4	2	2	2	0	0	0	<b>39,871</b>	0	0	0
	10001–100000	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	>10000	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Powiat żagański	Liczba urządzeń dostarczających wodę						Liczba ludności (w tys.)			
	według ewidencji w danym roku	w tym skontrolowanych	odpowiadająca wymaganiom	nieodpowiadająca wymaganiom mikrobiologicznym	nieodpowiadająca wymaganiom fizykochemicznym	nieodpowiadająca wymaganiom dla substancji promieniotwórczych	Zaopatrywanej w wodę odpowiadającą wymaganiom	objętej brakiem przydatności wody w zakresie wymagań bakteriologicznych	zaopatrywanej w wodę nieodpowiadającą wymaganiom fizykochemicznym	zaopatrywanej w wodę nieodpowiadającą wymaganiom dla substancji promieniotwórczych
<b>B. Inne podmioty zaopatrujące w wodę</b>	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0

\* rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r.,poz. 2294).

W okresie sprawozdawczym na sieci wodociągu publicznego w Starej Jabłonie gm. Niegosławice, wykonano 3750 metrów sieci wodociągowej w celu podłączenia odbiorców wody w miejscowości Zagóra gm. Niegosławice. Inwestycja została wykonana z rur PE 110. Oddanie inwestycji do eksploatacji nastąpi w lutym 2023r. W celu zapewnienia konsumentom wody bezpiecznej dla zdrowia w przypadku stwierdzenia przekroczeń parametrów fizykochemicznych przedsiębiorstwa wodociągowe, zwiększały częstotliwość płukania sieci wodociągowej, prowadziły działania w kierunku korekty procesu jej uzdatniania, a w sytuacji stwierdzenia przekroczeń bakteriologicznych przeprowadzano działania naprawcze tj. dezynfekcję, płukanie sieci wodociągowej. Zaopatrzenie ludności w wodę do spożycia w miejscowościach zwodociągowanych w sytuacji awaryjnej na terenie powiatu oceniono jako dobre. Własne cysterny/zbiorniki posiadają dwa przedsiębiorstwa tj. Żagańskie Wodociągi i Kanalizacje Sp. z o.o. w Żaganiu oraz Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Szprotawie. Pozostali właściciele urządzeń wodociągowych w sytuacjach kryzysowych korzystają z cysterny zakupionej przez Starostwo Powiatowe w Żaganiu. W celu zapewnienia konsumentom wody bezpiecznej dla zdrowia w sytuacji stwierdzenia warunkowej, czy braku przydatności wody do spożycia producenci niezwłocznie podejmowali działania naprawcze mające na celu poprawę jakości wody, informowali odbiorców o jej zanieczyszczeniu, a także zapewniali mieszkańcom zastępcze źródło wody. Podejmowane przez administratorów skuteczne działania naprawcze pozwalały na szybką poprawę jakości wody.

Mieszkańcy miejscowości niezwodociągowanych w powiecie żagańskim tj. w Gminie Niegosławice, w Gminie Iłowa, w Gminie Szprotawa i w Gminie Wymiarki w wodę do spożycia zaopatrują się z własnych indywidualnych studni przydomowych, które nie są objęte nadzorem sanitarnym. W 2022 roku na terenie powiatu żagańskiego, podobnie jak w latach ubiegłych, nie odnotowano chorób i zatrueń związanych ze spożyciem wody. Brak w ewidencji - studni publicznych. W kierunku poprawy jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pod względem bakteriologicznym, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żaganiu w roku 2022 wydał 4 decyzje administracyjne. Decyzje administracyjne zostały wykonane. Poprawę jakości wody uzyskano na wodociągach publicznych: w Szprotawie, w Dzikowicach, w Chotkowie, w Brzeźnicy gm. Brzeźnica.

W kierunku poprawy jakości wody pod względem parametrów fizykochemicznych (żelazo, mangan, mętność) uzyskano na dwóch wodociągach publicznych w Jabłonie i w Chotkowie gm. Brzeźnica. W sprawie informacji o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w zakresie prowadzonego nadzoru sanitarnego wydano ogółem 10 komunikatów :

- 1 komunikat dot. braku przydatności wody do spożycia przez ludzi pod względem bakteriologicznym - wodociąg publiczny w Szprotawie,
- 1 komunikat zmieniający brak przydatności/ na przydatność wody do spożycia przez ludzi z ww. wodociągu,
- 3 komunikaty dot. warunkowej przydatności wody do spożycia pod względem bakteriologicznym z wodociągów publicznych: w Dzikowicach, w Chotkowie, w Brzeźnicy,
- 3 komunikaty zmieniające warunkową przydatność/ na przydatność wody do spożycia przez ludzi z ww. wodociągów,

- 2 komunikaty zmieniające warunkową przydatność/ na przydatność wody do spożycia przez ludzi pod względem fizykochemicznym z wodociągów publicznych: w Jabłonowie, w Chotkowie gm. Brzeźnica.

Staroście Powiatu Żagańskiego przekazano „Roczną ocenę zaopatrzenia ludności powiatu żagańskiego w wodę do spożycia - za rok 2021.”

Wniosków dotyczących derogacji /odstępstw w roku 2022 – nie wydawano.

## **2. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ**

W 2022 r. żaden z obiektów z tej grupy nie został oceniony niedostatecznie, natomiast ocenę bardzo dobrą uzyskało 17 zakładów kosmetycznych, 5 zakładów fryzjerskich i 1 zakład odnowy biologicznej. W porównaniu do roku 2021 nieznacznie wzrosła liczba zakładów fryzjerskich i kosmetycznych, natomiast ilość zakładów tatuażu oraz odnowy biologicznej i obiektów świadczących usługi fryzjersko-kosmetyczne utrzymała się na tym samym poziomie. Wszystkie zakłady zwracają szczególną uwagę na prowadzoną dezynfekcję chemiczną płynami lub sterylizację w autoklawach narzędzi używanych do wykonywania usług, jak również do dezynfekcji powierzchni. W większości zakładów stosowana jest bielizna jednorazowego użytku. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono uchybienia sanitarno-higieniczne w jednym z zakładów fryzjerskich, dotyczące dezynfekcji i postępowania niezgodnie z procedurą ochrony przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi u ludzi dla zakładu fryzjerskiego. Po przeprowadzonej kontroli sprawdzającej stwierdzono, że nieprawidłowości zostały usunięte. W zakresie kontroli interwencyjnych to zostały one przeprowadzone w dwóch zakładach fryzjerskich i dotyczyły braku przeprowadzania dezynfekcji narzędzi i powierzchni przez personel. W wyniku kontroli skargi uznano za bezzasadne. W grupie zakładów kosmetycznych nie stwierdzono uchybień sanitarno-technicznych i sanitarno-higienicznych. Wydano 4 zalecenia w 3 zakładach kosmetycznych dot. dokumentacji zdrowotnej, przeprowadzania procesu sterylizacji w autoklawie przy użyciu testów biologicznych, przedstawienia wyniku testu biologicznego z przeprowadzonej kontroli procesu sterylizacji w autoklawie oraz przedstawienia umowy na odbiór odpadów komunalnych z zakładu kosmetycznego podpisanej z uprawnionym podmiotem do ich odbioru. Nie zarejestrowano żadnych skarg i zgłoszeń interwencyjnych w grupie zakładów kosmetycznych, zakładów tatuażu oraz odnowy biologicznej.

W roku sprawozdawczym wydano 1 decyzję administracyjną na pływalnię krytą Arena w Żaganiu stwierdzającą brak przydatności wody do kąpielii w niecce basenu rekreacyjnego z uwagi na przekroczenie parametru ogólnej liczby mikroorganizmów w 36°C po 48h. Administrator podjął działania naprawcze, a następnie wykonał badania pobranych prób wody w niecce basenu rekreacyjnego i przedłożył wyniki do PSSE w Żaganiu – wydano ocenę o przydatności wody do celów kąpielowych. Przeprowadzono również kontrole sanitarne planowane na dwóch pływalniach krytych będących pod nadzorem PPIS w Żaganiu, w wyniku których nie stwierdzono uchybień sanitarno-technicznych oraz sanitarnohigienicznych.

W zakresie bezpieczeństwa korzystania z usług noclegowych w 2022 r. nie zanotowano uchybień. Warunki higieniczno-sanitarne w skontrolowanych obiektach oceniono jako dobre. W grupie obiektów hotelarskich w roku sprawozdawczym dopisano do ewidencji dodatkowy hotel tj. Hotel Pałac Henryków w m. Henryków. W 2022 r. dokonano kontroli 1 obiektu hotelowego - Hotel Chrobry w Wiechlicach, który w br. został przekształcony na pobyt obywateli z Ukrainy – podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarnohigienicznego. W grupie innych obiektów hotelarskich do ewidencji dopisano 1 obiekt tj. Hotel Robotniczy w Wiechlicach. Kontrole sanitarne pozostałych dwóch obiektów w tej grupie nie wykazały uchybień sanitarno-technicznych oraz sanitarnohigienicznych. Jeden z obiektów świadczących usługi również w zakresie wypoczynku dla dzieci i młodzieży skontrolowany został dwukrotnie (raz jako kontrola sanitarna planowana, drugi raz jako kontrola sanitarna tematyczna w związku z organizacją wypoczynku letniego). Nie stwierdzono nieprawidłowości w obiekcie.

W zakresie obiektów świadczących całodobową opiekę nad osobami starszymi w roku 2022 dodano do ewidencji 1 obiekt – Rodzinny Dom Seniora w Iłowej. Obiekt ten został poddany kontroli, podczas której nie wykazano nieprawidłowości. Drugi obiekt pozostający w ewidencji PSSE w Żaganiu to Dom Seniora w Szczepanowie świadczący całodobową opiekę nad osobami starszymi, który również został skontrolowany – nie stwierdzono nieprawidłowości.

Informacje dotyczące toczących się postępowań oraz wydanych decyzji administracyjnych następujących obiektów:

- domy kultury – w 2022r. wydano 1 decyzję administracyjną prolongującą decyzję z 2021r. jako kontynuacja postępowania administracyjnego dot. poprawy stanu sanitarno – technicznego ścian i sufitów w pomieszczeniach domu kultury oraz naprawę parkietu i drzwi kabin ustępowych. W roku sprawozdawczym po wydaniu decyzji przeprowadzono kontrolę sanitarną sprawdzającą wykonanie obowiązków w ww. decyzji i stwierdzono, że obowiązki zostały wykonane w całości – zakończono postępowanie.
- perony – w 2022r. wydano prolongatę decyzji administracyjnej z 2021r. jako kontynuacja postępowania w sprawie poprawy stanu sanitarno-technicznego powierzchni ścian i sufitów w przejściu podziemnym w dojściach do peronów przy budynku PKP w Żaganiu – postępowanie jest w toku.

Stan sanitarno-porządkowy większości obiektów kulturalno-widowiskowych i sportowych stwierdzany podczas przeprowadzonych kontroli oceniono pozytywnie. Niektóre obiekty sportowe oraz kulturalno-widowiskowe uległy poprawie pod kątem sanitarno-technicznym poprzez przeprowadzone remonty.

### **3. REKREACJA WODNA**

W roku 2022 r. na terenie powiatu żagańskiego funkcjonowało 1 miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli nad Zalewem wodnym w Małomicach (obiekt został skontrolowany zgodnie z harmonogramem planu pracy) oraz 1 kąpielisko w miejscowości Gryżyce (obiekt skontrolowany przed sezonem oraz w trakcie sezonu kąpielowego). Na podstawie badań wykonanych przez administratora kąpieliska w ramach kontroli wewnętrznej oraz w ramach nadzoru sanitarnego prowadzonego przez przedstawicieli PPIS w Żaganiu wydano łącznie 4 oceny o przydatności wody do celów kąpielowych. Na podstawie badań wykonanych przez administratora MOWdK w ramach kontroli wewnętrznej wydano 4 oceny o przydatności wody do celów kąpielowych. Wydano także 2 opinie sanitarne: 1 dot. uchwały Rady Miejskiej w związku z utworzeniem MOWdK oraz 1 dot. uchwały Rady Gminy w związku z utworzeniem Kąpieliska. Stan sanitarny obiektów nie budził zastrzeżeń.

Na terenie powiatu żagańskiego w sezonie kąpielowym działał 1 sezonowy basen kąpielowy w Szprotawie oraz baseny stelażowe w Gozdnicy. Ponadto identycznie jak w roku ubiegłym funkcjonowały 2 kryte pływalnie: w obiekcie Arena w Żaganiu oraz w hotelu Pałac Wiechlice w Wiechlicach, funkcjonujące przez cały rok. W stosunku do pływalni „Arena” w Żaganiu ze względu na przekroczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w niecce basenu rekreacyjnego wydano decyzję stwierdzającą nieprzydatność wody do celów kąpielowych nakazującą przeprowadzenie czynności mających na celu poprawę jakości wody pod względem bakteriologicznym. Po przeprowadzeniu działań naprawczych przez administratora obiektu (tj. częściowa wymiana wody w niecce basenu rekreacyjnego poprzedzona przechlorowaniem instalacji, płukanie filtrów oraz mycie i dezynfekcja rynien przelewowych) i przesłaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzających brak przekroczeń wydano ocenę jakości wody do celów kąpielowych.

Pozostałe próbki wody pobrane do badania do celów kąpielowych w ramach nadzoru sanitarnego spełniały wymagania mikrobiologiczne i fizykochemiczne. Użytkownicy pływalni oraz sezonowych basenów kąpielowych informowani byli o jakości wody do celów kąpielowych na tablicy informacyjnej i na stronie internetowej. Próbki wody do badań pobierane były zgodnie z wymaganiami rozporządzenia w zakresie parametrów oraz punktami pobierania,

a harmonogramy pobierania próbek w ramach kontroli wewnętrznej były uzgadnianie z PPIS w Żaganiu. Łącznie przeprowadzono 4 kontrole. Nie nakładano mandatów karnych.

W okresie sprawozdawczym pobrano 24 próbki wody ciepłej użytkowej w kierunku Legionella sp., (2 próbki w pensjonacie Bartosz, 4 próbki w hotelu Pałac Wiechlice, 1 próbka w krytej pływalni Pałacu Wiechlice w Wiechlicach, 9 w pływalni krytej „Arena” w Żaganiu oraz 8 próbek w Nowym Szpitalu w Szprotawie.

Wszystkie próbki ciepłej wody użytkowej pobrane z ww. obiektów spełniały wymagania mikrobiologiczne w zakresie parametru Legionella Sp.

#### **4. GOSPODARKA NIECZYSTOŚCIAMI STAŁYMI**

Przedstawiciele PPIS w Żaganiu w trakcie przeprowadzanych kontroli zwracali uwagę na właściwe postępowanie w zakresie gospodarki odpadami stałymi komunalnymi oraz niebezpiecznymi, które powstają w obiektach świadczących usługi z naruszeniem ciągłości tkanek tj. salony kosmetyczne lub tatuażu. Wszystkie obiekty posiadały deklaracje lub umowy na odbiór odpadów komunalnych i niebezpiecznych (w przypadku ich wytwarzania) przez uprawnioną firmę. Odpady komunalne wywożone są przez specjalistyczne firmy na składowisko odpadów w Marszowie, natomiast odpady niebezpieczne przekazywane są do miejsca ich unieszkodliwienia. Nie stwierdzono zagrożeń epidemiologicznych na nadzorowanym terenie, wynikających z niewłaściwej gospodarki odpadami stałymi.



#### **PODSUMOWANIE I WNIOSKI**

1. W roku sprawozdawczym na bieżąco prowadzono nadzór nad jakością wody przeznaczoną do spożycia w nadzorowanych wodociągach, zarówno w wodociągach publicznych jak i pochodzącą z ujęć indywidualnych, wykorzystywaną w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, a także w budynkach użyteczności publicznej. Ponadto prowadzono stały nadzór nad jakością ciepłej wody użytkowej w kierunku obecności bakterii Legionella sp. w podmiotach wykonujących działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, a także nadzór nad jakością wody na pływalniach oraz w trakcie trwania sezonu letniego nadzór nad jakością wody w kąpielisku.
2. W roku sprawozdawczym w okresie letnim zostało ponownie otwarte kąpielisko Gryźce w Żaganiu, na którym prowadzi się monitoring jakości wody oraz nadzór sanitarnohigieniczny nad miejscem rekreacyjnym. W roku sprawozdawczym otwarto po okresie dwóch lat - okresie epidemii SARS-CoV-2 baseny sezonowe stelażowe w Gozdniczy. Basen sezonowy w Szprotawie został otwarty jak co roku.
3. W 2022 r. żaden z obiektów nie został oceniony niedostatecznie, natomiast ocenę bardzo dobrą uzyskało 17 zakładów kosmetycznych, 5 zakładów fryzjerskich i 1 zakład odnowy biologicznej, co świadczy o przywiązywaniu uwagi właścicieli do utrzymywania swoich obiektów w odpowiednim stanie sanitarnym i technicznym.
4. Właściciele zakładów z branży beauty nieustannie podnoszą standardy swoich miejsc pracy przeprowadzając modernizację i bieżące remonty oraz poprawiając ich aranżację.
5. Stan sanitarno-porządkowy większości obiektów kulturalno-widowiskowych i sportowych stwierdzany podczas przeprowadzonych kontroli oceniono pozytywnie.

---

## **VII. ZAGROŻENIA WYSTĘPUJĄCE W ŚRODOWISKU PRACY**

Sekcja Higieny Pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu żagańskiego rozpoznaje, ocenia i kontroluje zagrożenia zdrowotne występujące w środowisku pracy; sprawuje nadzór nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w zakładach pracy w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości

środowiska pracy (czynników fizycznych, chemicznych i biologicznych) oraz zapobiegania powstawania chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

Przedmiotem działań sekcji Higieny Pracy w 2022 r. były zagadnienia związane między innymi:

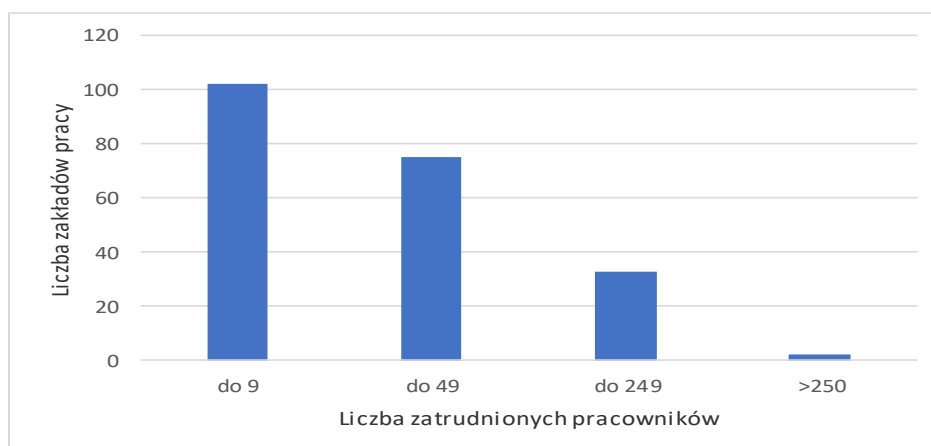
- z bieżącym nadzorem sanitarnym zakładów pracy, utrzymaniem należytego stanu sanitarno-higienicznego zakładów pracy, a zwłaszcza ochroną pracowników narażonych na działanie szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w środowisku pracy (ocena narażenia zawodowego pracowników na działanie szkodliwych czynników),
- z nadzorem nad przestrzeganiem przepisów przez producentów, importerów, osoby wprowadzające do obrotu, stosujące lub eksportujące substancje chemiczne, ich mieszaniny,
- z nadzorem nad przestrzeganiem przepisów przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursorzy kategorii 2 i 3,
- z nadzorem nad zakazem wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych,
- z nadzorem nad przestrzeganiem przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i kosmetycznych,
- z prowadzeniem postępowań administracyjnych w sprawie chorób zawodowych, wydawanie decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej lub decyzji o braku podstaw do jej stwierdzenia,
- z współpracą z inspekcjami i instytucjami działającymi w podobnym zakresie,
- z uczestnictwem w projekcie REACH – REF – 10 dot. zintegrowanej kontroli produktów chemicznych oraz projekt BEF-2 dot. egzekwowania przepisów, zajmujących się legalną obecnością substancji czynnych w wyrobach poddanych działaniu produktów biobójczych,
- z prowadzeniem promocji zdrowia w zakładach pracy na terenie powiatu żagańskiego podczas każdej przeprowadzonej kontroli sanitarnej informowano pracodawców o całkowitym zakazie palenia tytoniu w miejscu pracy .

W 2022r. zaplanowano 87 kontroli w obiektach nadzorowanych przez sekcję Higieny Pracy. Wykonano 83 kontrole, 4 zakłady pracy ujęte w planie zostały zlikwidowane. Łącznie przeprowadzono 151 kontroli sanitarnych, wydano 52 decyzje administracyjne merytoryczne oraz 27 decyzji w sprawie opłaty za wykonane czynności kontrolne.

## **1. NADZÓR BIEŻĄCY NAD ZAKŁADAMI PRACY**

W roku sprawozdawczym 2022 w ewidencji nadzorowanych obiektów w sekcji Higieny Pracy w Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Żaganiu znajdowało się 212 zakładów, w których pracę wykonywało 5826 pracowników.

Struktura zatrudnienia:



Najliczniejszą grupę zatrudnionych pracowników stanowią zakłady metalurgiczne, zakłady produkujące wyroby szklane, firma transportowo – usługowa, zakład zajmujący się pakowaniem oraz zakład produkujący pościel. Znaczna część pracowników jest zatrudniona w zakładach produkcji tekstylnej oraz artykułów spożywczych (piekarnie, cukiernie, masarnie).

Najmniej pracowników zatrudnionych jest w branży produkcji drzewnej (produkcja mebli, tartaki).

W roku 2022 w planie pracy sekcji Higieny Pracy przeważały następujące zakłady:

- zakład ochrony zdrowia (Nowy Szpital w Szprotawie)
- zakłady zajmujące się przetwórstwem mięsnym (5)
- zakłady krawieckie (4)
- nadleśnictwa ( 3)
- garbarnie (2)
- zakłady zajmujące się wyrobami szklanymi (3)
- zakłady metalurgiczne (13);
- zakłady stolarskie i tartaki (9);
- hurtownie budowlane, przedsiębiorstwa handlowo- usługowe (8);
- zakłady pogrzebowe (4).

W 2022 r. przeprowadzono 151 kontroli sanitarnych w 112 zakładach pracy, w tym: 83 kontrole zaplanowane zgodnie z harmonogramem pracy oraz 68 kontroli pozaplanowych:

- 5 kontroli interwencyjnych,
- 31 kontroli sprawdzających,
- 7 kontroli w zakresie kosmetyków,
- 8 kontroli w zakresie produktów biobójczych,
- 11 kontroli w zakresie substancji/mieszanin chemicznych,
- 1 odbiór magazynu broni,
- 1 kontrola sanitarna laboratorium diagnostyczne,
- 1 kontrola sanitarna w szpitalu w Szprotawie.

Ogółem wydano 52 decyzje administracyjne, w tym 24 decyzje na poprawę warunków pracy, wydano 11 decyzji dot. zmiany terminu realizacji zarządzeń decyzji, wydano 27 decyzji w sprawie opłaty za czynności kontrolne na kwotę 1578 zł.

Nałożono łącznie 184 nakazy:

- 29 nakazów dotyczących niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń pracy tj. złego stanu ścian i sufitów, posadzek w halach produkcyjnych, w warsztatach, braku wentylacji,
- 79 nakazów dotyczących niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń sanitarnohigienicznych tj. złego stanu ścian, sufitów i posadzek w pomieszczeniach socjalnych i biurowych; braku wyposażenia sanitarnego, ubytków płytek ceramicznych, braku pomieszczeń sanitarnohigienicznych, niewłaściwej wentylacji,
- 7 nakazów dotyczących braku aktualnych wyników badań i pomiarów na stanowiskach pracy (hałas, pyły),
- 10 nakazów w zakresie czynników biologicznych tj. braku lub niewłaściwie prowadzonego rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 lub 4 grupy zagrożenia, braku lub niewłaściwie prowadzonego rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 lub 4 grupy zagrożenia, braku przeszkolenia pracowników w zakresie kontaktu ze szkodliwym czynnikiem biologicznym, braku planów, procedur i instrukcji w zakresie narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne, braku procedur i instrukcji w zakresie zranień ostrymi narzędziami przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych, braku wykazu zranień ostrymi narzędziami przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych, braku raportu o bezpieczeństwie i higienie pracy w zakresie zranień ostrymi narzędziami przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych, braku oznakowania strefy zagrożenia szkodliwym czynnikiem biologicznym,
- 2 nakazy dotyczące braku lub niewłaściwie prowadzonego rejestru czynników szkodliwych,
- 2 nakazy dotyczące braku lub niewłaściwie prowadzonych kart badań i pomiarów,
- 9 nakazów niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego innych pomieszczeń i ciągów komunikacyjnych,

- 11 nakazów w zakresie czynników rakotwórczych lub mutagennych,
- 15 nakazów w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin,
- 1 nakaz w zakresie nieprawidłowego oświetlenia stanowisk pracy,
- 1 nakaz dotyczący braku programu działań organizacyjno – technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas lub drgania,
- 1 nakaz w zakresie braku lub niewłaściwie prowadzonego rejestru chorób zawodowych i podejrzeń tych chorób,
- 1 nakaz w zakresie braku lub nieprawidłowych stanowiskowych instrukcji bhp,
- 9 nakazów w zakresie braku lub nieprawidłowej oceny ryzyka zawodowego,
- 2 nakazy w zakresie niewłaściwego systemu pierwszej pomocy,
- 1 nakaz dotyczący spożywania posiłków w laboratorium
- 1 nakaz dotyczący braku doboru ochronników słuchu
- 3 nakazy w zakresie produktów biobójczych.

W związku z wydanymi decyzjami administracyjnymi poprawiono warunki pracy w 17 zakładach:

- w 1 zakładzie zajmującym się segregacją używanej odzieży, wydano 1 decyzję dotyczącą odnowienia ścian i sufitów, zapewnienia wentylacji w sklepie przyzakładowym,
- w 1 zakładzie zajmującym się produkcją mebli na wymiar, wydano 1 decyzję dotyczącą stanu sufitu w hali produkcyjnej, opisanie odpowiednio substancji/mieszanin chemicznych,
- w 3 zakładach zajmujących się obróbką i skrawaniem metali wydano 3 decyzje dotyczące przeprowadzenia pomiarów środowiskowych, zapewnienia wentylacji w magazynie środków chemicznych, odnowienia ścian w hali produkcyjnej oraz usunięcia ubytków w posadzce w hali produkcyjnej
- w 1 zakładzie zajmującym się wytapianiem cynku i ołowiu, wydano 1 decyzję dotyczącą zapewnienia wentylacji w laboratorium,
- w 2 zakładach zajmujących się wyrobami szklanymi, wydano 4 decyzje dotyczące usunięcia ubytków w posadzce w hali produkcyjnej, odnowienia ścian i sufitów w hali produkcyjnej, odnowienia sufitu w warsztacie,
- w 1 zakładzie zajmującym się obróbką płyt nagrobkowych, wydano 1 decyzję dotyczącą prawidłowego opisanie substancji/mieszanin chemicznych,
- w 1 zakładzie zajmującym się produkcją uszczeltek, wydano 1 decyzję dotyczącą przeprowadzenia badań i pomiarów środowiskowych,
- w 1 zakładzie zajmującym się klejeniem pianki poliuretanowej, wydano 1 decyzję dotyczącą przeprowadzenia badań i pomiarów środowiskowych, odnowienia pomieszczeń produkcyjnych,
- w 1 zakładzie zajmującym się produkcją ramek drewnianych, wydano 1 decyzję w zakresie przeszkolenia pracowników,
- w 2 zakładach zajmujących się obróbką drewna, wydano 5 decyzji dotyczących zapewnienia wentylacji w hali produkcyjnej, sporządzenia badań i pomiarów środowiskowych,
- w 1 zakładzie zajmującym się garbowaniem skór bydlęcych, wydano 2 decyzje dotyczące prawidłowego opisanie substancji/mieszanin chemicznych, zapewnienia wentylacji na hali
- w 1 zakładzie zajmującym się produkcją dzianiny, wydano 3 decyzje dotyczące prawidłowego opisanie substancji/mieszanin chemicznych, odnowienia ścian i sufitów w magazynie środków chemicznych, sporządzenia badań i pomiarów środowiskowych,
- w 1 zakładzie zajmującym się przetwórstwem mięsnym, wydano 1 decyzję dotyczącą sporządzenia badań i pomiarów środowiskowych.

W roku sprawozdawczym 2022 skontrolowano 112 zakładów pracy. W 9 zakładach stwierdzono przekroczenia NDN hałasu, poprawę warunków pracy uzyskano w 1 zakładzie pracy i tym samym poprawiono warunki pracy 7 pracowników: PKD 16 - zakład zajmujący się obróbką drewna (tartak).



## **2. NADZÓR NAD SZKODLIWYMI CZYNNIKAMI BIOLOGICZNYMI, RAKOTWÓRCZYMI I MUTAGENNYMI W ŚRODOWISKU PRACY**

W ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu żagańskiego znajduje się 85 zakładów pracy, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne. W roku sprawozdawczym skontrolowano 18 zakładów pracy, w których narażonych na występowanie szkodliwych czynników biologicznych ogółem było 413, w tym 389 pracowników zakwalifikowanych do 2 grupy zagrożenia, 359 pracowników zakwalifikowanych do 3 grupy zagrożenia, 107 pracowników zakwalifikowanych do 4 grupy zagrożenia. W zakresie czynników biologicznych przeprowadzono 21 kontroli sanitarnych i wydano 3 decyzje administracyjne, łącznie 10 nakazów dotyczących:

- braku rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do 3 grupy zagrożenia;
- braku rejestru prac pracowników narażających na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do 3 grupy zagrożenia;
- brak szkolenia pracowników w zakresie kontaktu ze szkodliwym czynnikiem biologicznym;
- brak planów, procedur i instrukcji w zakresie narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne;
- braku lub niewłaściwej oceny ryzyka zawodowego w zakresie szkodliwych czynników biologicznych;
- braku oznakowania strefy zagrożenia szkodliwym czynnikiem biologicznym;
- braku przeszkolenia pracowników w zakresie kontaktu ze szkodliwym czynnikiem biologicznym;
- braku lub niewłaściwej oceny ryzyka zawodowego w zakresie zranienia ostrym narzędziem przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych;
- braku procedur i instrukcji w zakresie zranień ostrymi narzędziami przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych;
- braku raportu o bezpieczeństwie i higienie pracy w zakresie zranień ostrymi narzędziami przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych.

W Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Żaganiu w ewidencji sekcji Higieny Pracy znajduje się 19 zakładów, w których pracownicy narażeni są na występowanie w środowisku pracy szkodliwych czynników rakotwórczych lub mutagennych. W roku 2022 skontrolowano 8 zakładów pracy, w których ogółem narażonych na czynniki rakotwórcze było 82 pracowników. Powyższe zakłady zostały poinformowane o zmianach w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagenym w środowisku pracy dotyczących zakwalifikowania prac związanych z narażeniem na pył drewna oraz krzemionkę krystaliczną – frakcję respirabilną powstającą w trakcie pracy do procesów technologicznych, w których dochodzi do uwolnienia substancji chemicznych, ich mieszanin lub czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagenym. W ww. zakresie wydano 3 decyzje administracyjne zawierające łącznie 11 nakazów.

## **3. SUBSTANCJE I PREPARATY CHEMICZNE, PRODUKTY BIOBÓJCZE, PREKURSORY NARKOTYKÓW ORAZ PRODUKTY KOSMETYCZNE**

Na nadzorowanym terenie powiatu żagańskiego występuje 100 zakładów pracy wprowadzających do obrotu substancje w postaci własnej lub jako składniki w mieszaninach oraz stosujące substancje chemiczne i ich mieszaniny, w tym: 1 producent, 16 dystrybutorów oraz 83 zakłady stosujące substancje chemiczne i ich mieszaniny.

Pracownicy sekcji Higieny Pracy wzięli udział w projekcie REF – 10. Jest to projekt Unii Europejskiej, w ramach którego przeprowadzono kontrolę w zakładzie zajmującym się produkcją betonu dotyczącą egzekwowania art. 67 rozporządzenia REACH ze szczególnym

uwzględnieniem niektórych ograniczeń zawartych w załączniku XVII. Uwagę zwrócono na zawartość związku chromu (VI) w cemencie. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Według ewidencji PSSE w Żaganiu wprowadzających do obrotu prekursorsy kategorii 3 jest 9 zakładów pracy. Nie stwierdzono natomiast na terenie powiatu podmiotów wprowadzających do obrotu prekursorsy kategorii 2. Ogólna liczba stosujących prekursorsy narkotykowe – 9 podmiotów.

W zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych według ewidencji jest 20 obiektów. Przeprowadzono 12 kontroli w zakresie produktów biobójczych, wydano 1 decyzję nakazującą wycofanie 2 produktów biobójczych nie posiadających pozwolenia na obrót.

W zakresie nadzoru nad kosmetykami do zadań organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy kontrola przestrzegania przepisów ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych (Dz.U. z 2018r., poz.2227) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczącego produktów kosmetycznych (Dz.U. L 342 z 22.12.2009, s. 59–209). Na terenie powiatu żagańskiego jest 1 producent produktów kosmetycznych, niezatrudniający pracowników.

W roku sprawozdawczym w ww. zakresie przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną w zakresie pomieszczeń produkcyjnych, stosowanych etykiet, oceny dokumentacji – raport bezpieczeństwa produktu, procedur, składu kosmetyków. Uchybień nie stwierdzono.

W 2022 r. przeprowadzono łącznie 8 kontroli w zakresie produktów kosmetycznych. Kontrole dotyczyły zawartości substancji zabronionych: pirytionianu cynku oraz liliału. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

#### **4. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ZMNIEJSZENIA ZAGROŻEŃ ZDROWIA PUBLICZNEGO W OBSZARZE ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH**

W 2022 r. na terenie powiatu żagańskiego przeprowadzono 3 kontrole sanitarne w zakresie wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych przez osoby fizyczne w punktach sprzedaży. Kontrole dotyczyły punktów oferujących produkty konopne. W wyniku przeprowadzonych kontroli zabezpieczono 3 produkty, co do których istniało podejrzenie przekroczenia dopuszczalnej zawartości THC. Sprawę przekazano do Komendy Powiatowej Policji w Żaganiu. Sprawa jest w toku.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żaganiu w roku sprawozdawczym nie otrzymał informacji o podmiotach, w przypadku których zachodziłoby podejrzenie wytwarzania lub wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

W roku 2022 nie odnotowano zgłoszeń przypadków podejrzenia zatruc/zgonów środkami zastępczymi. W nadzorowanych zakładach pracy w ewidencji brak jest przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowych substancji psychoaktywnych.

#### **5. CHOROBY ZAWODOWE**

W roku 2022 wydano 5 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej (4 - dotyczyły stwierdzenia zachorowania na boreliozę, 1 decyzja – na niedowład strun głosowych) oraz 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (borelioza).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żaganiu w roku sprawozdawczym otrzymał 10 zgłoszeń podejrzenia chorób zawodowych. Wystawiono 5 kart stwierdzenia chorób zawodowych. Przeprowadzono 6 postępowań.

Analiza zawodowych chorób zakaźnych lub pasożytniczych stwierdzonych  
w latach 2013 - 2022 w powiecie żagańskim.

Rok	WZW typu B	WZW typu C	WZW typu B i C	Gruźlica	Inne			Razem
					borelioza	bruceloza	pozostałe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2013	0	0	0	0	0	0	0	0
2014	0	0	0	0	2	0	0	2
2015	0	0	0	0	1	0	0	1
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	3	0	0	3
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	2	0	0	2
2020	0	0	0	0	3	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	4	0	1	0

Choroby zawodowe stwierdzone w latach 2013 - 2022 powstawały w wyniku wieloletniej ekspozycji na czynniki uciążliwe występujące na stanowisku pracy.

Zestawienie chorób zawodowych stwierdzonych w powiecie żagańskim w latach 2013-2022r.

Lp.	Jednostka chorobowa	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Zawodowe uszkodzenie słuchu (21)	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Niedowład strun głosowych (15)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
3	Alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych pochodzenia zawodowego (7)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Zapalenie nadkłykci kości ramieniowej prawej przewlekłe (19)	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0
5	przewlekłe zapalenie okołostawowe barków 19.4	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
5	Zaćma popromienna u spawacza (16)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Pylica płuc guzkowa rozproszona i guzkowata (3)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Alergiczny kontaktowy wyprysk skóry rąk pochodz. zawodowego (18)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Bruceloza przewlekła (26)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Borelioza (26)	0	2	1	0	3	0	2	3	0	4

Lp.	Jednostka chorobowa	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
10	Alergiczny nieżyt nosa (12)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Pylica płuc krzemowa (3)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Przewlekłe zapalenie ściegien i ich pochewek (19)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Zespół cieśni nadgarstka (20)	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0
14	Astma oskrzelowa (6)	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
15	Rak oskrzelopoch. płuca prawego i gruczolakorak – typ oskrzelikowo-pęcherzykowy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Alergiczne kontaktowe zapalenie skóry (18)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Zespół wibracyjny: postać mieszana: naczyniowo-nerwowa i kostno-stawowa (22)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Razem:</b>		<b>4</b>	<b>5</b>	<b>2</b>	<b>0</b>	<b>3</b>	<b>0</b>	<b>5</b>	<b>3</b>	<b>0</b>	<b>0</b>



### **PODSUMOWANIE I WNIOSKI**

Na podstawie prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy w 2022 r. polegającego między innymi na ocenie, identyfikacji zagrożeń występujących na stanowiskach pracy, wykonywaniu pomiarów, badań stężeń i natężeń czynników szkodliwych w środowisku pracy oraz podejmowaniu działań mających na celu minimalizację niekorzystnego wpływu wymienionych czynników na zdrowie pracujących można stwierdzić, że wśród pracodawców i pracowników zwiększyła się świadomość zagrożeń występujących na stanowiskach pracy oraz znajomość praw i obowiązków. Właściciele zakładów pracy wyposażają pracowników w odpowiednią odzież roboczą i ochronną dostosowaną do wymaganych warunków pracy oraz zabezpieczają pracowników w indywidualne środki ochrony słuchu. Zwiększona została świadomość pracodawców w zakresie narażenia pracowników na substancje/mieszaniny chemiczne stosowane w środowisku pracy, a także w zakresie narażenia na substancje/mieszaniny chemiczne lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Pracodawcy sukcesywnie realizują zarządzenia wynikające z nałożonych decyzji administracyjnych, co wpływa na poprawę warunków pracy oraz warunków higienicznosanitarnych. Osoby wprowadzające do obrotu produkty biobójcze oraz kosmetyczne zyskali większą wiedzę dotyczącą wymagań prawnych, jakie muszą spełnić oferowane przez nich produkty.

## VIII. OCENA STANU SANITARNO – HIGIENICZNEGO PLACÓWEK OŚWIATOWO – WYCHOWAWCZYCH

W 2022r. na terenie powiatu żagańskiego nadzorem sanitarnym objęto 113 placówek stałych (w 2021r. - 112) oraz 15 turnusów letniego i zimowego wypoczynku (w 2021r. – 9). Placówki objęte stałym nadzorem sanitarnym to: szkoły podstawowe, przedszkola, żłobki, placówki pracy pozaszkolnej, gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Przeprowadzono 138 kontroli bieżącego stanu sanitarno-higienicznego (w 2021r. - 81).

Na terenie powiatu żagańskiego w 2022 roku powstało 5 nowych placówek:

- Gminny Żłobek w Bożnowie,
- Artystyczny Niepubliczny Żłobek „Kolorowa Sowa” w Żaganiu,
- Niepubliczne Przedszkole „Kolorowa Sowa” w Żaganiu,
- Świetlica Środowiskowa w Gozdnicy,
- Świetlica Środowiskowa w Małomicach;

Dodatkowo utworzono Niepubliczną Szkołę Podstawową i Niepubliczną Szkołę Branżową I i II Stopnia w Wiechlicach, które powstały wskutek likwidacji Niepublicznego Zespołu Szkół. Zlikwidowano również Klub dziecięcy w Żaganiu, dwa budynki Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia w Żaganiu oraz Ognisko Muzyczne przy Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia w Szprotawie.

Wykaz placówek stałych

LP.	Rodzaj placówki	Liczba placówek funkcjonujących	
		w 2021r.	w 2022r.
1.	żłobki/klub dziecięcy	7/2	9/2
2.	przedszkola	16	16
3.	szkoły podstawowe	31	29
4.	Szkoła branżowa I i II stopnia	0	1
5.	zespoły szkół: przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe	10	10
6.	gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej	23 (w tym jedna placówka posiada dwa gabinety)	23 (w tym jedna placówka posiada dwa gabinety)
7.	placówki opiekuńczo-wychowawcze	7	9
8.	szkoły muzyczne	4	2
9.	placówka z pobytem całodobowym	7	5
10.	sala dydaktyczna	3	3
11.	Poradnie psychologiczno-pedagogiczne	2	2

PPIS w Żaganiu sprawuje nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi i miejscami wypoczynku dzieci i młodzieży zgodnie przepisami oraz obowiązującymi normami w zakresie:

- stanu sanitarnohigienicznego i technicznego szkół i placówek oświatowo-wychowawczych,
- oceny bezpiecznych i higienicznych warunków pracy ucznia w pomieszczeniach szkolnych,
- wyposażenia pomieszczeń w odpowiednie meble i sprzęt,
- realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych chemicznych i ich mieszanin w pracowniach chemicznych,
- bezpieczeństwa i higieny w czasie prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w salach gimnastycznych, na boiskach szkolnych, na placach zabaw,
- stanu sanitarno-higienicznego gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach, współpraca z pielęgniarkami w środowisku nauczania i wychowania,
- przebiegu miejsc wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży.

Działalność sekcji higieny dzieci i młodzieży ma na celu zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych oraz letniego i zimowego wypoczynku. W minionym roku zorganizowano łącznie 15 (w 2021r.-9) miejsc wypoczynku letniego i zimowego dla 608 (2021r.-249) osób tj. 5 (2021r.-4) miejsc wypoczynku w miejscu zamieszkania i 10 miejsc wypoczynku w formie wyjazdowej – obozy sportowe (2021r.-5).

Współpraca z dyrektorami placówek nauczania i wychowania, opieki oraz samorządami na terenie powiatu miała na celu poprawę warunków sanitarnohigienicznych oraz eliminowanie negatywnych zjawisk występujących w środowisku szkolnym i przedszkolnym.

Zamieszczano informacje na stronie edukacyjnej PSSE w Żaganiu, Facebooku oraz Twitterze o tematyce: pedikuloza (wszawica), czystości piaskownic, oceny obciążenia uczniów tornistrami/plecakami w szkołach podstawowych, przygotowań szkół do nowego roku szkolnego 2022/2023 w placówkach nauczania i wychowania, informacje z letniego wypoczynku dzieci i młodzieży oraz z oceny posiadania przez szkoły i przedszkola certyfikowanych mebli i sprzętu sportowego, dodatkowo zamieszczano wytyczne przeciwepidemiczne Głównego Inspektora Sanitarnego i Ministra Zdrowia.

Prowadzono działania wspólnie z dyrektorami i pielęgniarkami szkolnymi w zakresie zapobiegania wad postawy, występowania wszawicy, zapobiegania COVID-19. Kontrolowano przestrzeganie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w placówkach. Dyrektorzy szkół brali udział w realizacji programów: „Szkłanka Mleka”, „Owoce i Warzywa” oraz programów edukacyjno-profilaktycznych.

W 2022 roku skontrolowano 71 (2021r. – 43) stałych placówek oświatowo-wychowawczych, do których uczęszczało 11917 (2021r.-5054) dzieci i młodzieży oraz 15 miejsc zimowego i letniego wypoczynku (2021r.-9), z którego skorzystało 608 uczniów w wieku od 7 do 17 lat (w 2021r.- 249). Ponadto skontrolowano 6 gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Zaplanowane kontrole placówek przeprowadzano zgodnie z trzema grupami ryzyka (kontrole placówek planowano co roku, co dwa lata i co 3 lata).

## **1. OCENA STANU SANITARNO-TECHNICZNEGO W PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH**

W 2022 roku wydano łącznie 35 decyzji administracyjnych (2021r.-19), w tym: 13 nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, 15 decyzji zmieniających, 1 decyzję wygaszającą i 6 decyzji zatwierdzających dla nowo powstałych placówek. Dodatkowo wydano 2 pozytywne opinie na przedszkola funkcjonujące samodzielnie.

W trakcie przeprowadzonych kontroli sanitarnych placówek oświatowo-wychowawczych stwierdzono szereg nieprawidłowości sanitarno-technicznych, w związku z tym wydano 13 decyzji, które nakładały obowiązek poprawy:

- stanu sanitarno- technicznego sufitu w ciągu komunikacyjnym oraz w sali gimnastycznej;
- stanu sanitarno- technicznego ścian i sufitu w sali zabaw dla dzieci, w ciągu komunikacyjnym oraz w sanitariacie dla dzieci;
- zapewnienia wentylacji w 4 salach dydaktycznych, dodatkowo zabezpieczenia punktów świetlnych i okien oraz zapewnienia osłon na grzejnikach centralnego ogrzewania w sali rekreacyjno-zastępczej;
- stanu sanitarno- technicznego ławek szkolnych w 4 salach dydaktycznych, zapewnienia wentylacji w 3 salach dydaktycznych oraz doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-higienicznego powierzchni sufitów i ścian w sali dydaktycznej i gabinecie pedagoga;
- stanu sanitarnohigienicznego i technicznego stolarki okiennej w 16 salach dydaktycznych, w pokoju nauczycielskim, w ciągach komunikacyjnych na parterze, I, II, III piętrze budynku oraz doprowadzenia do należytego stanu sanitarno- higienicznego powierzchni ściany w ciągu komunikacyjnym;
- zapewnienia w pomieszczeniu umywalni dostępu do bieżącej ciepłej wody przy umywalkach oraz doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego powierzchni ścian;
- zatrudnienia pielęgniarki oraz zapewnienia drzwi do kabin ustępowych w żłobku;

- stanu sanitarno- higienicznego ścian i sufitów w sali dydaktycznej, sali gimnastycznej i sanitariacie oraz zapewnienia w dobrym stanie technicznym nawierzchni chodnika przy wejściu do budynku szkoły;
- stanu sanitarno-technicznego ogrodzenia i nawierzchni placu zabaw, dodatkowo zapewnienia osłon na grzejnikach centralnego ogrzewania;
- zapewnienia wentylacji w dwóch salach dydaktycznych, gabinecie pielęgniarki i sanitariacie;
- stanu sanitarnego ściany i sufitu w ciągu komunikacyjnym oraz zapewnienia bieżącej ciepłej wody przy umywalkach w sanitariatach;
- zapewnienia drzwi do kabin ustępowych;
- prawidłowego zestawienia mebli szkolnych i dostosowania ich do wzrostu dzieci.

W wyniku wydanych decyzji administracyjnych i prowadzonych kontroli sanitarnych poprawę stanu sanitarno-technicznego stwierdzono w następujących placówkach:

- w 1 szkole wiejskiej doprowadzono do należytego stanu sanitarno-technicznego parkiet w sali rekreacyjno-zastępczej oraz zapewniono dobry stan sanitarno-higieniczny nawierzchni placu zabaw;
- w 1 szkole wiejskiej zapewniono dobry stan sanitarno-techniczny sufitu w ciągu komunikacyjnym i w sali gimnastycznej;
- w 1 szkole wiejskiej doprowadzono do należytego stanu sanitarno-technicznego powierzchnie sufitów w ciągu komunikacyjnym, sali rekreacyjno-zastępczej i sali dydaktycznej;
- w 1 szkole wiejskiej przeprowadzono gruntowny remont sanitariatów zapewniając dobry stan sanitarno-techniczny ścian, sufitów i podłóg;
- w 1 szkole wiejskiej zapewniono właściwe oświetlenie w 2 pomieszczeniach do nauki;
- w 1 placówce miejskiej zapewniono wentylację w sali dydaktycznej.

Dodatkowo w innych szkołach podstawowych i ponadpodstawowych miejskich i wiejskich odnawiano ściany i sufity w pomieszczeniach do nauki, w pomieszczeniach administracyjnych, w ciągach komunikacyjnych, w sanitariatach i blokach żywieniowych. W miesiącu sierpniu oddano do użytku nowo dobudowaną część budynku szkoły wiejskiej, w której utworzono 6 pomieszczeń dydaktycznych i 6 sanitariatów, w tym 2 dla osób niepełnosprawnych.

### **Stan sanitarny sal gimnastycznych i boisk sportowych:**

Oceną sanitarną objęto 22 sale gimnastyczne, w tym 5 hal, 14 sal rekreacyjno-zastępczych (2021r.- 3 sale gimnastyczne, 7 sal rekreacyjno-zastępczych), 33 boiska sportowe szkolne (2021r.-6), 59 terenów rekreacyjnych (2021r. - 15) tj. w 29 szkołach, w 9 zespołach szkół, w 14 przedszkolach, w 6 żłobkach oraz w 1 klubie dziecięcym.

Zrealizowane zostały 3 decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarnohigienicznego, w tym: 1 bieżąca dotycząca sali gimnastycznej i 2 decyzje z lat ubiegłych dotyczące sal rekreacyjno- zastępczych.

Na poprawę warunków stanu sanitarnohigienicznego w obiektach do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego wydano 3 decyzje administracyjne (2021r. - 2) tj.:

- w 1 szkole wiejskiej na poprawę warunków w sali gimnastycznej - zapewnienie w dobrym stanie technicznym powierzchni sufitu – decyzja została zrealizowana.
- w 2 szkołach miejskich wydano 2 decyzje administracyjne na:
  - zlikwidowanie miejscowych ubytków farby na ścianach oraz likwidacji miejscowych rdzawych zacieków na suficie (termin realizacji do 30.09.2023r.);
  - zapewnienia osłon na grzejnikach centralnego ogrzewania, zabezpieczenia okien i punktów świetlnych (termin realizacji do dnia 30.04.2023r.).

### **Stan sanitarny piaskownic i placów zabaw**

W ramach kontroli bieżących skontrolowano 14 placów zabaw w przedszkolach, w 6 żłobkach i 1 klubie dziecięcym oraz w 22 szkołach podstawowych (w 2021r.- 5). Jednym z elementów kontroli przeprowadzanej w ramach bieżącego nadzoru było sprawdzenie, czy w piaskownicach wymieniony został piasek przynajmniej raz w okresie letnim oraz czy został on

odpowiednio zabezpieczony przed zanieczyszczeniami pochodzenia zwierzęcego, w związku z tym skontrolowano 12 piaskownic w przedszkolach (2021r.-0) i 5 piaskownic w szkołach (w 2021r.-0). W roku sprawozdawczym wydano 1 decyzję administracyjną (w 2021r.-1) dotyczącą stanu sanitarno-technicznego ogrodzenia oraz nawierzchni placu zabaw.

Stan bieżącej czystości i porządku w placówkach nie budził zastrzeżeń. Kontrole na placach rekreacyjnych prowadzono w celu zapewnienia właściwego stanu sanitarnohigienicznego oraz zapobiegania szerzeniu się chorób pasożytniczych.

## **2. OCENA HIGIENY PRACY UCZNIÓW I DZIECI**

### **stan sanitarny pracowni chemicznych**

W czasie prowadzonych kontroli dokonywano oceny realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach posiadających pracownie chemiczne. Na terenie powiatu żagańskiego 13 szkół posiada gabinety chemiczne w tym 8 szkół podstawowych funkcjonujących samodzielnie i 5 szkół wchodzących w skład zespołów. Zarówno w 2022r., jak i w 2021 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. W pracowniach chemicznych oraz w ich zapleczach zapewniono dostęp do bieżącej wody. W pracowniach znajdowały się aktualne spisy posiadanych substancji chemicznych oraz karty charakterystyki. Preparaty chemiczne są prawidłowo przechowywane w wydzielonych zamykanych szafach i prawidłowo oznakowane. Wszystkie gabinety chemiczne wyposażone są w apteczki do udzielania I pomocy. W widocznych miejscach umieszczano regulaminy pracowni.

### **stan sanitarny pracowni komputerowych**

Dokonano oceny warunków sanitarno-higienicznych w 44 (2021r. - 15) pracowniach informatycznych, tj.: w 27 placówkach samodzielnych (2021r. - 12) i 9 w szkołach wchodzących w skład zespołów (2021 r. - 3). W roku sprawozdawczym nie stwierdzono nieprawidłowości w pracowniach informatycznych.

### **ocena higieniczna planów lekcji**

Dokonano higienicznej oceny 248 tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych (2021r. - 2108) w 29 placówkach (2021r. - 12), nieprawidłowości stwierdzono w 12 oddziałach (2021r. - 10) w 2 placówkach (2021r. - 3). Nieprawidłowości głównie wynikały z nierównomiernego rozłożenia zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia. Główną przyczyną tej sytuacji wg wyjaśnień dyrektorów szkół były: dojazdy uczniów i nauczycieli do szkół oraz zatrudnianie pedagogów w kilku placówkach jednocześnie.

### **dostosowanie mebli do wymagań ergonomii**

Prowadzono ocenę dostosowania ławek, stolików i krzeseł do wzrostu 326 uczniów (2021r.-0) w 9 placówkach oświatowo-wychowawczych (2021r.-0). Niedostosowanych do wzrostu uczniów stwierdzono 9 stanowisk w 1 placówce miejskiej w związku z tym wydano 1 decyzję administracyjną na dostosowanie mebli do wymagań ergonomii (2021r.-0). Dodatkowo wydano 1 decyzję administracyjną na doprowadzenie do należytego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego ławek szkolnych, tak aby powierzchnie blatów były równe, bez ubytków i łatwe do mycia i dezynfekcji. W placówkach szkolnych sukcesywnie dokonuje się zakupu nowych mebli i sprzętu dla dzieci oraz prowadzona jest na bieżąco wymiana, bądź odnowa blatów ławek.

### **ocena oświetlenia elektrycznego w pomieszczeniach**

W roku 2022 nie przeprowadzono pomiarów natężenia elektrycznego na stanowiskach pracy ucznia i nauczyciela. Wydano 2 decyzje zmieniające termin na poprawę oświetlenia, tj.: w 1 szkole miejskiej i w 1 przedszkolu miejskim.



## ocena obciążenia układu kostno-mięśniowego uczniów tornistrami/ plecakami

Analiza obciążenia tornistrami/plecakami uczniów klas I-VIII przeprowadzona została u 659 uczniów, ogółem skontrolowano 659 plecaków/tornistrów (2021r.- 0) w 43 oddziałach tj. w 2 szkołach miejskich 374 plecaki/tornistry i w 3 szkołach wiejskich 285 plecaków/tornistrów. Nadmiernie przeciążonych plecaków/ tornistrów stwierdzono u:

- 336 uczniów przy wskaźniku wartości 10% ( tj. 51 % w odniesieniu do 659 zbadanych)
- 79 uczniów przy wskaźniku 15% ( tj. 12 % w odniesieniu do 659 zbadanych).

### Ocena obciążenia uczniów plecakami/tornistrami

Rodzaj szkoły	Ogólna liczba zważonych plecaków/tornistrów	Nadmiernie przeciążone plecaki/tornistry przy 10% masy ciała ucznia		Nadmiernie przeciążone plecaki/tornistry przy 15% masy ciała ucznia	
		liczba nadmiernie przeciążonych plecaków/tornistrów	udział procentowy	liczba nadmiernie przeciążonych plecaków/tornistrów	udział procentowy
Szkoła miejska	374	235	62,8%	64	17,1%
Szkoła wiejska	285	101	35,4%	15	5,3%
OGÓLEM	659	336	51%	79	12%

W związku ze stwierdzonymi przeciążeniami informowano uczniów o konsekwencjach nadmiernego obciążenia układu kostno-mięśniowego oraz o działaniach mających na celu ich zapobieganie. Zobowiązano dyrekcje szkół do przekazania ocen uczniom oraz rodzicom.

### **3. OPIEKA MEDYCZNA NAD UCZNIAMI W SZKOŁACH**

Na terenie powiatu w 29 (7 gabinetów nadzorowanych jest przez sekcję epidemiologii) placówkach oświatowo-wychowawczych funkcjonują gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej (w 2021r.- 25). W 19 szkołach podstawowych i 3 zespołach szkół gabinety profilaktyki pozostają do dyspozycji jednej szkoły, natomiast 1 szkoła podstawowa samodzielna z gabinetu profilaktyki zdrowotnej korzysta wspólnie z inną placówką w tym samym obiekcie. 7 szkół podstawowych nie posiada gabinetu profilaktyki zdrowotnej, opieka pielęgniarska sprawowana jest w pomieszczeniach zastępczych wskazanych przez dyrekcję szkoły, 2 szkoły podstawowe i 1 szkoła branżowa korzystają ze świadczeń poza terenem placówki. W 2022 roku skontrolowano 6 gabinetów (2021r.-0), we wszystkich placówkach stan sanitarno-higieniczny, techniczny oraz wyposażenie nie budziły zastrzeżeń. Wszystkie gabinety wyposażone są w umywalki do mycia rąk z doprowadzoną bieżącą ciepłą i zimną wodą, przy umywalkach znajdują się środki myjące i dezynfekujące. Większość skontrolowanych gabinetów posiada nowo zakupione meble (szafy, stoliki, krzesła) i sprzęt. W szkołach podstawowych prowadzona była fluoryzacja. W ramach profilaktyki pielęgniarstwa objęły uczniów przeglądami higienicznymi oraz realizowały programy zdrowotne. Stwierdzono 10 przypadków wszawicy (2021r.-4) w 4 szkołach podstawowych i w 1 szkole ponadpodstawowej. Dyrektorzy szkół wraz z personelem medycznym i pedagogicznym podejmowali działania profilaktyczne mające na celu eliminowanie zachorowań i zaniedbań higienicznych.



### **PODSUMOWANIE I WNIOSKI**

Na terenie powiatu żagańskiego w 2022r. oceniono stan sanitarno-higieniczny w 71 (2021r. - 43) stałych placówkach oświatowo-wychowawczych, w 6 gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej (2021r.-0) oraz w 16 miejscach zimowego i letniego wypoczynku (2021r.-9). Sytuacja dotycząca warunków sanitarno-technicznych

w placówkach nauczania i wychowania z roku na rok poprawia się, prowadzone są remonty i termomodernizacje budynków szkolnych i przedszkolnych. Na podstawie wykonanych zarządzeń decyzji administracyjnych i przeprowadzonych kontroli sanitarnych prowadzono remonty: pomieszczeń dydaktycznych, sanitariatów ogólnodostępnych, sal gimnastycznych, w pomieszczeniach bloku sportowego, korytarzy, ponadto wymieniano podłogi, oświetlenie elektryczne, co poprawiło stan sanitarnohigieniczny placówek oświatowo-wychowawczych i zapewniło lepsze warunki pracy i nauki. Dyrektorzy placówek prowadzili w szerokim zakresie działania mające na celu poprawę warunków sanitarnohigienicznych i technicznych, wyposażano placówki w nowe meble (szafki, stoliki, krzesła) i sprzęt.

Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży realizuje zadania w zakresie higienicznych rozkładów zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia oraz w celu zapobiegania wad postawy prowadzona jest ocena obciążenia uczniów plecakami/tornistrami. Na terenie powiatu żagańskiego pracownicy PSSE przeprowadzili ocenę obciążenia uczniów tornistrami/plecakami w szkołach podstawowych w klasach I-VIII. W wyniku przeprowadzonej analizy najczęściej przeciążonych plecaków/tornistrów stwierdzono w szkole miejskiej. Obecnie w szkołach montowane są „źródła wody”, co ma na celu zmniejszenie obciążenia plecaków/tornistrów. Uczniowie mają możliwość pozostawiania przyborów szkolnych, zeszytów i książek w szkolnych półkach oraz w indywidualnych szafkach.

Podczas kontroli sanitarnych w szkołach podstawowych i średnich oceniano higieniczne rozkłady zajęć lekcyjnych. Na 248 skontrolowanych oddziałów nieprawidłowości stwierdzono w 12 oddziałach. Główną przyczyną uchybień były dojazdy dzieci i nauczycieli z innych miejscowości, oraz zatrudnienie nauczycieli w kilku placówkach.

---

## **IX. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE NADZORU ZAPOBIEGAWCZEGO**

Nadzór Zapobiegawczy sprawowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną poprzedza działania bieżącego nadzoru sanitarnego i ma na celu wyegzekwowanie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych przy realizacji inwestycji na każdym jej etapie, tj. planowania, projektowania oraz wykonania.

Na szczeblu powiatowym działania te obejmują:

- 1) uzgadnianie w zakresie wymagań higieny środowiska i ustalanie środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięć;
- 2) wydawanie opinii o konieczności wykonania raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i jego zakresu;
- 3) uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych;
- 4) kontrole w trakcie realizacji obiektów budowlanych;
- 5) uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych;
- 6) wydawanie opinii co do zgodności z warunkami sanitarnymi określonymi przepisami Unii Europejskiej przedsięwzięć i realizowanych inwestycji;
- 7) inicjowanie przedsięwzięć w dziedzinie zapobiegania negatywnym wpływom czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi.

W 2022 r. wydano 66 opinii w sprawie ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w 28 opiniach wniesiono o ustalenie tego obowiązku.

Wydano 9 opinii dotyczących inwestycji przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w tym 1 opinię negatywną dotyczącą budowy i eksploatacji zakładu magazynowania skór bydłych surowych nieprzetwarzanych wraz z zagospodarowaniem terenu i niezbędną infrastrukturą oraz budowy budynku socjalnego – hostelu w m. Leszno Górne. W powyższym zakresie analizy dokonywano pod kątem rodzaju przewidywanych do wystąpienia szkodliwości oraz uciążliwości dla środowiska i zdrowia ludzi powodowanych

przez planowane przedsięwzięcia oraz zasięgu tych szkodliwości i uciążliwości w oparciu o opracowany dla nich „raport oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko”.

Dokonano 11 uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, tym 4 uzgodnienia dla projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz 7 uzgodnień dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zaopiniowano 7 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym wydano 2 opinie negatywne dot. terenów miasta Gozdnicza oraz terenów w rejonie ulic Graniczna i Kozuchowska w Żaganii.

Wydano 2 opinie dotyczące projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w tym 1 opinię negatywną dotyczącą terenów położonych w obrębach ewidencyjnych: Borowe, Czyżówek i Konin Żagański w gminie Iłowa. Do projektów MPZP i SUiKZP dołączono prognozy oddziaływania na środowisko.

W 2022 r. wydano 1 odstępnie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu pomiędzy ulicami Bolesława Chrobrego i Bolesławieckiej w Żaganii.

W 2022 r. wydano 3 opinie dotyczące dokumentacji projektowej, w tym 1 opinię negatywną. Podobnie, jak w roku 2021 przeważały dokumentacje dotyczące niewielkich obiektów i lokali przeznaczonych do produkcji i obrotu środkami spożywczymi oraz adaptacje lokali na obiekty usługowe. Liczba uzgodnień projektów w stosunku do roku 2021 jest niewielka, ponieważ dokumentacja większych inwestycji uzgadniana jest przez inwestorów z rzeczoznawcami ds. higienicznosanitarnych.

W ramach prowadzonych działań 2-krotnie zajęto stanowisko w związku z uzgadnianiem warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy trzech budynków mieszkalnych jednorodzinnych w miejscowości w gm. Szprotawa (w tym jedno odmowne).

Uczestniczono w 15 kontrolach w związku z dopuszczeniem do użytkowania obiektu budowlanego. Ponadto, przeprowadzono 1 kontrolę dotyczącą przeglądu w trakcie realizacji inwestycji gabinetu masażu i odnowy wraz z dobudową ganku w m. Dzikowice, gm. Szprotawa. Dokonano również 14 innych kontroli będących współudziałem w oględzinach przeprowadzonych z pracownikami nadzoru bieżącego, związanych głównie ze zmianą sposobu użytkowania obiektów lub lokali na działalność gospodarczą o różnych profilach.

W 2022 r. sprzeciwów nie wniesiono.

Do ważniejszych odebranych pod względem sanitarnohigienicznym inwestycji należą:

1. Budowa żłobka wraz z łącznikiem do istniejącej szkoły podstawowej oraz infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Bożnów,
2. Budowa hotelu robotniczego złożonego z połączonych modułowych jednostek obiektów kontenerowych w miejscowości Wiechlice,
3. Budowa budynku handlowo-usługowego wraz z infrastrukturą techniczną w miejscowości Bożnów (sklep sieci DINO),
4. Budowa hali produkcyjno-magazynowej wraz z zapleczem socjalno-biurowym, budynkiem portierni, pompowni, zbiornikiem ppoż. w miejscowości Konin Żagański – etap ILL4-A,
5. Rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej w Gościeszowicach z przeznaczeniem na cele edukacyjne wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
6. Budowa budynku handlowo-usługowego wraz z infrastrukturą techniczną i towarzyszącą w miejscowości Bobrzany (sklep sieci DINO),
7. Przebudowa pomieszczeń na potrzeby pracowni badań endoskopowych w m. Szprotawa,
8. Budowa hali produkcyjno-magazynowej wraz z zapleczem socjalno-biurowym, wyposażonej w wewnętrzne instalacje wodno-kanalizacyjne, wentylacyjne, elektryczne oraz gazowe; budynku portierni, zbiornika retencyjnego i wewnętrznego układu drogowego w miejscowości Konin Żagański – w zakresie osi A-O/13-25 hali ILL5,
9. Rozbudowa zakładu produkcyjnego o halę magazynową przy ul. Lotników Alianckich w miejscowości Żagań.

Ilość odbiorów wynika z liczby decyzji o pozwoleniu na budowę wydawanych przez organy budowlane delegujących organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej do uczestnictwa w odbiorach poprzez narzucenie Inwestorom obowiązku uzyskania pozwolenia na użytkowanie. Łącznie w ramach działań Nadzoru Zapobiegawczego zajęto stanowisko w 143 sprawach.



### **PODSUMOWANIE I WNIOSKI**

W opiniowanej dokumentacji występują nieprawidłowości dotyczące wymagań higienicznych i zdrowotnych, pomimo stosowania coraz lepszych rozwiązań technicznych i technologicznych. W związku z tym, wydawane opinie zawierały wytyczne oraz zalecenia, jakie należy uwzględnić przy realizacji nowych obiektów budowlanych pod względem higienicznosanitarnym.

Inwestorzy sukcesywnie stosują się do ewentualnych zaleceń sanitarnych.

Widoczny jest znaczny wzrost wydawanych opinii dotyczących ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Realizacja zadań w stosunku do roku 2022 utrzymana jest na tym samym poziomie.

---

## **X. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE PROMOCJI ZDROWIA**

Zadania z zakresu Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w 2022 r. realizowane były zgodnie z ustawowymi kompetencjami Państwowej Inspekcji Sanitarnej i wynikały z założeń ujętych w Narodowym Programie Zdrowia oraz analizy sytuacji epidemiologicznej i zagrożeń zdrowotnych występujących na terenie całego kraju i regionu. Realizując stawiane cele sekcja Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Żaganiu nawiązywała współpracę z urzędami, instytucjami i organizacjami: Starostwem Powiatowym, Urzędami Miast w Żaganiu, Szprotawie, Małomicach, Iłowej, Gozdnicy, Urzędami Gmin w Żaganiu, Brzeźnicy, Niegosławicach, Wymiarkach, Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi w Żaganiu i Szprotawie, Żagańskim Pałacem Kultury, Komendą Powiatową Policji, Państwową Strażą Pożarną, Ochotniczą Strażą Pożarną, Ośrodkami Pomocy Społecznej, Bibliotekami, Placówkami Zdrowia, Towarzystwem Rozwoju Rodziny w Zielonej Górze, Narodowym Funduszem Zdrowia, Krajowym Centrum ds. AIDS, placówkami oświatowowychowawczymi, a także lokalnymi mediami.

Do zadań sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej należy:

- popularyzowanie zasad zdrowego stylu życia mieszkańców poprzez: zapobieganie nadwadze i otyłości, propagowanie zdrowego sposobu żywienia, rozwijanie aktywności fizycznej, zapobieganie chorobom nowotworowym, zapobieganie następstwom palenia tytoniu, zapobieganie następstwom używania środków psychoaktywnych:
- zapoznanie społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia,
- popularyzowanie metod zapobiegania chorobom zakaźnym,
- popularyzowanie szczepień,
- pobudzanie aktywności społecznej na rzecz własnego zdrowia.

Zadania te wykonywane są przez: przygotowywanie, wdrażanie i promowanie programów edukacyjnych ogólnopolskich, wojewódzkich i lokalnych, działalność szkoleniową, poradnictwo i instruktaż metodyczny, poszukiwanie partnerów do realizacji zadań, udzielanie merytorycznej i metodycznej pomocy placówkom promującym zdrowie, monitorowanie i ocenę ich realizacji oraz wspieranie koordynatorów i realizatorów programów edukacyjnych poprzez organizowanie narad, udostępnianie materiałów, zamieszczanie na stronach internetowych i w mediach społecznościowych aktualnych informacji o realizowanych przedsięwzięciach.

Edukacja prozdrowotna prowadzona jest wśród:

- dzieci w wieku przedszkolnym, ich rodziców i nauczycieli,

- dzieci i młodzieży szkolnej wszystkich poziomów nauczania i ich rodziców,
- nauczycieli, pedagogów i pielęgniarek szkolnych,
- personelu i pacjentów zakładów opieki zdrowotnej,
- społeczeństwa lokalnego poprzez organizację imprez, udział w imprezach organizowanych przez samorządy, propagowanie wiedzy, badań profilaktycznych, zamieszczanie informacji w mediach społecznościowych, na łamach lokalnej prasy, na stronie edukacyjnej stacji.

W roku 2022 sekcja Promocji Zdrowia współpracowała z większością placówek oświatowo – wychowawczych powiatu żagańskiego.

W 2022 roku realizowano następujące programy prozdrowotne:

1. Programy o zasięgu krajowym:

- Trzymaj Formę!,
- Bieg po zdrowie,
- Skąd się biorą produkty ekologiczne,
- Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV,
- Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych „ARS – czyli jak dbać o miłość?”.

2. Programy o zasięgu wojewódzkim:

- Wojewódzki program profilaktyki nowotworów,
- Wojewódzki Program Profilaktyki Wszawicy.

3. Programy o zasięgu powiatowym:

- Czyste powietrze wokół nas.

4. Interwencje nieprogramowe, akcje i kampanie społeczne:

- Bezpieczeństwo dzieci podczas wycieczki letniego i zimowego: Akcja Zima „Zdrowe i bezpieczne ferie zimowe”, Akcja Lato „Bezpieczne i zdrowe wakacje”,
- Profilaktyka czerniaka „Znamię? Znam je!”,
- profilaktyka wad postawy z uwzględnieniem Ogólnopolskiego Dnia Tornistra,
- promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania,
- interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej.
- Tydzień Wiedzy o Antybiotykach,
- Promocja szczepień ochronnych,
- Kampania EFSA Wybieraj Bezpieczną Żywność,
- Europejski Dzień Donacji Narządów,
- obchody Światowego Dnia Zdrowia,
- obchody Światowego Dnia Bez Tytoniu,
- obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia,
- obchody Światowego Dnia AIDS,
- Żyj pełnią życia bez energetyka,
- Nie odpalaj nowej fajki, wrzuć palenie między bajki,
- profilaktyka chorób zakaźnych,
- profilaktyka cukrzycy.

5. Monitoring dotyczący sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Wdrożone przez sekcję Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej programy edukacji zdrowotnej realizowało 26 szkół podstawowych, 7 szkół średnich, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Szprotawie, 8 przedszkoli. W materiały edukacyjne wyposażono 8 zakładów opieki zdrowotnej i praktyk lekarzy rodzinnych. Przeprowadzone zostały 63 wizyty w podległych placówkach, 140 porad, szereg wykładów, prelekcji, pogadanek, instruktaży i porad metodycznych dotyczących realizowanych programów oraz interwencji nieprogramowych zaistniałych w związku z bieżącą sytuacją epidemiologiczną w kraju i w powiecie.

Łącznie w programach promocyjno-oświatowych wzięło udział 31962 mieszkańców powiatu żagańskiego.

## **1. INTERWENCJE PROGRAMOWE**

Do priorytetowych interwencji programowych realizowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żaganiu zaliczamy:

### **Ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj formę!”**

Celem programu jest edukacja młodzieży starszych klas szkół podstawowych i ich rodzin w zakresie kształtowania trwałych nawyków prozdrowotnych, zwiększenia świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie, promowanie zasad zdrowego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

Program zrealizowano w 20 szkołach podstawowych naszego powiatu. Program realizowany jest metodą projektu, przy współdziałaniu nauczycieli, rodziców i środowiska lokalnego. Istotnym celem realizacji programu jest aktywizacja rodziny i środowiska w jego realizacji. W roku 2022 w programie uczestniczyło ok. 2000 uczniów i ich rodziców.

### **„BIEG PO ZDROWIE” – program antytytoniowej edukacji zdrowotnej**

Adresatami programu „Bieg po zdrowie” są uczniowie klas IV szkół podstawowych oraz ich rodzice i opiekunowie. Ma on na celu opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. Program został wyposażony w materiały dostępne online – podręcznik i zeszyt ćwiczeń dla uczniów, scenariusz zajęć, plakaty, foldery oraz filmy.

Profilaktyka palenia tytoniu jest ważnym zadaniem i powinna być na stałe wpisana w działania edukacyjno-wychowawcze, dlatego staramy się, aby jak najwięcej uczniów mogło zrealizować te zagadnienia. W 2022 r. program zrealizowało ok. 450 uczniów i ich rodziców z 7 szkół podstawowych naszego powiatu.

### **Ogólnopolski program edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne”**

Program ten skierowany jest do dzieci w wieku 5-6 lat, które uczęszczają do przedszkoli. Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat poprzez zrozumienie czym jest rolnictwo i produkty ekologiczne, kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych, propagowanie zdrowego stylu życia, zwiększanie wiedzy i świadomości przedszkolaków o nawykach higieniczno-zdrowotnych. Na potrzeby realizacji programu został opracowany dla nauczycieli scenariusz i lekcja pokazowa. Dzieci otrzymują publikację oraz film animowany „Skąd się biorą produkty ekologiczne”. Skuteczność programów profilaktycznych zwiększa udział w nich rodziców i opiekunów dzieci, dlatego opracowane zostały też webinaria. Wszystkie materiały dostępne są online na stronie programu.

Dbając o zdrowie naszych mieszkańców chcemy, żeby już w przedszkolu było zdrowo, ekologicznie i przyjaźnie, dlatego zachęcamy do wzięcia udziału w programie. W 2022 roku do realizacji przystąpiło ok. 2300 dzieci w wieku 5-6 lat oraz ich rodzice i opiekunowie z 23 placówek. Podsumowaniem programu było wypełnienie ankiety przez przedszkolnych koordynatorów dotyczącej działań podejmowanych podczas realizacji.

### **Krajowy program zwalczania AIDS i zapobiegania zakażeniom HIV**

Celem programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS, poprawa jakości życia i dostępu do opieki zdrowotnej dla osób żyjących z HIV/AIDS oraz ich bliskich poprzez promowanie i wspieranie działań organizacji pozarządowych i wolontariatu w zakresie profilaktyki zakażenia HIV, pomocy zakażonym i chorym na AIDS,

promowanie projektów integracyjnych z chorymi. Program skierowany jest do mieszkańców powiatu żagańskiego, personelu i pacjentów placówek zdrowia oraz młodzieży szkół średnich. Wiedza na temat profilaktyki HIV/AIDS przekazywana jest podczas zajęć edukacyjnych z młodzieżą, jak również w punktach informacyjno-edukacyjnych organizowanych w trakcie imprez skierowanych do lokalnej społeczności. Wyposażeniem programu są liczne materiały edukacyjne w postaci broszur, ulotek, plakatów, które przekazywane są uczestnikom programu. Realizacja tych zagadnień odbywa się we współpracy z Krajowym Centrum ds. AIDS.

Do realizacji programu przystąpiło w 2022 r. siedem szkół średnich z terenu powiatu żagańskiego. Swoim zasięgiem objął ok. 2 tys. osób.

### **Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych „ARS, CZYLI JAK DBAĆ O MIŁOŚĆ?”**

Program skierowany jest do młodzieży w wieku 15-19 lat, ale zawiera również elementy angażujące ich rodziców. Jego celem jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. Dostarczyć ma uczestnikom wiedzy na temat kształtowania zdrowego stylu życia oraz zwiększyć ich dystans do używania substancji psychoaktywnych, ukształtować postawy pomocne w unikaniu używania substancji psychoaktywnych wśród kobiet i mężczyzn w kontekście zdrowia kobiet w wieku prokreacyjnym. Realizacja programu porusza istotne problemy występujące wśród uczniów szkół ponadpodstawowych, która bardzo często lekceważy problem spożywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz ich wpływ na rozwój płodu i dziecka w późniejszym etapie jego rozwoju. Program wyposażony został w materiały informacyjno-edukacyjne przekazane wszystkim uczestnikom. Do realizacji przystąpiło 7 szkół ponadpodstawowych powiatu żagańskiego (ok. 1650 uczniów). Treści programowe przekazywane były głównie podczas zajęć prowadzonych w szkołach przez koordynatorów szkolnych programu.

### **Wojewódzki program profilaktyki nowotworów**

Program ma na celu zmniejszenie liczby zachorowań na nowotwory poprzez propagowanie profilaktyki pierwotnej wśród ogółu społeczeństwa i młodzieży szkolnej, zapobieganie chorobom nowotworowym przez podniesienie świadomości w zakresie dbania o własne zdrowie, udział w badaniach profilaktycznych zapobiegającym powstawaniu i rozwojowi chorób nowotworowych.

Realizacja programu ma miejsce w szkołach średnich i podstawowych i odbywa się w formie zajęć edukacyjnych prowadzonych przez pracowników sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej PSSE w Żaganiu. Podczas zajęć edukacyjnych wykorzystywanych jest wiele form realizacji – prezentacja multimedialna stworzona na potrzeby programu, film, instruktaż. Dzięki współpracy ze Starostwem Powiatowym w Żaganiu, uczestnicy zajęć mają możliwość ćwiczeń na modelu do nauki wykrywania zmian nowotworowych w obrębie klatki piersiowej. Prowadzona jest dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych będących wyposażeniem programu. W celu dotarcia do jak najszerszego grona odbiorców prowadzone są również działania w terenie. Podczas odbywających się imprez, np. Biała Niedziela, Piknik Zdrowia, czy Festyn Rodzinny, skierowanych do społeczności lokalnej, w punktach informacyjno-edukacyjnych, uczestnicy mogą zapoznać się z tematyką i wziąć udział w nauce samobadania. W roku 2022 programem objęliśmy ok. 3 tys. osób.

### **Wojewódzki Program Profilaktyki Wszawicy**

Głównym celem programu jest zmniejszenie występowania wszawicy w środowisku przedszkolnym i szkolnym, dostarczenie wiedzy z zakresu zapobiegania wszawicy oraz wzmocnienie zasad dotyczących dobrych nawyków higienicznych. Realizacja programu miała miejsce w 16 placówkach, przedszkolach i szkołach podstawowych, wśród 1300 dzieci, ich rodziców i opiekunów. Przebiegała w formie prelekcji oraz rozdysponowania broszur i ulotek na temat wszawicy.

## **Profilaktyka tytoniowa „Czyste powietrze wokół nas”**

Celem programu jest zwiększenie u dzieci wiedzy na temat szkodliwości i skutków palenia tytoniu, zwiększenie ich wrażliwości na szkodliwość wdychania dymu tytoniowego oraz wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy. Program realizowany jest we wszystkich przedszkolach i oddziałach przedszkolnych, w szkołach na terenie powiatu żagańskiego. Realizowany jest z dużym zainteresowaniem zarówno wychowawców, dzieci jak i rodziców, którzy czynnie włączają się w prowadzone przedsięwzięcia. Materiały edukacyjno-informacyjne (kolorowanka i podręcznik) będące wyposażeniem programu dostępne są do pobrania online na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Sanitarnego. W szkołach i przedszkolach organizowane są różnego rodzaju przedsięwzięcia tematyczne, np.: konkursy recytatorskie, plastyczne, wystawy, przedstawienia profilaktyczne, prowadzone są pogadanki i pokazy multimedialne. Program zrealizowany został w 16 placówkach wśród 450 dzieci oraz ich rodziców i opiekunów.

## **2. AKCJE I KAMPANIE SPOŁECZNE**

Ważnym aspektem w pracy sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej jest realizacja interwencji nieprogramowych, akcji i kampanii społecznych.

### **Bezpieczeństwo dzieci podczas wypoczynku letniego i zimowego: Akcja Zima „Zdrowe i bezpieczne ferie zimowe”, Akcja Lato „Bezpieczne i zdrowe wakacje”**

Działania prowadzone przez sekcję Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej podczas ferii zimowych i wakacji letnich mają na celu zapewnienie dzieciom i młodzieży spędzającej czas w miejscach zorganizowanego wypoczynku, bezpieczeństwo i zdrowie. Odbywa się to poprzez prowadzenie zajęć edukacyjnych (warsztaty, prelekcje, projekcje filmów, konkursy) i kolportaż materiałów informacyjno-edukacyjnych o tematyce obejmującej zakres zdrowego stylu życia, tj. promowanie zbilansowanej diety i aktywności fizycznej, życie w świecie wolnym od uzależnień ze szczególnym uwzględnieniem szkodliwości palenia tytoniu oraz stosowania środków psychoaktywnych, w tym nowych narkotyków. Przekazywane są podstawowe zasady dotyczące higieny osobistej oraz jej wpływ na zdrowie z uwzględnieniem problemu wszawicy oraz wzmacniane zachowania zapobiegające chorobom zakaźnym. Łącznie z edukacji o tej tematyce prowadzonej podczas ferii i wakacji skorzystało ok 700 uczestników zorganizowanego na terenie powiatu żagańskiego wypoczynku. Zajęcia edukacyjne prowadzone były w 19 miejscach, w których wypoczywały dzieci i młodzież.

### **Profilaktyka czerniaka „Znamię? Znam je!”**

Celem kampanii jest wzrost świadomości na temat czerniaka – jednego z najbardziej agresywnych nowotworów skóry, budowanie odpowiedzialnych zachowań oraz prozdrowotnych postaw wśród młodzieży, zachęcenie do regularnego badania skóry oraz przestrzegania podstawowych zasad ochrony przed czerniakiem. W realizacji wykorzystywane są materiały edukacyjne dostępne na stronie fundacji Gwiazda Nadziei, która jest głównym organizatorem programu. Do programu przystąpiły 22 placówki szkolne.

### **Profilaktyka wad postawy z uwzględnieniem Ogólnopolskiego Dnia Tornistra**

1 października obchodzony jest Ogólnopolski Dzień Tornistra. Dzień ten został ustanowiony na rzecz edukacji prozdrowotnej ukierunkowanej na profilaktykę wad postawy. Nieodpowiednie nawyki związane z noszeniem zbyt dużego obciążenia na plecach oraz utrzymywaniem nieprawidłowej postawy ciała, mogą przyczynić się do bólów kręgosłupa, zmniejszenia pojemności płuc, a w efekcie doprowadzić do poważnych schorzeń ortopedycznych i neurologicznych.

Jako instytucja dbająca o zdrowie naszego społeczeństwa chcemy utrwalać wśród najmłodszych uczniów, rodziców i opiekunów zasady, którymi powinni kierować się przy pakowaniu tornistra. Przez cały październik, wspólnie z sekcją higieny dzieci i młodzieży



prowadzona była akcja ważenia tornistrów w szkołach podstawowych połączona z edukacją uczniów. Działaniem objęliśmy 500 uczniów z 4 szkół podstawowych.

Aby umocnić wzorce dotyczące prawidłowego pakowania tornistra, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Żaganiu zorganizowała Powiatowy Konkurs Literacki pod hasłem: „Tornister na wagę zdrowia” skierowany do uczniów I klas szkół podstawowych naszego powiatu ich rodziców i opiekunów. Na konkurs wpłynęło 17 prac z 7 szkół podstawowych naszego powiatu.

### **„Światowy Dzień Zdrowia”**

7 kwietnia obchodziliśmy Światowy Dzień Zdrowia. Hasło roku 2022 „Nasza planeta, nasze zdrowie” związane było z wpływem klimatu na zdrowie ludzi oraz z działaniami, które należy podjąć, aby zatrzymać zmiany klimatyczne. Głównym przesłaniem tego święta było zwrócenie uwagi na najważniejsze problemy zdrowotne dotyczące społeczeństw na całym świecie. Informacje o tematyce dotyczącej hasła roku przekazano do szkół, placówek opieki zdrowotnej, urzędów miast i gmin, Starostwa Powiatowego i innych zainteresowanych podmiotów na terenie powiatu żagańskiego. W celu podkreślenia znaczenia Światowego Dnia Zdrowia zamieszczono artykuł na stronie internetowej PSSE oraz w mediach społecznościowych.

### **Światowy Dzień Bez Papierosa – 31 maja, Światowy Dzień Rzucania Palenia - trzeci czwartek listopada**

Światowy Dzień Bez Papierosa przypada 31 maja, Światowy Dzień Rzucania Palenia w trzeci czwartek listopada. Dni te mają za zadanie zwrócić uwagę na powszechność nałogu palenia, jego negatywne skutki zdrowotne oraz zachęcić do jego rzucenia. Głównym założeniem tych interwencji jest zachęcenie społeczeństwa do zerwania z nałogiem palenia tytoniu oraz uzmysłowienie wpływu negatywnych skutków palenia tytoniu na człowieka oraz otaczające nas społeczeństwo. W celu umocnienia tych postaw prowadzona jest akcja edukacyjna w placówkach oświatowych i zakładach pracy na terenie powiatu. Zamieszczane są informacje w mediach społecznościowych i stronie edukacyjnej.

### **Światowy Dzień AIDS – 1 grudnia**

Światowy Dzień AIDS obchodzony jest z inicjatywy Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Hasło roku 2022 brzmiało: **Wyrównujemy** (ang. *Equalize*) i było wezwaniem do działania, tj. wyeliminowania AIDS jako globalnego zagrożenia dla zdrowia. W związku z tym prowadzone były działania informacyjno-edukacyjne głównie z wykorzystaniem mediów oraz kolportaż ulotek, plakatów, broszur.

Profilaktyka zdrowotna realizowana przez przedstawicieli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żaganiu skierowana jest do dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz społeczności lokalnej nie tylko poprzez realizację programów, interwencji, czy kampanii edukacyjnych. W związku z działaniami profilaktycznymi organizujemy, jak też włączamy się w organizację różnych przedsięwzięć na terenie powiatu żagańskiego.

W 2022 roku zainteresowaniem cieszyło się stoisko informacyjno-edukacyjne Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Żaganiu uruchamiane podczas organizowanych wspólnie ze Starostwem Powiatowym w Żaganiu Białych Niedzieli.

Do priorytetowych zadań sekcji Promocji Zdrowia należy zaliczyć programy promujące profilaktykę tytoniową. Zakres zadań zawarto w Ogólnopolskim Programie Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu. Celem głównym tego programu jest zmniejszenie zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy – palenie czynne i bierne. Edukację rozpoczyna się już w wieku przedszkolnym.

Realizując zagadnienia profilaktyki zdrowotnej pracownicy sekcji Promocji Zdrowia jak też i innych sekcji swoją postawą dają przykład zdrowego stylu życia m. in. poprzez aktywne uczestnictwo w organizowanych na terenie powiatu biegach – bieg Dobry jak Chrobry w Szprotawie.

Duże znaczenie ma dotarcie do tzw. szerokiej opinii publicznej poprzez zamieszczanie informacji o tematyce prozdrowotnej w lokalnych mediach: Gazeta Regionalna, Lokalna Gazeta



### **PODSUMOWANIE I WNIOSKI**

W 2022 roku w zakresie działań z zakresu Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadzono szereg działań planowych, które wynikają z Narodowego Programu Zdrowia oraz pozaplanowych, wynikających z aktualnej sytuacji epidemiologicznej. Działania prozdrowotne polegały na wprowadzaniu programów profilaktycznych do szkół na różnych poziomach nauczania. Wdrożone przez sekcję Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej programy edukacji zdrowotnej realizowało 26 szkół podstawowych, 7 szkół średnich, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Szprotawie, 8 przedszkoli. W materiały edukacyjne wyposażono 8 zakładów opieki zdrowotnej i praktyk lekarzy rodzinnych. Przeprowadzone zostały 63 wizyty w podległych placówkach, 140 porad, szereg wykładów, prelekcji, pogadanek, instruktaży i porad metodycznych dotyczących realizowanych programów oraz interwencji nieprogramowych zaistniałych w związku z bieżącą sytuacją epidemiologiczną w kraju i w powiecie.

---

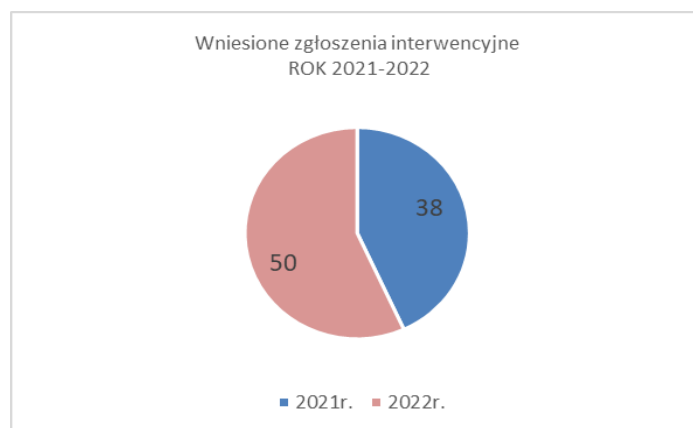
## **XI. SKARGI I ZGŁOSZENIA INTERWENCYJNE MIESZKAŃCÓW**

W 2022r. rozpatrzono **50 zgłoszeń interwencyjnych mieszkańców w tym;**

- 16 zgłoszeń było zasadnych,
- 16 zgłoszeń bezzasadnych,
- 17 zgłoszeń przekazano jednostkom poza PIS do załatwienia wg kompetencji,
- 1 pozostawiono do rozpatrzenia w następnym okresie sprawozdawczym.

Liczba zgłoszeń interwencyjnych w porównaniu lata 2021-2022

<b>Zgłoszenia interwencyjne</b>		<b>2021r.</b>	<b>2022r.</b>
<b>OGÓŁEM:</b>		<b>38</b>	<b>50</b>
1	Higiena Żywności Żywnienia i Przedmiotów Użytku	14	20
2	Epidemiologia	4	2
3	Higiena Dzieci i Młodzieży	0	3
4	Higiena Komunalna	14	21
5	Higiena Pracy	5	4



Zgłoszenia interwencyjne rozpatrywane przez poszczególne sekcje:

1) sekcja Epidemiologii:

-wpłynęły 2 zgłoszenia, w tym 1 dotyczące punktu szczepień (zasadne) oraz 1 - szpitala (częściowo zasadne). Przeprowadzono 2 kontrole interwencyjne.

2) sekcja Higieny Żywności, Żywnienia i Przedmiotów Użytku:

- wpłynęło 20 zgłoszeń, z czego: 11 zgłoszeń uznano za zasadne, 9 po zweryfikowaniu okazało się bezzasadnych.

- 12 zgłoszeń dotyczyło niewłaściwej jakości zdrowotnej żywności znajdującej się w obrocie, pozostałe to zgłoszenia o złym stanie sanitarnym obiektów żywieniowo-żywnościowych.

- Przeprowadzono 27 kontroli interwencyjnych.

3) sekcja Higieny Komunalnej

- wpłynęło 21 zgłoszeń, w tym 3 zasadne, 1 bezzasadna, 17 przekazano wg właściwości innym organom.

- Problematyka zgłoszeń:

- jakość wody - 1 zgłoszenie zasadne dotyczyło zanieczyszczonej wody do spożycia przez ludzi

-gospodarka nieczystościami stałymi - 2 zgłoszenia przekazane do załatwienia wg właściwości: dot. niewłaściwego usytuowania pojemników na odpady komunalne oraz niewłaściwego stanu sanitarnego stanowiska do gromadzenia odpadów komunalnych,

- gospodarka nieczystościami płynnymi - 3 zgłoszenia przekazane do załatwienia wg właściwości: 1 dot. uciążliwości zapachowych wynikających z funkcjonowania garbarni, 1 dot. zalewania ściekami pomieszczeń piwnicznych w budynku oraz 1 dot. odprowadzenia ścieków do rowu melioracyjnego.

- stan sanitarno – techniczny budynków mieszkalnych i posesji oraz stan sanitarny otoczenia człowieka - 8 zgłoszeń przekazanych według właściwości: 2 zgłoszenia dot. fetoru wydobywającego się z mieszkania, 2 zgłoszenia dot. zagrzybiałego mieszkania, 1 zgłoszenie dot. legalności kurnika usytuowanego przy bloku mieszkalnym, 1 zgłoszenie dot. braku toalety oraz porządku i obecność szczurów, 1 dot. zakłócania porządku w budynku przez lokatora, 1 zgłoszenie dot. prusaków i problemów z przeprowadzeniem dezynsekcji w lokalach mieszkalnych w bloku. Ponadto we własnym zakresie załatwiono 1 zgłoszenie zasadne dot. dużej ilości much w m. Dzikowice,

- stan sanitarno-higieniczny obiektów użyteczności publicznej - 1 zgłoszenie bezzasadne załatwione we własnym zakresie dot. postępowania ze zwłokami w zakładzie pogrzebowym oraz 1 zasadne dot. niewłaściwego stanu sanitarnego i technicznego placu zabaw.

- hałas – zgłoszenie przekazane według właściwości dotyczące uciążliwego hałasu i drgań, związane z funkcjonowaniem tartaku (przede wszystkim używaniem rębaka do drewna).

- INNE – 3 zgłoszenie przekazane wg właściwości dotyczące: martwego zwierzęcia leżącego na prywatnej posesji, nagminnego padania pszczół oraz plagi ciem.

Dodatkowo wpłynęło 1 zgłoszenie dot. prowadzenia niezarejestrowanej działalności w formie świadczenia usług kosmetycznych w domu – bezzasadne.

Ponadto wpłynęło 12 zgłoszeń interwencyjnych anonimowych, które dotyczyły:

2 zgłoszenia bezzasadne załatwione we własnym zakresie dot. braku dezynfekcji w salonie fryzjerskim, 1 zgłoszenie bezzasadne załatwione we własnym zakresie w prywatnym mieszkaniu, 9 zgłoszeń przekazano do załatwienia wg właściwości: 1 zgłoszenie dotyczące organizowanie dyskoteki podczas epidemii, 1 dot. hodowli kur oraz dziko żyjących ptaków, 1 dot. nieprzestrzegania nakazu stosowania maseczek ochronnych w autobusach, 1 dot. zrzutu ścieków do rzeki Bóbr, 1 dot. składowania obornika, 1 dot. przechowywania wody do spożycia dla mieszkańców m. Lubartów w złych warunkach, 1 dot. wydobywającego się fetoru z instalacji wentylacyjnej, 1 dot. obecności szczurów i nieporządku na terenie posesji, 1 dot. pozostawienia koni bez należytej opieki.

Przeprowadzono 5 kontroli interwencyjnych.

4) Sekcja Higieny Pracy

- wpłynęły 4 zgłoszenia, wszystkie bezzasadne,

- dotyczyły: nieodpowiedniego przechowywania zwłok w zakładzie pogrzebowym, zanieczyszczenia rzeki Bóbr przez zakład przemysłowy, wydobywającego się z komina czarnego dymu oraz fetoru spalonej skóry ze spalarni, palenia tytoniu w miejscu pracy.

- Przeprowadzono 4 kontrole interwencyjne

5) Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży

- odnotowano ogółem 11 zgłoszeń interwencyjnych w tym: 3 imienne, w tym 1 zasadna i 2 bezzasadne oraz 8 anonimowych.

- zgłoszenia imienne dotyczyły: braku zapewnienia podstawowych wymogów zabezpieczenia placu zabaw w miejskim przedszkolu (kontrola wykazała, iż zgłoszenie było bezzasadne), problemu wszawicy wśród uczniów szkoły podstawowej wiejskiej (zgłoszenie zasadne), przyprowadzania chorych dzieci do miejskiego przedszkola (zgłoszenie zasadne). - Zgłoszenia anonimowe: 4 dotyczyły niskiej temperatury w gabinetach dydaktycznych (2 szkoły średnie), 2 zgłoszenia dotyczyły niskiej temperatury w sali gimnastycznej (szkoła podstawowa wiejska), 1 zgłoszenie dotyczyło organizacji dni otwartych w czasie pandemii (szkoła średnia), 1 zgłoszenie dotyczące problemu wszawicy wśród uczniów (szkoła podstawowa wiejska).

- W 2022 roku przeprowadzono 5 kontroli interwencyjnych, w pozostałych przypadkach skierowano zapytania do dyrektorów placówek.



### **PODSUMOWANIE I WNIOSKI**

1. W 2022 roku liczba wniesionych zgłoszeń interwencyjnych przez mieszkańców powiatu żagańskiego znacznie wzrosła w stosunku do 2021 roku. Podobnie jak w poprzednich latach połowa zgłoszeń okazała się zasadna.

2. Najwięcej skarg dotyczyło zakresu higieny środowiska, w tym nieodpowiedniej jakości wody do spożycia, gospodarki nieczystościami stałymi i płynnymi, stanu sanitarno – technicznego budynków mieszkalnych i posesji, obiektów użyteczności publicznej oraz stanu sanitarnego otoczenia człowieka. Dużą część stanowiły zgłoszenia z zakresu higieny żywności i żywienia, a dotyczyły w przeważającej ilości niewłaściwej jakości zdrowotnej żywności znajdującej się w obrocie, pozostałe to zgłoszenia o złym stanie sanitarnym obiektów żywieniowo-żywnościowych. Odnotowano również interwencje dotyczące niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych w placówkach oświatowych, zakładach pracy, czy w placówkach medycznych. Zgłaszano również uciążliwości związane z hałasem i uciążliwymi zapachami, plagą ciem i much.



## **XII. PODSUMOWANIE**

Okres ostatnich trzech lat to trudny czas zarówno dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej, jak i wszystkich podmiotów leczniczych. Pojawienie się w Polsce w marcu 2020r. nowego wirusa SARS-CoV-2 spowodowało chaos i całkowite zaburzenia w funkcjonowaniu tych jednostek. Wszystkie siły i działania służb medycznych skierowane były na walkę z pandemią przy jednoczesnym zaniechaniu diagnostyki i leczenia dotychczas występujących zachorowań.

Dokonanie właściwej oceny sytuacji epidemiologicznej powiatu w porównaniu do roku wcześniejszego, stało się tej sytuacji niemożliwe.

- W latach 2020-2021 występowały głównie zachorowania na COVID-19 przy znikomej diagnostyce i zgłaszaniu innych przypadków (utrudniony kontakt na linii pacjent- lekarz). W roku sprawozdawczym nastąpił niewielki spadek zachorowań na COVID-19, przy wzroście liczby pozostałych jednostek chorobowych. Sytuacja ta nie może jednak świadczyć o gorszej sytuacji epidemiologicznej w roku 2022, lecz o normalizowaniu się sytuacji w funkcjonowaniu

podmiotów leczniczych. Zatem liczba wykazanych zachorowań w ciągu ostatnich dwóch lat nie jest wiarygodnym zwierciadłem stanu zdrowia naszego społeczeństwa i realną podstawą do przeprowadzenia właściwej oceny sytuacji epidemiologicznej powiatu. Przy dokonywaniu tej oceny nie bez znaczenia jest jednak fakt, że na terenie powiatu nie wystąpiły choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne, liczba zgonów spadła o ponad połowę oraz nie zarejestrowano ognisk chorób zakaźnych, w tym wśród uchodźców z Ukrainy.

- W roku sprawozdawczym szczepienia były prowadzone systematycznie i zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych. W stosunku do roku 2021 odnotowano wzrost w szczepieniach niemowlaków oraz nieznaczny wzrost w rocznikach szkolnych.

- Stan sanitarno-techniczny podmiotów leczniczych należy uznać jako dobry. Prowadzący działalność w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych, w których stwierdzono nieprawidłowości realizują w terminie nakazy w wydanych decyzjach administracyjnych.

- Podmioty lecznicze, świadczące usługi medyczne przy użyciu sprzętu wielorazowego, zgodnie z wymaganiami przepisów, nadal udoskonalają ciągi technologiczne dekontaminacji ww. sprzętu w gabinetach. Niezależnie od prowadzonych kontroli wewnętrznych, przeprowadzono kontrole zewnętrzne biologicznej skuteczności sterylizacji. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

- W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej Nowego Szpitala w Szprotawie będącego pod nadzorem PPIS w Żaganiu stwierdzono, że stan techniczny obiektu wymaga poprawy (wydano nakazy w decyzji). Natomiast stan sanitarno-porządkowy nie budził zastrzeżeń. Czystość bieżąca oddziałów i pozostałych pomieszczeń zostały ocenione jako zadowalające.

- Stan sanitarny zakładów żywności i żywienia w porównaniu do 2021r. nie zmienił się znacząco. W związku z powyższym należy dążyć do wzrostu świadomości przedsiębiorców w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej lub wprowadzanej do obrotu żywności. Istotna jest współpraca przedsiębiorców sektora spożywczego z przedstawicielami Państwowej Inspekcji Sanitarnej w rozwiązywaniu problemów, co jest też czynnikiem mobilizującym do poprawy stanu sanitarnego obiektów i polepszenia bezpieczeństwa żywności i żywienia.

W dalszym ciągu należy kontynuować wzmocniony nadzór sanitarny w zakresie: nadzoru nad obecnością dziczyzny w obrocie pochodzeniem mięsa wieprzowego i gospodarką jego odpadami w związku z licznymi ogniskami ASF, wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty, zachowania łańcucha chłodniczego na całej drodze od surowca do gotowego wyrobu wydawanego konsumentom, co ma znaczenie dla środków spożywczych łatwo psujących się, utrzymania i skutecznego stosowania systemów kontroli wewnętrznej w obiektach żywności i żywienia - zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) oraz systemu HACCP (wraz z niezbędną dokumentacją).

- W roku sprawozdawczym na bieżąco prowadzono nadzór nad jakością wody przeznaczoną do spożycia w nadzorowanych wodociągach, zarówno w wodociągach publicznych jak i pochodzącą z ujęć indywidualnych, wykorzystywaną w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, a także w budynkach użyteczności publicznej. Ponadto prowadzono stały nadzór nad jakością ciepłej wody użytkowej w kierunku obecności bakterii Legionella sp. w podmiotach wykonujących działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, a także nadzór nad jakością wody na pływalniach oraz w trakcie trwania sezonu letniego nadzór nad jakością wody w kąpielisku.

- W roku sprawozdawczym w okresie letnim zostało ponownie otwarte kąpielisko Gryźyce w Żaganiu, na którym prowadzi się monitoring jakości wody oraz nadzór sanitarnohigieniczny nad miejscem rekreacyjnym. W roku sprawozdawczym otwarto po okresie dwóch lat - okresie epidemii SARS-CoV-2 baseny sezonowe stelażowe w Gozdniczy. Basen sezonowy w Szprotawie został otwarty jak co roku.

- W 2022 r. żaden z obiektów nie został oceniony niedostatecznie, natomiast ocenę bardzo dobrą uzyskało 17 zakładów kosmetycznych, 5 zakładów fryzjerskich i 1 zakład odnowy

biologicznej, co świadczy o przywiązywaniu uwagi właścicieli do utrzymywania swoich obiektów w odpowiednim stanie sanitarnym i technicznym.

- Właściciele zakładów z branży beauty nieustannie podnoszą standardy swoich miejsc pracy przeprowadzając modernizację i bieżące remonty oraz poprawiając ich aranżację.
- Stan sanitarno-porządkowy większości obiektów kulturalno-widowiskowych i sportowych stwierdzany podczas przeprowadzonych kontroli oceniono pozytywnie.
- Na podstawie prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy w 2022 r. polegającego między innymi na ocenie, identyfikacji zagrożeń występujących na stanowiskach pracy, wykonywaniu pomiarów, badań stężeń i natężeń czynników szkodliwych w środowisku pracy oraz podejmowaniu działań mających na celu minimalizację niekorzystnego wpływu wymienionych czynników na zdrowie osób pracujących można stwierdzić, że wśród pracodawców i pracowników zwiększyła się świadomość zagrożeń występujących na stanowiskach pracy oraz znajomość praw i obowiązków. Właściciele zakładów pracy wyposażają pracowników w odpowiednią odzież roboczą i ochronną dostosowaną do wymaganych warunków pracy oraz zabezpieczają pracowników w indywidualne środki ochrony słuchu. Zwiększona została świadomość pracodawców w zakresie narażenia pracowników na substancje/mieszaniny chemiczne stosowane w środowisku pracy, a także w zakresie narażenia na substancje/mieszaniny chemiczne lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Pracodawcy sukcesywnie realizują zarządzenia wynikające z nałożonych decyzji administracyjnych, co wpływa na poprawę warunków pracy oraz warunków higienicznosanitarnych. Osoby wprowadzające do obrotu produkty biobójcze oraz kosmetyczne zyskali większą wiedzę dotyczącą wymagań prawnych, jakie muszą spełnić oferowane przez nich produkty.
- Na terenie powiatu żagańskiego w 2022r. oceniono stan sanitarno-higieniczny w 71 (2021r. - 43) stałych placówkach oświatowo-wychowawczych, w 6 gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej (2021r.-0) oraz w 16 miejscach zimowego i letniego wypoczynku (2021r.-9). Sytuacja dotycząca warunków sanitarno-technicznych w placówkach nauczania i wychowania z roku na rok poprawia się, prowadzone są remonty i termomodernizacje budynków szkolnych i przedszkolnych. Na podstawie wykonanych zarządzeń decyzji administracyjnych i przeprowadzonych kontroli sanitarnych prowadzono remonty: pomieszczeń dydaktycznych, sanitariatów ogólnodostępnych, sal gimnastycznych, w pomieszczeniach bloku sportowego, korytarzy, ponadto wymieniano podłogi, oświetlenie elektryczne, co poprawiło stan sanitarnohigieniczny placówek oświatowo-wychowawczych i zapewniło lepsze warunki pracy i nauki. Dyrektorzy placówek prowadzili w szerokim zakresie działania mające na celu poprawę warunków sanitarnohigienicznych i technicznych, wyposażano placówki w nowe meble (szafki, stoliki, krzesła) i sprzęt.

Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży realizuje zadania w zakresie higienicznych rozkładów zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia oraz w celu zapobiegania wad postawy prowadzona jest ocena obciążenia uczniów plecakami/tornistrami. Na terenie powiatu żagańskiego pracownicy PSSE przeprowadzili ocenę obciążenia uczniów tornistrami/plecakami w szkołach podstawowych w klasach I-VIII. W wyniku przeprowadzonej analizy najczęściej przeciążonych plecaków/tornistrów stwierdzono w szkole miejskiej. Obecnie w szkołach montowane są „źródła wody”, co ma na celu zmniejszenie obciążenia plecaków/tornistrów. Uczniowie mają możliwość pozostawiania przyborów szkolnych, zeszytów i książek w szkolnych półkach oraz w indywidualnych szafkach.

Podczas kontroli sanitarnych w szkołach podstawowych i średnich oceniano higieniczne rozkłady zajęć lekcyjnych. Na 248 skontrolowanych oddziałów nieprawidłowości stwierdzono w 12 oddziałach. Główną przyczyną uchybień były dojazdy dzieci i nauczycieli z innych miejscowości oraz zatrudnienie nauczycieli w kilku placówkach.

- W opiniowanej dokumentacji w ramach Nadzoru Zapobiegawczego występują nieprawidłowości dotyczące wymagań higienicznych i zdrowotnych, pomimo stosowania coraz lepszych rozwiązań technicznych i technologicznych. W związku z tym, wydawane opinie zawierały wytyczne oraz zalecenia, jakie należy uwzględnić przy realizacji nowych obiektów

budowlanych pod względem higienicznosanitarnym. Inwestorzy sukcesywnie stosują się do ewentualnych zaleceń sanitarnych. Realizacja zadań w stosunku do roku 2022 utrzymana jest na tym samym poziomie.

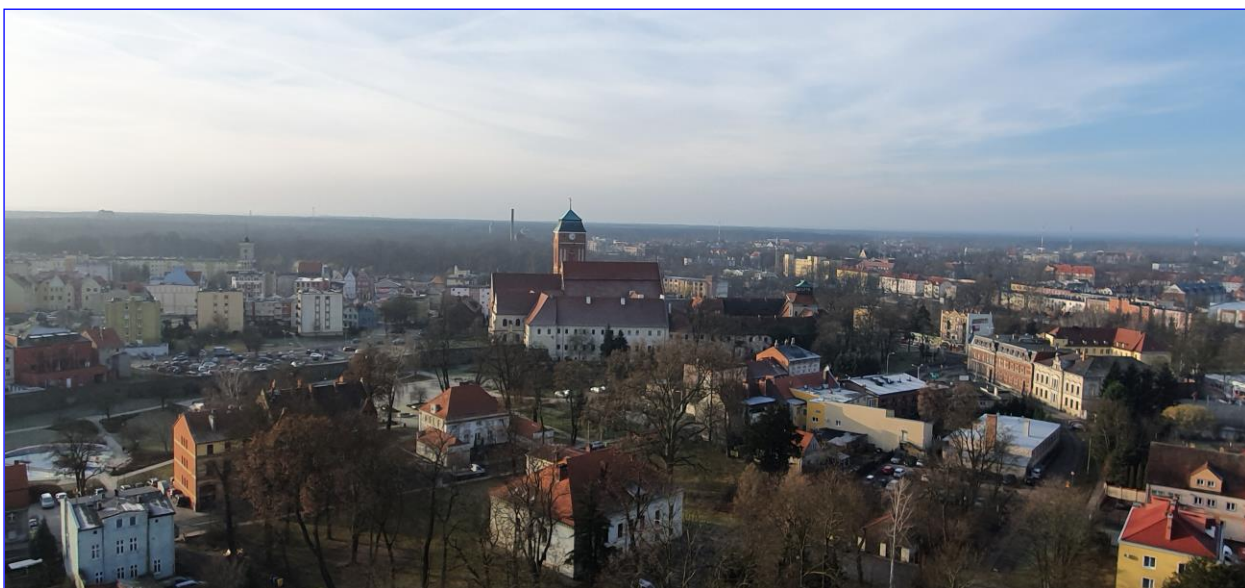
- W 2022 roku w zakresie działań z zakresu Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadzano szereg działań planowych, które wynikają z Narodowego Programu Zdrowia oraz pozaplanowych, wynikających z aktualnej sytuacji epidemiologicznej. Działania prozdrowotne polegały na wprowadzaniu programów profilaktycznych do szkół na różnych poziomach nauczania. Wdrożone przez sekcję Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej programy edukacji zdrowotnej realizowało 26 szkół podstawowych, 7 szkół średnich, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Szprotawie, 8 przedszkoli. W materiały edukacyjne wyposażono 8 zakładów opieki zdrowotnej i praktyk lekarzy rodzinnych. Przeprowadzone zostały 63 wizyty w podległych placówkach, 140 porad, szereg wykładów, prelekcji, pogadanek, instruktaży i porad metodycznych dotyczących realizowanych programów oraz interwencji nieprogramowych zaistniałych w związku z bieżącą sytuacją epidemiologiczną w kraju i w powiecie.

- W 2022 roku liczba wniesionych zgłoszeń interwencyjnych przez mieszkańców powiatu żagańskiego znacznie wzrosła w stosunku do 2021 roku. Podobnie jak w poprzednich latach połowa zgłoszeń okazała się zasadna.

Najwięcej skarg dotyczyło zakresu higieny środowiska, w tym nieodpowiedniej jakości wody do spożycia, gospodarki nieczystościami stałymi i płynnymi, stanu sanitarno – technicznego budynków mieszkalnych i posesji, obiektów użyteczności publicznej oraz stanu sanitarnego otoczenia człowieka. Dużą część stanowiły zgłoszenia z zakresu higieny żywności i żywienia, a dotyczyły w przeważającej ilości niewłaściwej jakości zdrowotnej żywności znajdującej się w obrocie, pozostałe to zgłoszenia o złym stanie sanitarnym obiektów żywnościowo-żywnościowych. Odnotowano również interwencje dotyczące niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych w placówkach oświatowych, zakładach pracy, czy w placówkach medycznych. Zgłaszano uciążliwości związane z hałasem i uciążliwymi zapachami, plagą ciem i much.

- Państwowa Inspekcja Sanitarna powiatu żagańskiego, podobnie jak w latach ubiegłych w 2022 roku kontynuowała współpracę na wielu płaszczyznach z innymi służbami, inspekcjami oraz jednostkami administracji rządowej i samorządowej.

Sytuacja epidemiologiczna w powiecie żagańskim, jak również w kraju i na świecie nie jest stabilna z powodu wystąpienia pandemii koronawirusa, wobec tego wymaga kontynuowania zdecydowanych i wzmożonych działań na rzecz zdrowia publicznego.



Żagań – panorama z wieży widokowej